

ahiname

اِنَّ الدِّينَ اِقْوَامٌ وَهُجْرٌ اَوْ حِلٌّ اَوْ اَبَاؤُكُمْ اَوْ اَقْبَابُكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ
 اَوْفُوا نَصْرًا اَوْ لَيْسَ لَكُمْ بِهِمْ نَصْرٌ اَوْ لَيْسَ لَكُمْ بِهِمْ نَصْرٌ اَوْ لَيْسَ لَكُمْ بِهِمْ نَصْرٌ
 وَكَانَ يَتَمَرُّ مَرَّتَيْنِ حَتَّى كُنْتُمْ هُجْرًا
 فَعَلَيْكُمْ الدُّعَاءُ لِقَوْمٍ
 بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مَقَاتِلٌ
 مَا تَجْعَلُونَ بَصِيرَةً سَلَامٌ عَلَيْكُمْ يَا صِدِّيقِي وَعَقِيْبِي الدَّارِ وَلَوْ فِى سَبِيلِ اللَّهِ
 لَا اَكْفِرُ بِاللَّهِ الْمَلِكِ الْحَيِّ الْقَيُّوْمِ مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللَّهِ الَّذِي الْوَعْدُ الْاَمِيْنُ وَاللَّهُ اَكْبَرُ

Ahi Sancağı

Sancak, devleti tertip ve teşkil eden milletin hüviyetinin remzi ve mevcudiyetinin timsalidir. Ahilik teşkilatında sancağın hükümdara ve Ahilik merasimlerinde devletin üst düzey yetkili kişilerine takdim edildiği görülmektedir.

Kırşehir Müzesi'nde bulunan Ahilik teşkilatının bilinen en erken tarihli sancağı müzede 2007/18 (E) envanter numarada kayıtlı bölümde yer almaktadır. Sancak 1904 tarihli'dir. Üzerinde II. Abdülhamid'e ait tuğra yeralmaktadır.

Dikdörtgen formdaki sancağın iç orta kısmındaki kırmızı alanda bir adet hilal ve tuğra bulunmaktadır. II. Abdülhamid'e ait tuğranın sağ üst kenarında "el Gazi" yazısı bulunmaktadır. Hilal içerisinde, "bimübeyyineti tevfiakatı Rabbaniyye meliki devleti'laliyyeti'l-Osmaniyye" (Cenab-ı Allahın yardım ve desteğine dayanan Yüce Osmanlı Devleti) ibaresi yer almaktadır.

Orta zeminde hilal ve tuğranın etrafında enine altı adet içinde Enfâl Suresi'nin 72. ve Râd Suresi'nin 24.

ayetlerinin işlendiği yazı şeritleri bulunmaktadır. Orta zemin etrafında yer alan geniş yeşil kuşağın üst bölümünde yer alan iki bordürün içinde Bakara Suresi'nin 255. ayeti olan Ayete'l-Kürsi, alt bölümde yer alan iki bordürde ise Enfâl Suresi'nin 65. ve 66. ayetleri işlenerek yerleştirilmiştir. Sağ ve sol kenarlarda bulunan boyuna yerleştirilen ikili bordürlerin içlerine yine Enfâl Suresi'nin 15, 16, 17 ve 18. ayetleri devamı sağlanarak işlemlerle yerleştirilmiştir.

Sancağın yüzey süslemesinde kullanılan bezemelerde Arapça sülüs yazı yer almaktadır. Ayetlerin bitiş noktalarında küçük hatayı çiçekleri, orta zeminde iki, üst iç bordürün içinde bir, alt kenar bordürlerin içlerinde birer adet olmak üzere toplam beş adet yerleştirilmiştir.

Sancakta yer alan kırmızı renk, " gücü, şehadeti sembolize ederken yeşil renk ise İslamiyet ve Ahiliğin ticari boyutunun hareketliliğini ve dinamizmini temsil etmektedir.

Takdim

ahiname

Ahilik kültür ve felsefesi, ortaya koyduğu vizyon ve değerler ile yalnızca Anadolu'da ticaretlerle uğraşan Müslüman Türklere değil, tüm dünya medeniyetlerine rehberlik ederek geleceğe ışık tutmuştur. Tüketicinin korunmasından kalite standartlarına, mesleki yeterlilikten kooperatifçiliğe, piyasa gözetiminden mesleki örgütlenmeye bugünün modern iktisadi dünyasında önemli yeri olan değer ve kavramlar; Ahi Evran-ı Veli tarafından kurulan Ahilik teşkilatları tarafından sekiz yüz yıl önce benimsenerek uygulanmıştır.

Zamanının ötesindeki misyonu ve duruşuyla tüm toplumlara ve ticaretle uğraşan herkese yol gösteren bu değerler bütünü; üretici ile tüketici, emek ile sermaye, zengin ile fakir, halk ile devlet arasında iyi ve sağlam ilişkiler kurarak sosyal adaleti gerçekleştirmiştir. Ahilik sistemine tabi coğrafyalarda hâkim olan doğruluk, haklılık, sevgi ve saygıya dayalı ahenkli çalışma sistemi; işini en iyi şekilde icra eden, birbirine güvenen, adaletli bir toplum meydana getirerek refah seviyesini yükseltmiştir.

Tacir ile esnaf ve sanatkâr kesiminin tarihinde önemli bir yer tutan Ahilik, gerek ruhu gerekse kurumları ile bugün halen yaşamaktadır. Ahilik, ticareti düzenleyen ve bu alanlarda faaliyet gösteren başta Bakanlığımız olmak üzere tüm kurum ve kuruluşlar için önemli bir rehber niteliğindedir. Bu nedenle, Ahilik değerlerinin yaşatılması, yaygınlaştırılması ve gelecek nesillere doğru biçimde aktarılması Ticaret Bakanlığı olarak en önemli amaçlarımızdan biridir. Bu amaca yönelik olarak bugüne kadar altı sayısını yayımladığımız Ahiname Dergisi'nin yedinci sayısı da kapsamlı içeriğiyle ilgililerin istifadesine sunulmuştur.

Ahilik konusunda farkındalığın artırılması, Ahilik değerlerinin yaşatılması ve yaygınlaştırılması, ticaret dünyasında yaşanan gelişmeler hususunda ilgililerin bilgilendirilmesine yönelik bir başvuru kaynağı niteliği kazanan Ahiname Dergisi'nin yedinci sayısında, Cumhurbaşkanlığı Özel Kalem Müdürlüğümüz Sayın Hasan Doğan ile yapılan röportaj yer almaktadır. Her yılın Eylül ayında Türkiye'nin dört bir yanında coşkuyla kutlanan Ahilik Haftası'nın merkezi Kırşehir'de hafta boyunca gerçekleştirilen kutlama ve etkinliklere bu sayıda geniş yer verilmiştir. Vatanimize, milli birliğimize ve bağımsızlığımıza kast eden hain 15 Temmuz kalkışmasında, tıpkı Ahi Evran-ı Veli ve yol arkadaşları gibi,

vatan savunmasına katılarak şehadet şerbeti içmiş esnaf ve sanatkârlarımızı yâd ettiğimiz ve şehitlerimizin ailelerini konuk ettiğimiz "Vatan Sevdası için Hayat Kepengini Kapatınlar" programına ilişkin haber de bu sayıda geniş yer tutmaktadır.

Her sayıda olduğu gibi Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğünün proje ve çalışmalarına yönelik gelişmelerin ilgililerin istifadesine sunulduğu yedinci sayıda; Bakanlığımız çalışanları ile Ahilik konusunda yetkin akademisyenler tarafından hazırlanan makaleler de bu sayıda yer almaktadır. Tarih, Kültür ve Sanat bölümünde ise tarihi önemi, zengin zanaat çeşitliliği ve Ahiliği ticaretinin merkezine koyan esnaf ve sanatkarlarıyla Karadeniz Bölgesi'nin güzide şehri Trabzon'a geniş yer verilmiştir.

Titiz bir çalışmanın ürünü olan Ahiname Dergisi'nin yedinci sayısının hazırlanmasında emeği geçen çalışma arkadaşlarımızı teşekkür ediyor, dergimizi keyifle okumaları temennisiyle tüm okuyucularımızı muhabbetle selamlıyorum.

Necmettin ERKAN

Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü

Ahiliğe sahip çıkmamız, atalarımızın değerlerini yaşatmanın yanında, özümüzü kavramamızı da sağlayacaktır. Ahilik konusunda yapılacak her çalışma bizi kendimizle, tarihimizle buluşturacaktır.

Selçuklulardan Osmanlılara kadar bizi bugünlere getiren devletlerin çok güçlü temeller üzerinde yükselmesinde etkili olan kurumların başında Ahilik Teşkilatı gelir.

Ahiler toplumu birleştiren, kaynaştıran, bir arada tutan değerlerin uygulanması, toplumsal denetim mekanizmasının işleminde çok önemli görevler almıştır. Bu bakımdan sosyal, kültürel, siyasal, dini ve askeri işlevlere de sahip olan Ahilik Teşkilatı, milletimizin adeta Anadolu'ya vurulan mührüdür.

Ahiler, topluma en kaliteli ve en hesaplı hizmeti verirken, aynı zamanda bulundukları mahallede sosyal yardımlaşmayı, dayanışmayı, güvenliği sağlamada aktif rol almıştır. Kaynağını Kur'an ahlakından alan Ahi ilkeleri, toplumda kin ve nefret tohumlarının atılmasını engellemiş, milletin barış ve sevgi temelinde büyümesine yardımcı olmuştur.

Toplumun önderi, ileri geleni, bugünkü manada aydını olan Ahilerin davranışları ahlak ve adabı üzerinedir. Yemek yerken, su içerken, ürününü satarken, alışveriş ederken, yürürken, evden çıkarken hasılı gündelik hayatın her alanında Ahiler, hep bu ahlak ve adaba uygun hareket ederek, topluma örnek olmuşlardır.

Ahiliğin açık şartları olan; "elini, kapını ve sofranı açık tut" ilkesiyle, kapalı şartları olan "dilini, gözünü, belini bağlı tut" anlayışı, maddi yönü öne çıkan günümüz insan ilişkileri ve sosyal hayatı için ihtiyaç duyduğumuz çerçeveyi ifade ediyor.

Ahiliğe sahip çıkmamız, atalarımızın değerlerini yaşatmanın yanında, özümüzü kavramamızı da sağlayacaktır. Ahilik konusunda yapılacak her çalışma bizi kendimizle, tarihimizle buluşturacaktır.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Cumhurbaşkanı

8

Takdim

Necmettin Erkan
Esnaflık, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü

08 Güncel

32. Ahilik Haftası Kutlandı

16 Güncel

Baş Pınarı Harekâtına Esnaftan Tam Destek

18 Güncel

Vatan Sevdası İçin Hayat Kepengini Kapananlar

22 Röportaj

Cumhurbaşkanlığı Özel Kalem Müdürü
Doç. Dr. Hasan Doğan ile...

26 Güncel

III. Türkiye Kooperatifler Fuarı 5 Aralık'ta Açılıyor

28 Bilgi Bankası

30 Tarih, Kültür & Sanat

Trabzon

42 Dosya

Prof. Dr. Ali Yakıcı

Ahiliğin Trabzon'da Tüten Ocağı: Ahi Evren Dede

18

46 Dosya

Ticaret Uzmanı Mustafa Erol Hatipoğlu
Kurumsal Yönetim Anlayışı ve Yönetimde Etkinlik

52 Dosya

Ticaret Uzmanı Hazal Oğuz
Türkiye'de Kadın Girişimciliği

56 Dosya

Ticaret Başmüfettişi Dr. Süleyman Ruhi Aydemir
Esnaflık ve Sanatkarlar Meslek Odaları Organ
Üyelerinin Harcırah Hesaplamaları Sorunsalı

60 Dosya

Ticaret Uzmanı Gülsüm Gözde Ayanoğlu
Türkiye Yenilenebilir Enerji Kooperatifleri Kuruluşu
ve Yeni Uygulamalar

22

64 Dosya

Ticaret Uzmanı Ünal Okumuş - Mühendis
Uğur Özbek

Esnaflık ve Sanatkar Mesleklerinin NACE
Sınıflama Sistemi ile Uyumlaştırılması

68 Dosya

Prof. Dr. Ali Yakıcı -
Çağla Karaahmet Üçüncü
Ahilik Kültürünün Trabzon'un Günümüz
Eğitim ve Bilim Hayatına Etkisi

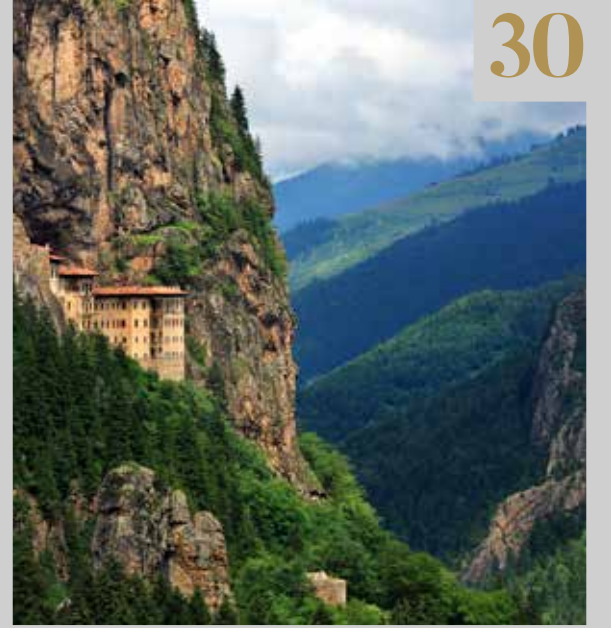
72 Dosya

Ticaret Uzmanı Behiye Karagöl
İş Sağlığı ve Güvenliğinin Önemi

78 Dosya

Ticaret Uzmanı Canan Yıldız
Ticaretin Yeni Şekli E-Ticaret: Esnaflık ve
Sanatkarlar İçin E-Ticaretin Önemi

30

Haber

82

Ahilik Kutlamaları Merkez
Yürütme Kurulu Toplantıları

83

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan
Esnaflık ve Sanatkarlar İstisna
Toplantısına Katıldı

84

Esnaflık ve Sanatkarlar İstisna
ve Değerlendirme Toplantısı
Düzenlendi

85

Esnaflık ve Sanatkarların Kayıt
Olacakları Odaların Tespiti
Hakkında Tebliğ Yürürlüğe Girdi

85

Ahilik Kültürü Tez Konusu Oldu

86

Esnaflık ve Sanatkar Bilgi Sistemi
(ESBİS) Güncelleniyor

88

2019 Yılı Ahisi, Kalfası ve Çırağı
Seçildi

89

Kooperatif Ürünlerinin
Pazarlanmasında E-Ticaret
Kullanımının Geliştirilmesine
Yönelik PTT ile Anlaşma
İmzalandı

90

Bakkalık Meslek Kılavuzu
Hazırlandı

26

83

Ahiname Dergisi

T.C. Ticaret Bakanlığı
Esnaflık, Sanatkarlar ve
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü
Sürelî Yayınıdır.

Yıl 2019 / Sayı 7
3 Aylık
Yerel Sürelî
ISSN- 2587-2338

T.C. Ticaret Bakanlığı
Esnaflık, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik
Genel Müdürlüğü adına

Genel Müdür
Necmettin ERKAN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Erhan KÖKSAL

Hazırlayan
Ahilik ve Dış İlişkiler Dairesi

Baskı
AFŞAR Medya Mat. San. ve Tic. A.Ş.
Ostim OSB Mah. 1424. Sok. No: 8/2
Yenimahalle/ANKARA

Yayın Kurulu
Necmettin ERKAN
Çağatay Yasin KARABOĞA
Kamil TÜRKMEN
Behiye KARAGÖL
Cemalettin KÖMÜRCÜ
Mutlu ACAR

Görsel Yönetmen
Derya POLAT

Yönetim Adresi
Ticaret Bakanlığı
Esnaflık, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik
Genel Müdürlüğü
Dumlupınar Bulvarı No:151
Eskişehir Yolu, 9. Km, B Blok 06800
Çankaya / Ankara
T. (312) 449 43 00
F. (312) 449 43 06
E-Posta: ahinamedergisi@gmail.com

Her Hakkı Saklıdır. Kaynak
Gösterilerek Yapılacak
Kısa Alıntılar Dışında
Yayıncının İzni Olmaksızın
Hiçbir Yolla Çoğaltılamaz.

32. Ahilik Haftası kutlandı

Ticaret Bakanlığı Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü tarafından her yıl Eylül ayında düzenlenen Ahilik Haftası başta Kırşehir olmak üzere tüm yurttan coşkuyla kutlandı.

Ahilik Kültürünü yaşatmak, tanıtmak ve gelecek nesillere aktarmak amacıyla Ahilik Haftası Kutlamaları Yönetmeliğince belirtildiği üzere her yıl Eylül ayında Ticaret Bakanlığı Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü koordinasyonunda düzenlenen Ahilik Haftası Kutlamaları bu yıl da büyük bir coşkuyla tüm yurttan gerçekleştirildi.

16-22 Eylül tarihleri arasında düzenlenen 32. Ahilik Haftası Kutlamaları vesilesiyle

Ahilik değerlerine bir kez daha dikkat çekilirken, Ahiliğin kurucusu Ahi Evran-ı Veli de anıldı.

Kırşehir’de hafta boyunca devam eden kutlamalar çerçevesinde; fuarlar, yöresel ürün tanıtımları, sergiler, seminerler, paneller, müzik dinletileri, spor müsabakaları, tiyatro oyunları gibi birçok etkinlik gerçekleştirildi. Vatandaşlara her gün Ahiliğin 800 yıllık bir geleneği olan Ahi pilavı, helvası ve şerbeti ikram edildi.

32'nci Ahilik Haftası Kutlamaları; Kırşehir'de 16 Eylül 2019 Pazartesi günü Cacabey Meydanında Atatürk Anıtı'na çelenk konulmasıyla başladı. Burada düzenlenen törenin ardından Ahi Evran-ı Veli Külliyesi ziyareti edildi.

Açılış Programı öncesinde askerlik şubesi önünden başlayarak Neşet Ertaş Kültür Sanat Merkezinde son bulan geleneksel kortej yürüyüşü yapıldı. Yürüyüşte Kırşehir Valisi İbrahim Akın, milletvekilleri Mustafa Kendirli ve Metin İlhan, Kırşehir Belediye Başkanı Selahattin Ekicioğlu, Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK) Genel Başkanı Bendeve Palandöken, esnaf temsilcileri ve çok sayıda vatandaş katıldı. Yürüyüşte Türk dünyasını temsil eden bayraklar yöresel kıyafetli gençler tarafından taşındı. Neşet Ertaş Kültür Sanat Merkezindeki açılış programına geçilmeden hemen önce AKM Ulu Camiler Sergisi açılışı yapıldı.

Neşet Ertaş Kültür Sanat Merkezi'nde gerçekleştirilen açılış programı; Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan'ın konuşma-

sıyla başladı. Erkan, konuşmasında Ahiliğin, Türk ve Müslüman değerlerinin Anadolu'da mayalanmasıyla ortaya çıkan benzersiz bir medeniyetin özü olduğuna dikkat çekerek; "Ahilik, manevi ve ahlaki zenginliğimizin iktisadi ve sosyal bir zeminde inşası ve yaşanmasıdır. Gönüllerde uyandırdığı güven ve hürmet yüzyıllardır eksilmemiştir. Toplumun huzur ve esenliği için bireyin erdem ve ahlakla donanmasını hedefler. Hilesiz ticareti, meslekte yeterli olmayı, hak ve hukuka riayet etmeyi, saygılı ve yardımsever olmayı meslek erbabı için şart koşar." dedi.

Erkan, Ahilerin esnaf ve sanatkarın ataları olduğuna işaret ederek şöyle devam etti:

"Bakanlığımız için bir medeniyet kaynağı olarak Ahilik kültürünü yaşatmak, Ahilik değerlerini insanlığın temel değerlerinden biri olarak gelecek nesillere taşımak onur verici bir misyondur. Amacımız, Ahilik şuurunu 365 gün boyunca hakim kılmaktır. Bu değerleri bugünün koşullarında da sahiplenmek, canlı tutmak zorundayız. Bu konuda Bakanlığımız başta olmak üzere hepimize görev düşüyor."

Ahilik, manevi ve ahlaki zenginliğimizin iktisadi ve sosyal bir zeminde inşası ve yaşanmasıdır. Gönüllerde uyandırdığı güven ve hürmet yüzyıllardır eksilmemiştir. Toplumun huzur ve esenliği için bireyin erdem ve ahlakla donanmasını hedefler.

Açılış programında Kırşehir Valisi İbrahim Akın, milletvekilleri Mustafa Kendirli ve Metin İlhan, Kırşehir Belediye Başkanı Selahattin Ekicioğlu, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu Genel Başkanı Bendeve Palandöken ve Kırşehir Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanı Bahamettin Öztürk birer konuşma gerçekleştirdi.

Konuşmaların ardından, coşkulu bir kalabalık ile Cacabey Meydanı'nda Ahiler Çarşısı, Masal Çadın, Çocuk Oyun Parkı, Uzun Çarşı'da Kırşehir Alışveriş Festivali açılışı gerçekleştirildi. Esnaf ve sanatkarlar ziyaret edilerek Ahilik Öğüdü dağıtıldı.

Açılış programının ardından, protokol ve vatandaşlar Ahilik Haftası'nda geleneksel hale gelen Ahi pilavı, helvası ve şerbeti dağıtımı için Anıt Meydanı'na geçti. Meydanda hazırlanan platformda, protokol tarafından vatandaşlara pilav ikram edildi.

Günün devamında, çok sayıda kadın girişimci ile ziyaretçiler Neşet Ertaş Kültür Sanat Merkezi'nde gerçekleştirilen Anadolu Fotoğraf Sergisi'ni ziyaret etti. Serginin açılışının ardından Neşet Ertaş Kültür Sanat Merkezi konferans salonunda Kadın ve Demokrasi Derneği (KADEM) Başkan Yardımcısı Sümeyye Erdoğan Bayraktarın da konuşmacı olarak katıldığı, "Gönüllülük ve Kooperatifçilik" konulu bir panel düzenlendi. Panelde; Gülümse Isparta Kadın Girişimi ve İşletme Kooperatiflerinden Dilek Gündüz ve Konya Kimya Hatun Kadın, Çevre, Kültür ve İşletme Kooperatifi Başkanı Hatice Mendi, girişimcilik ve kooperatifçilik ala-

nındaki tecrübelerini paylaştılar.

Günün son etkinlikleri, Cacabey Meydanı ve Kırşehir'in ilçesi Kaman' da devam etti. Cacabey Meydanı'nda Yunus Devci Konseri ve Kaman' daki Selçuklu Kıyafetleri Defilesi kalabalık bir izleyici kitlesi ile gerçekleştirildi.

Cacabey Meydanı'ndaki Yusuf Güney

Meydanda hazırlanan platformda, protokol tarafından vatandaşlara pilav ikram edildi.

32. Ahilik Haftasının ikinci günü, bu yıl dördüncü kez düzenlenen kitap fuarı açılışı ile başladı. Vatandaşların ve öğrencilerin yoğun ilgi gösterdiği fuar gezen Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan, kutlamalara gelen vatandaşlarımızı ve öğrencilerimizi kitapla buluşturan fuarın, Ahilik Haftasının en önemli etkinliklerinden biri olduğunu söyledi. Kitap fuarı açılışı ardından Akpınar ilçesinde bir

açılış etkinliği gerçekleştirildi. Programa Kırşehir Valisi İbrahim Akın, Milletvekili Metin İlhan ; Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan, Kırşehir Belediye Başkan Yardımcısı Nuri Araz, protokol ve çok sayıda vatandaş katıldı. Kırşehir merkezde Ahilik Haftasında geleneksel hale gelen Ahî pilavı, helvası ve şerbeti Anıt Meydanı önünde katılımcılara ikram edildi. Ahî Stadyumu'nda gerçekleşen Esnaflar Futbol

Müsabakası Finali renkli görüntülere sahne oldu. Günün spor müsabakasının ardından Cacabey Meydanı'nda Abdallar Topluluğu konseri ve ardından Grup Aydoğdu konseri düzenlendi. Aynı akşam, Çiçekdağı ilçesinde yapılan programa Kırşehir Milletvekili Mustafa Kendirli, Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan, Kırşehir ESOB Başkanı Bahametdin Öztürk, ilçe protokolü ve Çiçekdağılı vatandaşlar katıldı.

Haftanın üçüncü gününde, Kırşehir Ağalar Konağı'nda, yöresel yemekler yarışması düzenlendi. Yarışma; Kırşehir'in yöresel et ve sebze yemekleri, hamur işleri ve tatlılar ile Ahî Sofrası Yemekleri olmak üzere üç kategoride yapıldı. Puanlama sonucu dereceye girenlere çeşitli ödüller verildi. Neşet Ertaş Kültür Sanat Merkezi'nde Devlet Tiyatroları Çocuk Tiyatrosu oyuncularından "Ahilik" konulu bir de tiyatro oyunu sahnelendi.

Ahilik Haftası'nın üçüncü gününün akşamında Cacabey Meydanı'nda mesleklerinde başarılı kuaförler tarafından Kuaför Şov düzenlendi. Selçuklu Kiyafetleri Defilesi ile Türk Dünyası Halk Dansları topluluğu gösterileri de Kırşehirli tarafından ilgiyle izlendi. Etkinlikler kapsamında Kırşehirli esnaf ve sanatkarların bir araya geldiği geleneksel Esnaf Gecesi düzenlendi.

İlçe Günleri etkinliğiyle başlayan dördüncü gün birçok kültürel faaliyetle devam etti.

Neşet Ertaş Kültür Sanat Merkezi'nde Devlet Tiyatroları ekibinin sahnelediği tiyatro oyunu ve Cacabey Meydanı'nda düzenlenen Konya Türk Tasavvuf Müsiki Topluluğu Konseri büyük ilgi gördü.

32. Ahilik Haftası kutlamalarının beşinci günü, Uzun Çarşı'da açılış duası ile başladı. Programa Kırşehir Valisi İbrahim Akın, Esnaf Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan, Kırşehir Belediye Başkanı Selahattin Ekicioğlu, il protokolü ve çok sayıda vatandaş katıldı.

Kur'an-ı Kerim tilavetiyle devam eden programda Kırşehir'de İlın Ahisi seçilen Ali Dalakçı, İlın Kalfası Emire Atamer, İlın Çırağı Seyfullah Kaya'ya Vali İbrahim Akın ve Esnaf Sanatkarlar ve Koopera-

Kırşehir'de İlın Ahisi seçilen Ali Dalakçı, İlın Kalfası Emire Atamer, İlın Çırağı Seyfullah Kaya'ya Vali İbrahim Akın ve Esnaf Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan tarafından şed kuşatıldı.

tifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan tarafından şed kuşatıldı.

Düzenlenen kutlama programları kapsamında "Ahilik Kültürü" Sloganlı Afiş Tasarım Yarışması'nda dereceye giren öğrencilerden birinci İbrahim Halil Taşkesen, ikinci Fahrizan Akbulut ve üçüncü Homan Demirel'e; "Ahilik Kültürüne Yönelik Bir Çırağın 15 Temmuz Hatırası" konulu Kompozisyon Yarışması'nın birincisi Betül Kızılkaya, ikincisi Halil Kıran ve üçüncüsü Berk Eren Akın'a ödülleri verildi.

Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan ve il protokolünün de katılım sağladığı programın ardından Cuma namazı kılındı. Namaz sonrasında, vatandaşlara Ahî Pilavı, helva ve şerbet ikramında bulunuldu.

Cacabey Meydanında Alp Kardeşler konseri ve ardından sahneye çıkan Grup Harmaneri konserine çok sayıda Kırşehirli katıldı.

Resmi Tören Programı

32. Ahilik Haftası Kutlamaları Resmi Tören Programı 21 Eylül 2019 Cumartesi günü Kırşehir'de, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Prof. Dr. Mustafa Şentop'un teşrifleriyle gerçekleştirildi.

Resmi Tören Programı, Cacabey Meydanında Kırşehir Belediyesi Mehter Takımının gösterisiyle başladı. Ardından, Kültür Bakanlığı Sanatçıları tarafından şed kuşatma geleneği temsili olarak canlandırıldı.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Mustafa Şentop, burada yaptığı konuşmada; TBMM'nin esnaf ve sanatkârlarla ilgili olarak hemen her dönemde iyileştirici çalışmalar yaptığını ve bu çalışmaların sürdüreceğine dikkat çekerek; "Ahilik, kardeşliktir. Yüce Allah kitabımız Kur'an-ı Kerim'de "inanamlar ancak kardeşler" demektedir. Ahilik teşkilatının temelinde de esasen kardeşlik duygusu yatmaktadır. Ahilik, özünde meslek edindirme, meslek kurallarını belirleme, piyasayı düzenleme, yardımlaşma, dayanışma ve kardeşlik duygusunu

barındırmaktadır. Ahilik teşkilatı, mensuplarına birbirlerini öz kardeşleri kadar yakın hissettirir. Aynı zamanda birbirlerine kefil olacak kadar, varis olacak kadar güven telkin eder." şeklinde konuştu.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın da esnafı ayakta tutmak için her türlü desteği vermekte olduğunu hatırlatan Şentop; "Enflasyon canavan ve faiz illetine karşı verdiği mücadelede ne kadar haklı olduğuna hepimiz şahitsiniz. Ülkemizi; faiz, enflasyon ve kur cenderesinden kurtarmak için büyük bir gayretle mücadele etmektedir. Onun bu mücadelesini boşa çıkarmak için uluslararası lobiler, büyük bir direnç gösteriyorlar. Türkiye büyük ülke, bu millet büyük bir millet. Bizim dinamiklerimiz bu lobilerin direncini kıracak kadar güçlü. Türkiye ekonomisinin yerinde saymasını isteyen güçlere karşı verdiğimiz mücadelede inşallah başanya ulaşacağız.

Faizler son birkaç ayda yüzde 24'ler seviyesinden yüzde 12'ler seviyesine indi. Çift hanelere çıkan enflasyon yeniden

tek hanelere doğru yaklaştı. Yeni ekonomik programla birlikte ekonomimiz cari fazla vermeye başladı. Daha önce yıllık 60 milyar dolar seviyesinde döviz açığını bu yıl kapattık. Şu ana kadar 4 milyar civarında cari fazlaya ulaştık. Bu durumu bazı kredi derecelendirme kuruluşları da son olarak dün Türkiye'nin büyümesini daha önceden tahmin ettiklerinden daha fazla olacağını açıkladı.

Esnafın, iş hayatındaki insanların ve vatandaşın sıkıntılarının farkındayız. Bu sıkıntıların sebeplerini de müsebbiplerini de biliyoruz. Sıkıntıları aşmanın yolu Türkiye'nin büyümesinden güçlenmesinden rahatsız olan milletimize kast eden fitne odaklarının isteklerine uymak onların taleplerine göre hareket

etmek değildir. Sıkıntılar yeni macera arayışlarıyla kişisel hırslarını her türlü millet menfaatlerinin üstünde tutanların denemeleriyle de aşılabileceği değildir. Milletimizin feraseti, sabrı, kararlılığı istikbal gören ve hedefe kilitlenmiş güçlü siyasi liderlikle birlik ve beraberliğimizi Ahiliğimizi kardeşliğimizi koruduğumuz sürece aramıza tefrika sokmadığımız sürece Allah'ın izni ile her türlü sıkıntının üstesinden geleceğiz." şeklinde konuştu.

Programda Şentop'un yanı sıra Kırşehir Valisi İbrahim Akın, Kırşehir Belediye Başkanı Selahattin Ekicioğlu, TESK Genel Başkanı Bendevi Palandöken ve Kırşehir ESOB Başkanı Bahamettin Öztürk de birer konuşma gerçekleştirdi.

Ahilik, manevi ve ahlaki zenginliğimizin iktisadi ve sosyal bir zeminde inşası ve yaşanmasıdır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Mustafa Şentop, konuşmasının ardından Yılın Ahisi Şükrü Çalım'a, Yılın Kalfası Ayşe Saka'ya ve Yılın Çırağı Özgür Demirci'ye ödülleri verdi. Ayrıca Meclis Başkanı tarafından 2019 Yılı Ahilik Hizmet Ödülü Millî Eğitim Bakanlığı adına Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürü Prof. Dr. Kemal Vann Numanoğlu'na verildi.

TESK Genel Başkanı Bendevi Palandöken, TOBB Başkan Yardımcısı Selçuk Öztürk ile TESKOMB Başkan Vekili Mustafa Alan tarafından Meclis Başkanı Şentop'a şed kuşatılarak Ahilik kaftanı giydirildi. Ticaret Bakan Yardımcısı Sezai Uçarmak ile Vali İbrahim Akın da kendilerine Ahilik Onur Ödülünü taktim ettiler.

Resmi tören programı, TBMM Başkanı Mustafa Şentop ve beraberindeki protokolün Cacabey Meydanında vatandaşlara aşure ikram etmesinin ardından sona erdi.

Bariş Pınarı Harekâtına Esnaftan Tam Destek

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, 17 Ekim 2019 tarihinde Antalya'nın Alanya ilçesinde gerçekleştirilen Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Birlikleri Merkez Birliği(TESKOMB) İstişare Toplantısı'na katıldı.

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, 17 Ekim 2019 tarihinde Antalya'nın Alanya ilçesinde gerçekleştirilen Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Birlikleri Merkez Birliği(TESKOMB) İstişare Toplantısı'na katıldı. Toplantıya Pekcan'ın yanı sıra Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan, Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu(TESK) Başkanı Bendeve Palandöken, TESKOMB Başkanı Abdülkadir Akgül, meslek kuruluşları ve kooperatiflerin temsilcileri ile çok sayıda esnaf ve sanatkar katıldı.

Programda TESK Başkanı Bendeve Palandöken, TESKOMB Başkanı Abdülkadir Akgül ve Bakan Pekcan birer konuşma yaptı. Pekcan konuşmasında, esnaf hamisi bir cumhurbaşkanı olduğunun altını çizerek, kendilerinin esnafla ilgili götürdükleri hiçbir öneriye hayır demediğine değindi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın her zaman esnafın yanında olduğunu vurgulayan Bakan Pekcan, Türkiye'nin güney sınırında oluşturulmaya çalışılan terör koridorunu yok etmek, bölgeye barış ve huzur getirmek amacıyla başlatılan Barış Pınarı Harekâtı'nda gayret ve çabayla mü-

cadele eden emniyet güçlerine ve askerlere başsağlığı, şehit yakınlarına başsağlığı diledi. Mehmetçik'in başansından hiçbir zaman kuşulanının olmadığını altını çizen Bakan Pekcan, "Zaten bu yüzden de dünya teröristin yanında yer almaya çalışıyor. Onlar da biliyor Türkiye'nin bir şeyi niyet ettiği zaman başaracağını." dedi.

Dünya ticaretinde durgunlaşma olmasına rağmen Türkiye'nin ihracatının 9 ayda yüzde 2,6 arttığını vurgulayan Pekcan, ihracatın ithalatı karşılama oranının ise yüzde 70'lerden yüzde 86'lara çıktığını söyledi. Dış ticaret açığının 31,1 milyar do-

lar daha düştüğünü aktaran Pekcan, Türkiye'nin dış finansman ihtiyacının 9 ayda 31 milyar dolar azaldığını kaydetti.

Pekcan, Halk Bankası tarafından kullanılan esnaf kredilerine de değinerek şunları kaydetti.

"Esnaf, yeni kredilerin ödemelerini ister 3, ister 6 ayda bir yapabilecek. Ayrıca, ödeme sürelerini de 4 yıldan 5 yıla çıkarıyoruz. En kritik noktaya geldik. Sizin haklı taleplerinizi biliyoruz. Cumhurbaşkanımız, Hazine ve Maliye Bakanlığımız ile Ticaret Bakanlığı olarak bizler yanınızdayız. 'Ne yapabiliriz' diye limitleri zorluyoruz. 100 bin liraya kadar olan kredilerde yüzde 2 komisyon alınmayacak. 100 bin liranın üzerindeki kredilerde de yüzde 1'e düşecek. Bizim de sizlerden beklentimiz istihdam yaratmanız. En az yanınıza bir eleman alacaksınız."

Bakan Pekcan TESKOMB kefaletiyle kullandınları kredilere dikkat çekerek, 9 ayda 200 bin esnafa 20 milyar TL kredi kullandırıldığını vurguladı.Konuşmasının devamında Bakan Pekcan "Biz de esnaf ve sanatkarmızı çağın gereklerine göre faaliyet gösterebilmesi, dış dünya ile iletişim halinde olması, e-ticaret yapabilmesi yönünde eğitimlerimizi sürdürüyoruz" dedi.

“

Bütün dünyanın gözü bizim üzerimizdeyken, Barış Pınarı Harekâtı'nı yaparken, kendimize, ekonomimize ve kendi dinamiklerimize güveneceğiz. Bu dinamik ile Avrupa'nın da, dünyanın da lokomotifidir oluruz. Buna inanın, güvenin, kendinize inanın, bize inanın, devletimize güvenin.

”

Pekcan, turizmde de başarılı bir yıl geçtiğine dikkati çekerek, "Türkiye ilk defa uzun süre sonra cari fazla verdi. İnşallah devam edecek. Faizlerde bir düşme söz konusu, bu yeterli değil, beklentilerimiz fazla. Sizlerin de beklentisi fazla. Yıl başında yeni bir çalışma üzerinde çalışıyoruz. Taleplerinizin de farkındayız ve bunları da değerlendiriyoruz." diye konuştu.

Türk ekonomisinin çok dinamik olduğunu belirten Pekcan, "Bütün dünyanın gözü bizim üzerimizdeyken, Barış Pınarı Harekâtı'nı yaparken, kendimize, ekonomimize ve kendi dinamiklerimize güveneceğiz. Bu dinamik ile Avrupa'nın da,

Esnaf ve sanatkarların çağın gereklerine uygun koşullarda faaliyet göstermesi, dış dünya ile iletişimde olması ve bazı konularda e-ticaret yapabilmesi için bakanlık olarak eğitimler yaptıklarını anlatan Pekcan, "Esnaf bilgi sistemini geliştiriyoruz. Mobil uygulamasını geliştiriyoruz. Bundan böyle esnafımız ile ilgili coğrafi konumu dâhil her türlü bilgiyi bu sistem üzerinden takip edebileceğiz. Hem bakanlık olarak biz hem de tüketicimiz takip etmiş olacak." ifadesini kullandı.

Esnafın ihracatçı olması yönünde de çalışmalar yaptıklarını dile getiren Pekcan, esnaf ve sanatkarlara yönelik pazarlama

dünyanın da lokomotifidir oluruz. Sadece siyasi açıdan değil, kendi ekonomik zenginliklerimizle lider olabiliriz. Buna inanın, güvenin, kendinize inanın, bize inanın, devletimize güvenin." ifadelerini kullandı.

TESKOMB'un çok önemli bir sosyal hizmet görevi yaptığını dile getiren Pekcan, kayıtlı esnafın 800 bininin kredi ve kefalet kooperatifleri üyesi olduğunu belirterek esnafın refahı için proje üreten bir üst yapının olduğunu, 2019 yılının 9 aylık döneminde 200 bin esnafın 20 milyar Türk Lirası kredi kullandığını kaydetti.

ve marka olma projesinin ikinci safhasına başladıklarını bildirdi.

Pekcan, PTT ile iş birliği yaptıklarını söyleyerek, "İhracatçılarımıza yönelik kullandığımız uluslararası rekabetçiliğin geliştirilmesine ilişkin desteklerin, esnafa nasıl kullandırılabilirliği yönünde de bir tebliğ çalışması üzerinde çalışıyoruz." dedi.

Esnafı kollamak adına başka çalışmalar da yaptıklarını aktaran Pekcan, "Tedarik dağıtım kooperatifi aracılığıyla esnafımızı bir araya getirerek, toptan satın alma yapabileceği bir kooperatif yapılması üzerinde çalışıyoruz." şeklinde konuştu.

Vatan Sevdası İçin Hayat Kepengini Kapatılanlar

Bundan 800 yıl önce esnaf ve sanatkârlar, tezgahlarını ve işlerini geride bırakarak Ahi Evran-ı Veli önderliğinde vatan savunmasına katılarak esnaf ve sanatkâr olmanın, Ahi olmanın ticaret yapmaktan öte olduğunu göstermişlerdi. Günümüzde Ahilik mirasını yaşatan, gelecek nesillere aktaran ve Türkiye ekonomisinin temel taşı olan esnaf ve sanatkârlarımız, 15 Temmuz hain darbe girişiminde kendi canı pahasına meydanlara çıkarak bu ülkenin bölünemeyeceğini tüm dünyaya gösterdi.

Ticaret Bakanlığı Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü tarafından 15 Temmuz Demokrasi ve Milli Birlik Günü kapsamında 17 Temmuz 2019 tarihinde "Vatan Sevdası İçin Hayat Kepengini Kapatılanlar" sloganı ile 15 Temmuz'da şehit olan esnaf ve sanatkârların hatırasına anma etkinliği düzenlendi.

Ankaralı esnaf ve sanatkâr şehitlerimizin aileleri ilk olarak Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan tarafından misafir edildi. Bakan Pekcan ve Genel Müdür Necmettin Erkan şehit yakınlarını kapıda karşıladı ve 15 Temmuz'da 2 oğlu ve damadı şehit olan 94 yaşındaki Muzaffer Gülşen etkinliğin gerçekleştirileceği salona Sayın Bakan Pekcan'ın ve Erkan'ın kolunda girdi.

Saygı duruşu ve İstiklal Marşı ile başlayan anma etkinliği Kuran-ı Kerim Tilaveti ile devam etti. Barkovizyon gösterimi sonrasında

şehit aileleri ve protokol tarafından konuşmalar gerçekleştirildi.

Törende konuşma yapan Pekcan, milletlerin tarihlerinde kınılma noktaları, imtihan günleri olduğunu belirterek, bu tarihlerde milletlerin gösterdiği ortak tavrın milletlerin geleceğini şekillendirdiğini dile getirdi. Bu milletin bir evladı olduğu için kendisini şanslı gördüğünü ifade eden Pekcan, şunları söyledi:

"Tarihte esnaf ve sanatkârimiz her zaman, Kurtuluş Savaşı'nda da Çanakkale'de de 15 Temmuz'da da hep ön planda yer almış, ülkenin savunucusu olmuş. Bakanlık olarak Cumhurbaşkanımızın himayelerinde 'Güçlü esnaf ve güçlü Türkiye' vizyonu ile esnafımızın sorunlarına bir bir eğiliyoruz. Onların sorunlarına çözüm bulmak için birebir görüşüp politikalar üretiyoruz. Esnafın rekabetçi olabilmesi için yeni politikalar devreye sokuyoruz ve esnafımızı uluslararası arenada nasıl güçlendiririz bunlarla ilgili çözümler üretiyor, politikalar geliştiriyoruz. Bu doğrultuda da çalışmalarımıza devam edeceğiz."

Söz konusu anma etkinliğine Ankara'nın dört bir yanından 15 Temmuz'da Ankara'da şehit olan esnaf ve sanatkârların yakınlarının yanı sıra Bakanlığımız yöneticileri TOBB, TESK, TESKOMB temsilcileri ve Ticaret Bakanlığı personeli de katılım sağladı.

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın konuşmasının ardından şehit ailelerine plaket takdimi yapıldı ve program hatıra fotoğraf çekimi ile son buldu.

ŞEHİT ERHAN DURAL

1983 doğumlu Erhan Dural, evli ve bir çocuk babasıydı. 15 Temmuz gecesi Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın çağrısıyla darbecilere karşı sokağa çıktı. Yanında, eşi, kardeşi ve eniştesi vardı. Genelkurmay Başkanlığı önünde darbecilerin helikopterden yaptığı saldırı sonrası şehit düştü. Dayısı, "Yeğenimin cenazesini bir gün sonra hastanede bulduk" dedi. 33 yaşındaki Erhan Dural'ın cenazesi, memleketi Rize'nin Pazar İlçesi Orta İrmak Köyü'nde toprağa verildi.

Anmaya babası Kazım Dural, kardeşi Ömer Dural, kuzenleri Şeref Doğan Dural ve Resul Dural katıldı.

ŞEHİT LÜTFİ GÜLŞEN

1953 doğumlu olan ve Ankara Kızılcahamam'da yaşayan Lütfi Gülşen, evli ve iki çocuk babasıydı. Yakınlarına son sözleri, "Biz şehit olmak istiyoruz" oldu. 15 Temmuz gecesi, iki amcasının oğluyla sokaklara çıktı, yaklaşık 70 kilometre yol giderek direnişe katıldı. Gece boyunca hain darbecilerden Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'ni korudu, birçok saldırıdan kurtuldu. Ancak sabah saatlerinde Cumhurbaşkanlığı Külliyesi önünde darbecilerin gasp ettiği savaş uçağından atılan bomba sonucu şehit oldu. Şehit Lütfi Gülşen, kendisi gibi demokrasi şehidi iki amcasının oğluyla birlikte Ankara Kızılcahamam'da son yolculuğuna uğurlandı.

“
ANKARA
KIZILCAHAMAM'DA
YAŞAYAN LÜTFİ
GÜLŞEN, EVLİ VE İKİ
ÇOCUK BABASIYDI.
YAKINLARINA SON
SÖZLERİ, “BİZ ŞEHİT
OLMAK İSTİYORUZ”
OLDU.
”

Anmaya annesi Muzaffer Gülşen, eşi Menzile Gülşen, oğlu Metehan Gülşen, gelini Aliye Gülşen, torunu İzel Gülşen, kardeşi Nizami Gülşen ve yengesi Nilgün Gülşen katıldı.

ŞEHİT HAKAN GÜLŞEN

1973 doğumlu Hakan Gülşen, evli ve iki çocuk babasıydı. 15 Temmuz gecesi, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın çağrısı üzerine ağabeyi ve eniştesiyle birlikte sokağa çıktı, direnişe katıldı. Kızılcahamam'dan Cumhurbaşkanlığı Külliyesinin önüne geldi. Hain darbecilere karşı Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'ni korudu. Gece boyunca mücadele etti. Hainlerin helikopterlerden açtığı ateşten son anda kurtuldu ama sabah gün ışığında savaş uçaklarından atılan bombanın hedefi oldu. Hakan Gülşen, üniformalı teröristlerin attığı bomba ile ağabeyi ve eniştesiyle birlikte şehit düştü. Şehit Hakan Gülşen, kendisi gibi kahraman eniştesi ve ağabeyi ile birlikte Ankara Kızılcahamam'da son yolculuğuna uğurlandı. Anmaya eşi Sevgi Gülşen katıldı.

ŞEHİT MEHMET GÜLŞEN

1955 doğumlu Mehmet Gülşen, Ankara'da esnaflık yapıyordu. Evli ve iki çocuk babasıydı. Kendisiyle beraber gelmek isteyen gençlere, "Siz şimdilik gelmeyin, biz şehit olmaya gidiyoruz" diyerek karşı çıktı. 15 Temmuz gecesi Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın çağrısıyla kardeşi ve eniştesiyle birlikte sokağa çıktı. Gece boyunca Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'ni hain darbecilerden korudu. Sabah saatlerinde hain

darbecilerin ele geçirdiği savaş uçağından atılan bomba sonucu kardeşi ve eniştesiyle şehit oldu. 3 demokrasi kahramanı birlikte, Ankara Kızılcahamam'da son yolculuğuna uğurlandı.

Anmaya oğlu Zekai Gülşen, gelini Fatoş Gülşen, kızı Buket Gülşen ve 11 yaşındaki torunu Melis Gülşen katıldı.

ŞEHİT VOLKAN PİLAVCI

1980 doğumlu olan Kinkaleli Volkan Pılavcı, evli ve 2 çocuk babasıydı. 15 Temmuz gecesi darbe girişimine karşı yakınlarıyla birlikte sokağa çıktı. Cumhurbaşkanlığı Külliyesi yakınlarında hain darbecilerin açtığı ateş sonucu şehit düştü. Kardeşleri Erkan Pılavcı ve Elif Pılavcı ise yaralandı. Volkan Pılavcı, Kinkale'nin Karakeçili İlçesi'nde son yolculuğuna uğurlandı.

Anmaya babası Hikmet Pılavcı, annesi Neziha Pılavcı, eşi Ümmüğülsüm Pılavcı, 12 yaşındaki kızı Zehra Pılavcı, 8 yaşındaki oğlu H.Kaan Pılavcı, kardeşi Erkan Pılavcı, yengesi Demet Pılavcı ve kardeşi Dilek Pılavcı katıldı.

ŞEHİT ŞENER DURSUN

1968 doğumlu Şener Dursun, 15 Temmuz

gecesi FETÖ tarafından gerçekleştirilen darbe girişimi sırasında, amcası Mikail Dursun ile beraber Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'ne doğru yola çıktı. Dikimevi'nden Kızılay'a gidişi kapatan tanklar nedeniyle Külliye'ye ulaşamadı. Binlerce insanın toplandığı bölgede tanklara karşı direnen 48 yaşındaki Şener Dursun'un kalbi bu yaşananlara dayanamadı ve hastaneye kaldırıldı. Kalp krizi geçiren Dursun'un ailesine gece 01.30 sıralarında haber verildi. Dursun, hastanede şehit oldu.

Anmaya eşi Mesudiye Dursun ve kızı Kübra Dursun katıldı.

Çalışmanın ve helal kazanç elde etmenin Hakk'ın emri olduğu gerçeği üzerine Ahi Evran ı Veli tarafından temellendirilen Ahilik Kültürü, medeniyetimize yol gösteren en önemli rehberlerden biridir.

Röportaj:
Cumhurbaşkanlığı Özel Kalem Müdürü
Doç. Dr. Hasan Doğan

● **Ahilik Kültürü hakkındaki görüşleriniz nelerdir?**

Ahilik değerleri, milli bilincimizin üzerine inşa edildiği temel sütunların başında geliyor. Ahiliği bir meslek örgütlenmesinden ibaret olarak görmek eksik bir değerlendirmeye olacaktır. Hakk'a hizmeti vazgeçilmez ön koşul kabul etmeyen bir sistemin bizim milli anlayışımızda yeri yoktur. Bu yönüyle, çalışmanın ve helal kazanç elde etmenin Hakk'ın emri olduğu gerçeği üzerine Ahi Evran-ı Veli tarafından temellendirilen Ahilik Kültürü, medeniyetimize yol gösteren en önemli rehberlerden biridir.

Ahilik, ekonomik hayat kadar toplumsal hayatı da yönlendiren, günümüzde hâlâ geçerliliğini koruyan, bugünün şartlarında bile birçok ülkede sağlanamamış hakkaniyetli ve kapsamlı bir sistemi insanlığa kazandırmış evrensel bir kültürdür. Tüketimin ve kâr hırsının gün geçtikçe değer yargılarına daha çok yön vermeye başladığı günümüz dünyasında, Ahilik öğretilerine duyulan ihtiyaç her zamankinden fazladır.

Kendisi de hayatının bir döneminde ticaretle iştigal etmiş olan Peygamber Efendimizin güzel ahlakını, adaletini ve güvenilirliğini ticaretine rehber edinmeyi şiar edinen Ahiler, bu bilinçle haksız kazançtan uzak durmuş; çalışmayı ve işini iyi yapmayı temel ilke olarak görmüştür. Ticaretini yaparken Hakk'a hizmet görevinin helal kazanç elde etmekle sınırlı olmadığını bilen Ahiler; toplumsal düzenin sağlanması, vatan savunması, ihtiyaç sa-

hiplerinin ihtiyaçlarının giderilmesi, adaletin sağlanması ve yüksek İslam Ahlakının Anadolu'da hâkim kılınması noktasında tarihi roller üstlenmişlerdir.

● **Uzunca bir süredir Sayın Cumhurbaşkanımızın en yakın çalışan kişilerden birisiniz. Ahiliğin günümüz temsilcilerinden olan esnaf ve sanatkârların kültürümüz ve ekonomimizdeki yeri hakkında Sayın Cumhurbaşkanımızın görüşleri nelerdir?**

Sayın Cumhurbaşkanımızla Zat-ı Alilerinin Başbakanlık görevini icra ettikleri dönemden itibaren yakinen çalışma fırsatı buldum. Bu süreçte kendisi beni her açıdan etkilemiş, hem özel yaşamımda hem de çalışma hayatımda benim için örnek bir şahsiyet ve rehber olmuştur. Kendisinin tarihimize ve öz kültürümüze ne kadar değer verdiğinin yakın şahitlerindenim.

Sorunuzun özüne gelecek olursak, geçmişte esnafılık yaptığını birçok defa ifade eden Sayın Cumhurbaşkanımızın da vurguladığı gibi esnaf ve sanatkârlar toplumun ve ekonominin temel taşıdır. Bu öneme binaen kendileri, esnaf ve sanatkârlar açısından oldukça önemli olan Etna ve Sanatkar Şuralarına, Etna Buluşmalarına ve Ahilik Haftası etkinliklerine bizzat katılmış her zaman onlarla iç içe olarak sorunlarını doğrudan dinlemeye ve bunlara kısa sürede çözüm üretmeye gayret etmiştir. Bu toplantı ve etkinliklerde yaptığı konuşmalarında defaatle onların sadece ekonomik bir aktör olmadığını ifade etmiş; millet ve medeniyet ruhumuzda, tarihimizde çok önemli bir yere sahip olan esnaf ve sanatkârların gerektiğinde asker, gazi, gerektiğinde de şefkatli bir ağabey olduğunu vurgulayarak yakın ve uzak tarihimizde, dönüm noktalarımızda her zaman Ahilik ruhuyla hareket eden esnaf ve sanatkârların sorumluluk almayı bildiğini belirtmiştir.

Geçmişte Ahilik Teşkilatını kuran esnaf ve sanatkârlarımız, bugün de imalattan hizmete birçok alanda faaliyette bulunmak-

Geçmişte Ahilik Teşkilatını kuran esnaf ve sanatkârlarımız, bugün de imalattan hizmete birçok alanda faaliyette bulunmakta, istihdama katkı sağlayarak ekonomimizin temel dinamiklerini oluşturmaktadır. Bu bilinç ve motivasyonla, Cumhurbaşkanımızın liderliğinde hükümetimiz esnaf ve sanatkârlarımızın alın teri ve emeğinin kıymetini çok iyi bilmektedir.

ta, istihdama katkı sağlayarak ekonomimizin temel dinamiklerini oluşturmaktadır. Bu bilinç ve motivasyonla, Cumhurbaşkanımızın liderliğinde hükümetimiz esnaf ve sanatkârlarımızın alın teri ve emeğinin kıymetini çok iyi bilmektedir. Etna ve sanatkârlarımızın emeklerine değer vermektedir. Onların omuzlarındaki yükü mümkün olduğu kadar hafifletmeyi en önemli görevlerinden biri olarak görmektedir.

● **Sayın Cumhurbaşkanımızın esnaf ve sanatkârlara verdiği önemden bahsettiniz. Bu doğrultuda, 2002'den itibaren esnaf ve sanatkârlara yönelik ne gibi adımlar atıldı?**

Kamuoyu tarafından da çok iyi bilindiği üzere, Sayın Cumhurbaşkanımız siyasi kariyeri boyunca en büyük mücadelelerden birini faize karşı vermiştir. Kendilerinin kurucusu ve genel başkanı olduğu AK Parti'nin iktidara geldiği 2002 yılında, ekonomimizde yer alan tüm aktörlerin muzdarip olduğu konuların başında yüksek faiz gelmekteydi. 2002 yılında esnaf ve sanatkârlar, Hazine sübvansiyonlu kredileri filli olarak yüzde 47 faizle kullanırken, bugün

itibariyle bu oran yüzde 7-8'lere kadar geriledi. Söz konusu kredilerin 2002 yılındaki sübvansiyon oranı yüzde 20 iken günümüzde bu oran kredinin türüne göre yüzde 50 ya da yüzde 100'e yükseltildi.

Bu kredilerin üst limitleri düzenlenerek işletme kredileri için 200 bin, yatırım kredileri için 500 bin Türk Lirası'na çıkarıldı. 2002 yılında 60 bin civarında esnaf ve sanatkârın faydalandığı söz konusu kredilerden yararlananların sayısı 500 binin üzerine çıktı. Sayın Cumhurbaşkanımızın başbakanlığından önce 150 milyon Türk lirası dolaylarında olan destek hacmi, böylelikle rekor üstüne rekor kırarak 36 milyar Türk lirasını aştı. Tüm bu gelişmeler neticesinde esnaf ve sanatkârlar, kazançlarını faiz giderlerine yatırma sarımalından kurtularak yatırım ve tasarruf yapma imkânı buldu.

Kredi desteğinin yanı sıra; sosyal güvenlik, vergi, teknoloji, bürokrasi, girişimcilik gibi alanlarda esnaf ve sanatkârlara yönelik sayısız adım atıldı. Gençleri istihdam eden esnafa sağlanan sosyal güvenlik primi desteklerinden kredi sicil affına; çeşitli vergi muafiyetlerinden hibe desteklerine; kamu hizmetlerinin elektronik ortamda yapılmasından iş yeri açma desteklerine varıncaya kadar sektörün ve piyasanın ihtiyaçları doğrultusunda pek çok hizmet sağlandı.

Anılan destek ve imkânların yanı sıra, esnaf ve sanatkârların değişen ekonomik koşullara ve küresel ticaret ortamına uyum sağlamaları için de bugüne kadar çok önemli politikalar hayata geçirildi. Bu kapsamda, Esnaf ve Sanatkârlar Değişim, Dönüşüm, Destek Strateji Belgesi(ESDEP) ile esnaf ve sanatkârlar için ilk kez bir yol haritası oluşturuldu. Devam eden süreçte, esnaf ve sanatkârların faaliyet gösterdiği sektörlerin sorunlarını tespit etmek ve vizyonlarını belirlemek amacıyla Esnaf ve Sanatkârlar Özelinde Sektör Analizleri Projesi hayata geçirildi.

● **Yakın zamanda kamuoyuna duyurulan, ekonomimizi, haliyle esnaf ve sanatkârları yakından ilgilendirmekte Yeni Ekonomi Programı (YEP) hakkında bilgi verebilir misiniz?**

Malumunuz Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Berat Albayrak'ın bizzat sunumu ile 2020-2022 dönemini kapsayan Yeni Ekonomi Programı, "Değişim Başlıyor" ana temasıyla kamuoyuna duyuruldu. Program ile enflasyon, istihdam, büyüme, ihracat, cari açık gibi temel makro göstergeler belirlendi. Yeni Ekonomi Programında, hedeflere, üretim ve verimlilik odaklı, sürdürülebilir büyüme, adaletli paylaşımaya yönelik ekonomik dönüşümün ve değişimin gerçekleştirilmesi ile ulaşılabileceği vurgulanıyor.

Ekonomimizin geleceği için bir projeksiyon görevi görecektir programa ve temel göstergelere baktığımızda büyüme hedefleri önümüzdeki üç yıl için yüzde 5 olarak belirlendi. Enflasyon hedeflerine baktığımızda ise önümüzdeki üç yıl için tek haneli oranlar hedeflendi. Cari işlemler dengesinin millî gelire oranının program döneminde sıfırın altında gerçekleşmesi öngörülmüyor. İşsizlik oranının ise kademeli olarak gerileyerek 2022 yılında % 9,8 seviyesinde gerçekleşmesi bekleniyor.

Global piyasalardaki ekonomik dalgalanmalar, gelişmiş ekonomilerde küçülme ve ticaret savaşları gibi gelişmelerin yaşandığı bu zor dönemde yeni ekonomi programının ekonomimiz ve bu bağlamda esnaf ve sanatkârlar açısından hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum. Programda belirtilen hedeflerin gerçekleşmesi için belirlenen eylem ve projelerin sonuçlanması için herkesin var gücüyle çalışacağına dair inancım güçlüdür.

Yeni Ekonomi Programında, hedeflere, üretim ve verimlilik odaklı, sürdürülebilir büyüme, adaletli paylaşımaya yönelik ekonomik dönüşümün ve değişimin gerçekleştirilmesi ile ulaşılabileceği vurgulanıyor.

● **Proje ve eylemlerden bahsetmişken, süreçleri tamamlanan 100 Günlük İcraat Programlarının genel bir değerlendirilmesini yapabilir misiniz?**

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçildikten sonra bakanlıklarımızın icraatlarından oluşan 100 Günlük Eylem Planlarında; ulaşımdan enerjiye, ekonomiden sanayiye, dış ticaretten şehirciliğe, dış politikadan savunmaya, eğitimden sağlığa, tarımdan teknolojiye, turizmden gençlik ve spora birçok başlıkta hedefler yer aldı. Bu programlarda tarihi öneme haiz, umut ve heyecanla beklenen pek çok proje hayata geçirildi.

Türkiye'nin yeni gurur abideleri arasında yerini alan İstanbul Havalimanının açılması, yerli ve milli üretim için teknoloji ve imalat sektörleri başta olmak üzere KOBİ'lere verilen önemli destekler, elektronik ticarete güvenliği ve hizmet kalitesini artırmak için oluşturulan Elektronik Ticarete Güven Damgası sistemi, Türk Eximbank'ın müşteri sayısı içinde KOBİ'lerin payının yükseltilmesi, Türkiye Uzay Ajansı kurulması, emekli aylıklarının en az 1.000 TL'ye tamamlanması, şehit aileleri

ve ihtiyaç sahipleri için 60 milyon TL faizsiz konut kredi desteği sağlanması gibi ülkemizin geleceğine ilişkin birçok hedef gerçekleştirildi.

Geçtiğimiz 17 yıldaki istikrar ve güven ikliminde gerçekleştirdiğimiz bu başarılar bize önümüzdeki dönemde çok daha büyük başarılar imza atabileceğimize işaret ediyor. Amacımız emaneti daha da yükseğe çıkartarak gelecek nesillere aktarmak ve güçlenerek yolumuza devam etmektir.

● **Hem ilahiyatçı hem hukukçu yönünüz var. Yaptığınız çalışmalarda rastladığınız veya bizzat yakinen şahitlik ettiğiniz ve çok etkilendiğiniz Ahilik kültür ve ahlakının günümüzdeki yansıması olarak değerlendirdiğiniz, Ahiliğin köklerini gördüğünüz önemli bir olay veya tespitiniz varsa dergimiz aracılığıyla okurlarımızla paylaşabilir misiniz?**

Türk milletinin İslam'la müşerref olduktan sonra özündeki kahramanlığa, cesarete, teşkilatçılığa bir de eşsiz bir zarafet kattığını görüyoruz. Ahi teşkilatlarının başında bulunan kişilerin hem İslami ilimlerde tahsil yaptıktan sonra Fıkıh dediğimiz İslam hukukunu tüm yönleriyle öğrendiklerini hem de ticaret veya zanaat erbabı olduklarını bu şekilde mücehhez bir kimlikle o teşkilatın temsilcisi olduklarını müşahade ediyoruz. Böylesine bilgili, donanımlı meslek erbabının esnafın ve sanatkârın idareci olması, meselelerin çoğu vakit üst mercilere ulaştırılmadan halledilmesinde zengin bir müktesebat ve icap ederse yöneticilerle kısa sürede teması imkânı sağlıyor. Sorunuzun asıl cevabına gelecek olursak ilk duyduğum hikâyelerden olan ve deyim olarak dilimize yerleşen "pabucu dama atılmak" deyiminin hikâyesi oldu. Malumunuz Osmanlı döneminde esnafın halkı kandırması, hileli bir ürün veya eksik bir hizmette bulunması nadir görülen ha-

Bir esnaf müşterisini aldatırsa, ona bozuk mal verirse ve bu da Ahi teşkilatı tarafından tespit edilirse o esnafın pabucu dama atılır ve bu şekilde uzun bir süre esnaflık ve ticaretle meşgul olamaz. Bu, güçlü bir organizasyon ve otokontrol mekanizmasının gücünü de yansıtan bir deyim olarak dilimize yerleşmiş.

diselerden. Bir esnaf müşterisini aldatırsa, ona bozuk mal verirse ve bu da Ahi teşkilatı tarafından tespit edilirse o esnafın pabucu dama atılır ve bu şekilde uzun bir süre esnaflık ve ticaretle meşgul olamaz. Bu, güçlü bir organizasyon ve otokontrol mekanizmasının gücünü de yansıtan bir deyim olarak dilimize yerleşmiş.

Beni en çok etkileyen olaylardan biri de "sadaka taşları". Tabii bunlar daha çok sosyal dayanışmayı ön plana çıkaran ve birlik beraberliği sağlayan örnekler olarak kültürümüzde yer bulmuşlar. Sivas'ta yaşayan bir dostumdan dinlediğim ve hâlâ yaşadığım bir geleneği paylaşırsam sorunuza cevap vermiş olurum diye düşünüyorum. Bildiğiniz üzere sadaka taşları camilerin cümle kapılarının sağında aynı birer küçük

bir sütun olarak yapıldığı gibi cümle kapılarının yanındaki duvarların içinde cep şeklinde de görülebiliyor. Sivas'ta esnaf bu sadaka taşlarına günlük kazançlarının hasılatından bir kısmını yatsı namazından sonra bırakıyormuş ki hem ihtiyaç sahibi olanları karanlıkta kimse görmesin ve parayı alıp ertesi gün rahatça eksiklerini gidersin hem de kendisi günü şükürle tamamlamanın hazzını yaşayarak istirahat geçsin. Cami cemaati ve vatandaşlar ise sabah namazına girerken bırakıyormuş ki hem muhtaç kişiler güne endişeden uzak olarak başlasın hem de namazdan çıkıp dualarla dükkânını açan esnafa siftah ettirebilsinler. Böyle bir zarafetten, böyle bir nezaketten ve dayanışma kültüründen etkilenmemek mümkün mü?

TÜRKİYE KOOPERATİFLER FUARI

Türkiye Kooperatifler Fuarı 5 Aralık'ta Açılıyor

Ticaret Bakanlığı Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenecek olan Türkiye Kooperatifler Fuarı için geri sayım başladı.

Türkiye Kooperatifler Fuarı "Küresel Ekonomiye Kooperatif Etkisi" teması ile 5-8 Aralık 2019 tarihleri arasında Ankara Ticaret Odası Kongre ve Sergi Merkezinde kapılarını açıyor.

Ülke kooperatif ürünlerini dünya ticaret ağına dahil etme misyonu ile organize edilecek fuarda kooperatifler ve üst kuruluşları ile kooperatifçilikle ilgili kamu kurum ve kuruluşları, kooperatifçiliğe destek sağlayan bankalar ile özel sektör ve sivil toplum kuruluşları, market ve önde gelen elektronik ticaret firmaları ile esnaf ve çiftçilerimizden girişimci ve tüketicilere kadar ticari hayatın içindeki tüm aktörler tek bir çatı altında toplanarak kooperatiflerin yerli ve milli üretimdeki gücü gözler önüne serilecek.

Fuar ile dünyanın çeşitli ülkelerinden gelen alım heyetlerine kooperatif ürünleri tanıtılarak kooperatiflerimiz için yerli üretimde yeni ihracat rotaları belirlenecek. İster küçük ister büyük ölçekli olsun tüm kooperatiflerimize yerel pazardan küresel pazara transfer fırsatı sağlanacak.

Ülkemiz ve dünyanın önde gelen e-ticaret temsilcileri ile fuar sayesinde buluşacak olan kooperatiflerimiz modern çağın ticaret ağına dahil olacak ve kooperatif ürünleri bir tıkla geniş kitlelere ulaşacak.

Market temsilcilerinin de yer alacağı fuarda kooperatifler, ürünlerini market raflarına taşıyarak üretimlerine kalite standardı getirecek, üretim kalitesinin artmasıyla muadil markalarla rekabet edebilecek.

Fuarda, kooperatiflerimizi sektör temsilcileri ile buluşturmanın yanında özellikle ihracat süreçleri ve destekleri ile ilgili ihracat eğitimleri, ilham verici öykülerin

“Ülkemiz ve dünyanın önde gelen e-ticaret temsilcileri ile fuar sayesinde buluşacak olan kooperatiflerimiz modern çağın ticaret ağına dahil olacak ve kooperatif ürünleri bir tıkla geniş kitlelere ulaşacak.”

yer alacağı başanlı kooperatif hikayeleri ve yurtdışından gelen kooperatiflerin tecrübelerini aktaracağı paneller düzenlenecek. Bu eğitim ve paneller sayesinde kooperatiflerimiz doğru adımlarla büyük hedeflere yürüyecek.

Gerek yurt içi gerekse yurt dışından katılacak önemli sektör temsilcilerinin yer alacağı fuarda, gerçekleştirilecek ikili görüşmeler, eğitim ve paneller sayesinde kooperatiflerimiz sürdürülebilir, uzun vadeli ve geri bildirim gücü iş bağlantıları da kurabilecekler.

7 milyon vatandaşımızın ortağı olduğu ko-

operatiflerimiz hakkında bilinci ve farkındalığı artırmak, kooperatifçiliği ve kooperatifleri doğru şekilde hayal ederek tuvale yansıtmak amacıyla Türkiye genelinde okullar arası resim yarışması da düzenlendi. Yarışmada dereceye giren öğrencilere fuar açılışında ödülleri verilecek. 81 ilde birinci olan resimler fuar süresince sergilenecek.

Mesleği yaşatmaya devam edecek çırak bulunamadığı için ahşap, cam, gümüş işleme, keçe sanatı, ebru sanatı ve kâğıt gibi geleneksel ve kültürel değeri olan kaybolmaya yüz tutmuş meslekler ile bastonculuk, tarakçılık gibi geleneksel zanaatları devam ettirmeye çalışan kooperatif ürün ve zanaatları özel stant alanında sergilenerek, geçmişin el emeği göz nuru mesleklerinin gelecek nesillere aktarımına katkı sağlanacak.

Geleceğimizin teminatı çocuklarımızın yardımlaşma ve dayanışmanın temeli olan kooperatifçilik kültürü ve anlayışı ile büyümesine katkı sağlamak amacıyla tiyatro kooperatifi tarafından fuar için özel olarak yazılan "Kooperatifçilik" konulu çocuk oyunu, fuar süresince çocuk etkinlik alanında sahnelenecek. Kooperatifler tarafından çocuklara yönelik gerçekleştirilecek atölyeler ile birlikte yapılan işlerde edinilen başarının önemi çocuklara aktarılacak.

Her alanda birçok etkinliğe ev sahipliği yapacak olan fuarda, kooperatif ürün ve hizmetleri ile tanışmak, kooperatif bilincini çocuklarımıza ve gençlerimize aşılacak, imce kültürümüzün ticari hayata yansımaları olan kooperatif işletme modelini geliştirmek ve yaygınlaştırmak amacıyla yediden yetmiş bütün vatandaşlarımız davetlidir.

1. ESNAF VE SANATKÂR KİMDİR?

Esnaf ve sanatkâr; ister gezici ister sabit bir mekânda bulunsun,

- Esnaf ve Sanatkâr ile Tacir ve Sanayiciyi Belirleme Koordinasyon Kurulunca belirlenen esnaf ve sanatkâr meslek kollarına dâhil olan,
- Ekonomik faaliyetini sermayesi ile birlikte bedenî çalışmasına dayandıran,
- Kazancı tacir veya sanayici niteliğini kazandırmayacak miktarda olan,
- Basit usulde vergilendirilenler veya vergiden muaf bulunan,
- İşletme hesabı esasına göre deftere tabi olan meslek ve sanat sahibi kimselerdir.

2. ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI NEDİR?

5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu'na göre odalar, esnaf ve sanatkârlar ile bunların yanlarında çalışanların;

- Meslekî ve teknik ihtiyaçlarını karşılamak,
- Meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak,
- Mesleğin genel menfaatlerine uygun olarak gelişmelerini ve meslekî eğitimlerini sağlamak,
- Meslek mensuplarının birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak,
- Meslek disiplini ve ahlâkını korumak amacıyla kurulan tüzel kişiliğe sahip kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlardır.

3. ESNAF VE SANATKÂR SİCİLİNE VE ODALARINA KAYIT OLMAK ZORUNLU MU?

Esnaf ve sanatkârlar, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren durumlarını otuz gün içinde bağlı bulundukları sicile tescil ve Sicil Gazetesinde ilan ettirmekle yükümlüdürler. Sicil marifetiyle de ilgili odaya kayıtları gerçekleştirilir. Sicil ve oda kaydı zorunlu olup isteğe bağlı değildir.

4. ODAYA KAYIT İÇİN SİCİLE KAYIT MECBURİYETİ VAR MIDIR?

Esnaf ve sanatkârların meslekî faaliyette bulunabilmeleri ve ilgili odaya kaydedilmeleri için sicile kayıtları şarttır.

5. VERGİ MÜKELLEFİYETİNİ BAŞLADIKTAN KAÇ GÜN SONRA SİCİLE KAYIT OLUNMALIDIR?

Esnaf ve sanatkârlar, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren durumlarını otuz gün içinde bağlı bulundukları sicile tescil ve sicil gazetesinde ilan ettirmekle yükümlüdürler.

6. BİRDEN FAZLA MESLEĞİ İCRA EDENLERİN SİCİL KAYITLARI NASIL GERÇEKLEŞTİRİLİR?

Esnaf ve sanatkârların meslekî faaliyette bulunabilmeleri ve ilgili odaya kaydedilmeleri için sicile kayıtları şarttır.

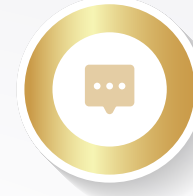
7. ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASINA KAYITLI OLANLAR, TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ BÜNYESİNDEKİ TİCARET VE SANAYİ ODASINA, TİCARET ODASINA, SANAYİ ODASINA, DENİZ TİCARET ODASINA KAYIT OLABİLİRLER Mİ?

Esnaf ve sanatkârlar odasına kayıtlı olanlar, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği bünyesindeki ticaret ve sanayi odasına, ticaret odasına, sanayi odasına, deniz ticaret odasına; bu odalara kayıtlı bulunanlar ise esnaf ve sanatkârlar odasına kaydedilemezler.

8. AYNI İŞYERİNDE BİRDEN FAZLA KONUDA FAALİYET GÖSTEREN ESNAF VE SANATKÂRLAR, FAALİYETLERİ İLE İLGİLİ TÜM ODALARA KAYIT OLMAK ZORUNDA MIDIR?

- Aynı işyerinde birden fazla konuda faaliyet gösteren esnaf ve sanatkârların esas faaliyeti ile ilgili odaya kayıt olmaları yeterlidir.
- Ancak üye isterse yükümlülüklerini yerine getirmek kaydıyla diğer faaliyetleriyle ilgili odalara da sicil marifetiyle kayıt yaptırabilir.
- Burada dikkat edilecek bir husus; üye farklı işyerlerinde farklı meslekleri icra ediyorsa, her bir mesleği sicile ayrı ayrı tescil edileceğinden, meslekleri ile ilgili odalara da kayıt olmak ve her bir odada ayrı ayrı yükümlülüklerini yerine getirmek zorundadırlar.

9. ESNAF VE SANATKÂRLARIN YANLARINDA ÇALIŞAN VERGİYE TABİ OLMAYAN KİŞİLERİN (KALFA, ÇIRAK VB.) ESNAF VE SANATKÂR SİCİL VE/VEYA ODA KAYITLARININ YAPILMASI GEREKİR Mİ?

Esnaf ve sanatkârların yanlarında çalışanlar vergi mükellefi olmadığından oda ve sicile kayıt olamazlar.

10. ESNAF VE SANATKÂRLAR SİCİLE KAYIT OLMAK İÇİN ÜCRET ÖDEMELİ MİDİR?

5363 Sayılı Kanunun 61'inci maddesine göre esnaf ve sanatkârlar sicile ilk kayıt olduklarında harç ve ücret ödemekle yükümlüdürler. Üyenin sicile kayıt yapılması sırasında ödeyeceği kayıt ücreti, asgari ücretin onda birinden az, yarısından fazla olamaz.

11. ESNAF VE SANATKÂRLAR ÜYESİ OLDUKLARI ODALARA AİDAT ÖDEMELİ MİDİR?

5363 Sayılı Kanunun 61'inci maddesine göre esnaf ve sanatkârlar bağlı bulundukları odalara aidat ödemekle yükümlüdürler. Üyenin odaya ödeyeceği yıllık aidat, asgari ücretin onda birinden az, yarısından fazla olamaz. Kayıt ücretinin alındığı yıl için ayrıca yıllık aidat alınmaz.

12. ODAYA ÜYE OLABİLMEK İÇİN GEREKLİ ŞARTLAR NELERDİR?

- Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak veya yabancı devlet tabiiyetinde bulunmakla beraber Türkiye'de sanat ve ticaret yapıyor olmak.
- Medeni hakları kullanma ehliyetine sahip olmak.
- Vergi mükellefi olmak ya da vergiden muaf olmak.
- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği bünyesindeki odalara kayıtlı olmamak.

13. ODA ORGAN ÜYESİ OLABİLMEK İÇİN GEREKEN ŞARTLAR NELERDİR?

- Genel kurul toplantı tarihinden en az altı ay önce odaya kaydolmuş olmak.
- Kesintisiz en az iki yıldır odaya kayıtlı olmak ve halen çalışıyor bulunmak. (Not: Bu şart yeni kurulan odalarda aranmaz.)
- Genel kurul üyelerinin esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşlarına genel başkan, başkan ve yönetim, denetim, disiplin kurulu üyesi olarak seçilebilmeleri için;
 - a) Denetim Kurulu üyeliği için en az lise, bu şartı taşıyan üye bulunmadığı takdirde sekiz yıllık ilköğretim veya ortaokul mezunu olmak,
 - b) Disiplin Kurulu üyeliği için en az lise mezunu olmak,
 - c) Yönetim Kurulu üyeliği için ise en az ilkokul mezunu olmak gereklidir.

14. ESNAF VE SANATKÂRLAR MESLEK KURULUŞLARININ ORGANLARINDA KİMLER GÖREV ALAMAZ?

Esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşlarında denetim ve disiplin kurulu üyeliği bulunanların, aynı kuruluşun yönetim kurulunda görev almaları yasaktır. Bu kişilerin eşleri, üstsoy, altsoy ve ikinci derecedeki kan hısımlarının da görev aldığı kuruluşun yönetim, denetim ve disiplin kurullarında aynı dönemde görev almaları yasaktır.

Trabzon

Şehir

Doğu Karadeniz'in önemli bir liman şehri olup Değirmendere vadisinin Karadeniz'e ulaştığı yerin batısında Boztepe'nin eteklerinde kurulmuştur. Denizden itibaren basamaklı şekilde yükselen yerleşme Zağanos Dere ve Kuzgundere vadileriyle kesilerek üç parçaya bölünmüştür.

Milattan önce 756'da bir Milet kolonisi olarak ortaya çıktığı söylenmekle birlikte doğrudan şehir ve şehrin adından söz eden ilk antik kaynak milattan önce 400 yılına ait Anabasis'tir. Buradaki bilgilere göre; şehir Sinop'a bağlıydı ve ona belli bir vergi ödeniyordu. Bu nedenle şehri Sinoplular'ın kurduğu ve buraya Trapezus, Trapeza dedikleri söyleniyor. Kelime Batı dillerinde Trapezunte, Trebizonde, Trebizond; İslâm kaynaklarında At-rabazunde, Tarabazunde biçiminde geçiyor. "Masa" anlamına gelen Trapezus adını, şehrin ilk kurulduğu dik yamaçlar üzerindeki Aşağıhisar kesiminin coğrafi özelliklerinden aldığı sanılıyor.

Trabzon ili; Rize, Bayburt, Gümüşhane ve Giresun illeri, kuzeyden de Karadeniz ile çevrilmiştir. Merkez ilçeden başka Akçaabat, Araklı, Arsin, Beşikdüzü, Çarşıbaşı, Çaykara, Dernekpazan, Düzköy, Hayrat, Köprübaşı, Maçka, Of, Sürmene, Şalpazan, Tonya, Vakfıkebir ve Yomra adlı on yedi ilçesi vardır.

Ticari Tarihi

Kaynaklar, ekonomik faaliyetlerin, yine o dönemde, kalenin içinde ve aşağı kesiminde yer alan Pazarkapı mahallesi, Ortahisar'ın doğusundaki Tabakhane mahallesi ve Ortahisar mahallesiyle, kale dışında tarihi Trabzon-Tebriş İpek yolunun başlangıcında bulunan meydanlık alanda yoğunlaştığını belirtiyor.

Trabzon Karadeniz ticaretinde önemli bir liman şehri olmasının yanında, doğudan gelen malları batıya ulaştıran bir merkez konumundaydı. Ortaçağ'da İran'dan yola çıkan kervanların son durağıydı ve Kırım'la da bağlantılıydı. Kuzeyden ve güneyden gelen yollar burada kesişiyor, yünlü kumaş, keten, ipekli mâmuller dışarıya satılıyordu. Ortaçağ coğrafyacılarından Şerif el-İdrisi'ye göre Trabzon halifeler devrinden beri Rumlar'ın ve müslümanların bir ticaret antreposuydu ve halkı çok zengindi. Hem Bizans hem Osmanlı döneminde şehir tarihi boyunca ekonomik değerini deniz ticaretine borçluydu. Venedikliler ve Cenevizliler, 1461 Osmanlı fethinin gerek öncesinde gerek sonrasında şehrin ekonomik yaşamının

önemli bir varlığı oldu. XX. yüzyılın başına kadar da bu durumlarını korudular. Osmanlı devrinde şehirde alışveriş mekânı Çarşı adıyla anılan mahallenin yer aldığı Aşağıhisar'ın doğu kısmında, kuzeyde denizden başlayarak güneye doğru yükselen meyilli arazi üzerindeydi. O dönemde; Trabzon zanaat ehlinin, çarşı ve bedestenin Aşağıhisar'ın dört kapısından biri olan Mumhane Kapısı dışında bulunduğu söylenir. Kaynaklar, ekonomik faaliyetlerin, yine o dönemde, kalenin içinde ve aşağı kesiminde yer alan Pazarkapı mahallesi, Ortahisar'ın doğusundaki Tabakhane mahallesi ve Ortahisar mahallesiyle, kale dışında tarihi Trabzon-Tebriş İpek yolunun başlangıcında bulunan meydanlık alanda yoğunlaştığını belirtiyor.

El Sanatları

Trabzon ve çevresinde geleneksel el sanatı olarak, hasır bilezik yapımı, taş ve ahşap işçiliği, dokumacılık, bakırcılık, bıçakçılık, yorgancılık gibi sanatlar eskisi kadar olmasa da yaşatılmaya çalışılıyor.

Halen daha Eskinin daracık Arnavut kaldırımlarının üzerinde yürüyüp tek katlı arasta biçimli ve koridoru andıran, hemen hemen tüm Trabzon halkının alışveriş mekanı olan Kemeraltı'nı, Uzunsokak ve Kundancılar caddesi boyunca hediyelik eşyalar satın alabilirsiniz. Bu alışveriş mekanlarında ayrıca çeşitli renk ve desenlere sahip

olan ve el tezgahlarında dokunan keşan, peştemal, kuşak ve yöresel elbiselerin her çeşidi bulunabiliyor.

Trabzon'a has "Trabzon İşi" adıyla dünyaca ünlü hasır bilezik ve telkari usulü ile el yapımı gümüş ve altın işleme, dokuma eşyaları da ilgi görüyor.

Kemeraltı Çarşısı

Kemeraltı ve Bakırcılar Çarşısı Trabzon'un önemli alışveriş merkezlerinden biridir. Burada el sanatları ve hediyelik eşyalar bulunuyor.

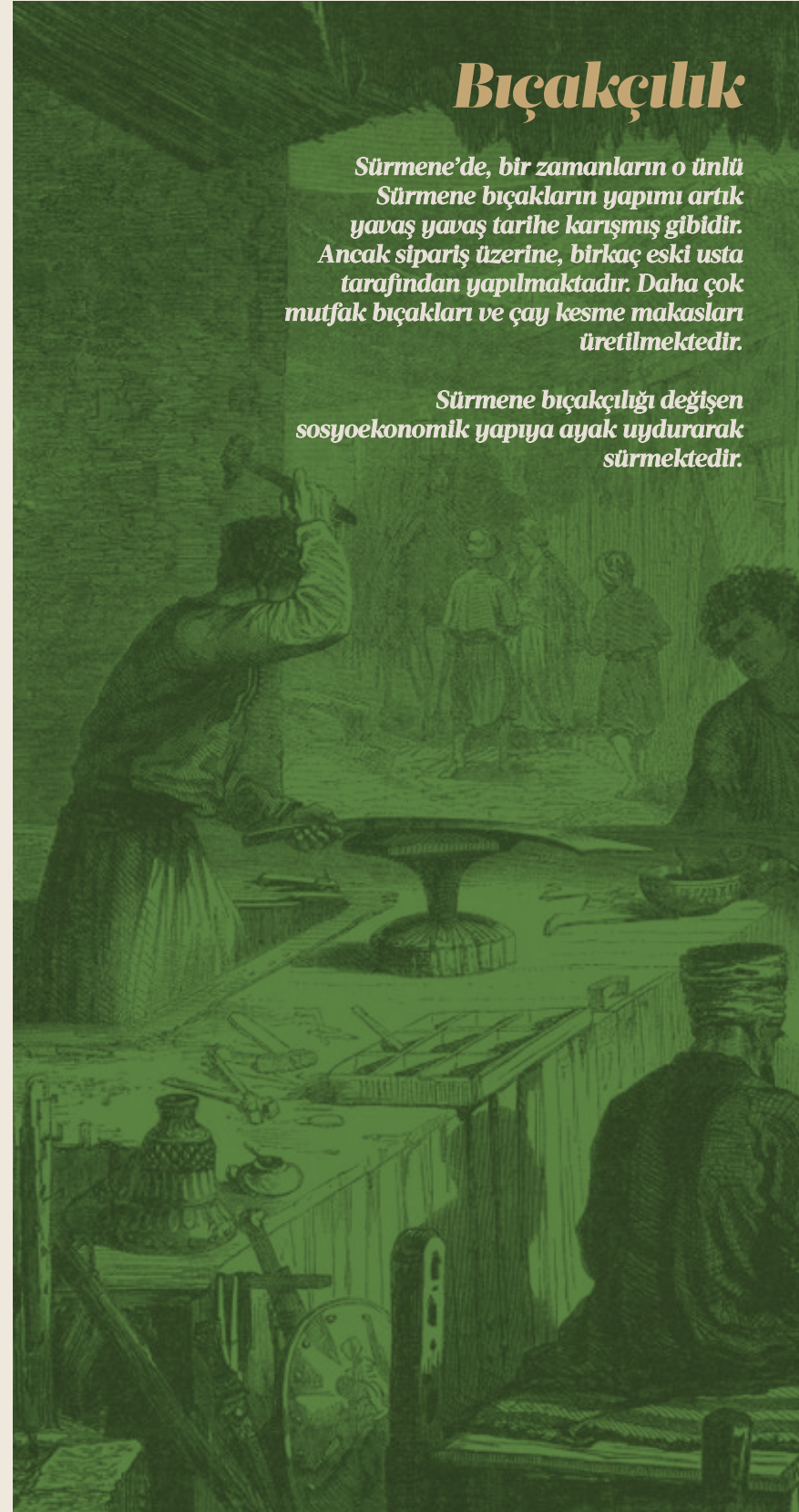
Antikacılar

Trabzon'da, antikacılar el sanatları ürünleri geleneksel kıyafetler ve değerli yöresel eşyalar bulmak mümkündür.

Bıçakçılık

Sürmene'de, bir zamanların o ünlü Sürmene bıçakların yapımı artık yavaş yavaş tarihe karışmış gibidir. Ancak sipariş üzerine, birkaç eski usta tarafından yapılmaktadır. Daha çok mutfak bıçakları ve çay kesme makasları üretilmektedir.

Sürmene bıçakçılığı değişen sosyoekonomik yapıya ayak uydurarak sürmektedir.

Taş İşçiliği

Mimari süslemenin yanı sıra, artık çok kısıtlı da olsa, büyük değirmen taşları, el değirmenleri ve "pileki" taşları üretilmektedir. El değirmenleri buğday ve mısır yarması öğütmekte halen kullanılmaktadır. "Pileki" ise, eski evlerde üzerinde ateş yanan ve yanan ateşin ısıtmasıyla oluşan ısı ile ekmek pişirmeye yarayan yuvarlak şekilli taş bir teknedir.

Ahşap İşçiliği

Yapı malzemesi olarak, çevrenin ormanlık olması dolayısıyla ahşap çok kullanılmıştır. Köy ve yayla mimarisinde ahşap hala vazgeçilmez malzemedir. 100-150 yıl dayanması sebebiyle yörede "ehil ağaç" denilen ve özellikle çatılarda kullanılan kestane ağacı en önemli yapı malzemesidir. Ayrıca çeşitli ev ve mutfak eşyaları da ahşaptan üretilmiştir. İskemle, dolap, tekne, külek (yağ koymak için), yayık, kaşık, kepçe ve su kapları gibi eşyaların üretimi, azalarak da olsa günümüzde sürmektedir.

Trabzon Bakırcılığı

Trabzon'daki atölyeler, ortaçağdan beri geleneksel olarak bakır, bronz ve pirinçten mutfak kaplarıyla çeşitli eşya yapımına devam etmekteydi. Atölyelerdeki bakır, bronz ve pirinç üretimi, Trabzon'un en büyük sanayi kolunu oluşturmakta, Osmanlı Sultanı II. Bayezid döneminde yapılan Topkapı Sarayı envanter listelerinin de gösterdiği gibi, Trabzon atölyelerinde büyük bir beceriyle üretilen kaplar, Osmanlı sarayında kullanılacak kadar değerliydi.

Bölgedeki zengin bakır yataklarıdan elde edilen bakır, Doğu Karadeniz Bölgesi'nin en önemli ticaret ve kültür şehri olan Trabzon atölyelerinde işlenmiştir. Trabzon'daki atölyeler, ortaçağdan beri geleneksel olarak bakır, bronz ve pirinçten mutfak kaplarıyla çeşitli eşya yapımına devam etmekteydi. Atölyelerdeki bakır, bronz ve pirinç üretimi, Trabzon'un en büyük sanayi kolunu oluşturmakta, Osmanlı Sultanı II. Bayezid döneminde yapılan Topkapı Sarayı envanter listelerinin de gösterdiği gibi, Trabzon atölyelerinde büyük bir beceriyle üretilen kaplar, Osmanlı sarayında kullanılacak kadar değerliydi.

Çeşitli eşya, Karadeniz, Doğu Anadolu ve Kuzeybatı İran bölgesinde kullanım alanı bulmuştur. Ayrıca Trabzon'un önemli bir liman şehri olması, üretilen bakır eşyanın denizyoluyla Karadeniz'deki diğer şehirlere de ihracını kolaylaştırmıştır. Nitekim Osmanlı arşiv belgelerinden öğrendiğimize göre, Trabzon'daki atölyelerde yaptırılan çok sayıda barut ve güherçile kazanları, Anadolu'da başka şehirlere gönderilmekteydi.

Trabzon'daki atölyeler, bakırcılık sanatını günümüze kadar canlı bir şekilde devam ettirmişlerdir. Bakırcı, kazancı ve kalaycılarının halk türkülerine konu olması, bu zanaat

dalının sosyal hayatta oynamış olduğu önemli rolü açıkça göstermektedir. Bölgeye özgü karakteristik formlara sahip olan üstten saplı ocak kazanları, bakraçlar, ibrikler, güğümler, süt tasları, hoşaf tasları, hamur leğenleri, kapaklı hamsi tavaları, maşrapalar, kapaklı sahanlar, tencereler ve mangallar, Trabzon atölyelerinin ününü yansıtmaktadır.

Üretilen bu eşyalar, hem Anadolu hem de İstanbul'da yaygın olarak kullanılmaktaydı. Günümüzde bile, Trabzon atölyelerinde üretilen bakır kapkacak, Doğu Karadeniz Bölgesi ile, İstanbul ve Adapazarı-Bolu yöresinde en çok aranan mutfak kapları olarak büyük bir ihtiyacı karşılamaktadır.

Büyük bir beceriyle bakır, bronz ve pirinçten yapılan mutfak kaplarıyla

Şimşir Kaşık

Trabzon'da kaşıklar tür ve boyutlarına göre kaşık, büyük kaşık ve kepçe gibi isimlerle bilinir. Şimşir ağacı genellikle Trabzon'un Of ve Yomra ilçelerinde yetişir. Şimşir kaşık ise Köprübaşı ilçesinde ünlülmüştür.

Yayık

Trabzon yayla evlerinde hayvansal ürünlerden tereyağı, ayran gibi ürünleri elde edebilmek için ahşaptan yapılan alt kısmı geniş üst kısmı dar ve 120-130 cm boyunda geniş tarafından tutulup, çalkalanarak kullanılan bir araçtır.

Örme Sepet

Trabzon'da; fındık çubuğu ile yapılan örme sepetler hemen hemen her ilçede yapılmaktadır. Karadeniz insanı farklı işlevler için farklı farklı sepet türleri geliştirmiştir. Genel olarak sırta alma, kola takma ve yere koyma amaçlarına hizmet ederler. Örneğin, ekmek selesi, arka sepeti, üç dipli sepet, fındık sepeti, çay sepeti gibi çeşitleri bulunur.

Trabzon İşi Takı Sanatı

Hasır Bilezikler

Evlerde genç kızlar tarafından elde örülen hasır bilezikler altın yada gümüş ince tellerden yapılır. Örne sanatıyla çeşitli araç gereçler kaplar ve birçok ürünün yapılmasının yanı sıra, Trabzon'a özgü olan "hasır bilezik" yapımı çok yaygındır. Altın ve gümüşten yapılan hasır bilezik ve kolyeler, ülkemizin hemen her yerinde ve dünyanın birçok ülkesinde ilgi

görmektedir. Hasır bilezik, 31-32 mikron inceliğindeki altın ya da gümüş tellerin ilmek ilmek örülmesiyle yapılıyor. Tamamen el emeği, göz nuru olan bu sanat daha çok Trabzonlu kadınlar tarafından sürdürülüyor.

Yine örme gümüş ve altın "tespih püskülleri" de Trabzon kuyumculuğunun özgün örnekleridir.

Kazaz Sanatı (Kazaziye İşi)

İpek veya naylon tel üzerine bu rularak sarılan çok ince 995 ayar altın ve 999 ayar gümüş teller ile yapılan yöresel bir el sanatıdır. Altın ve Gümüş tellerin sarılması sırasında, içte kalan ipek yada naylon iplik kıvrak tutularak sarma işlemi yapılır. Bunun neticesinde bitmiş bir telin kalınlığı ise 03-05 mm kalınlığına ulaşır.

Kazazlık ürünlerinin başında kol-ye, küpe, bileklik bayanların, tes-

pih ve tespih püskülleri ise erkeklerin en çok tercih ettiği ürünler arasında yer alıyor.

Tarihi geçmişi konusunda kesin bir bilgi bulunmayan bu sanatın Mezopotamya uygarlığından günümüze kadar ulaştığı tahmin ediliyor. 1.Dünya savaşı yıllarında Trabzon'da 50'nin üzerinde kazaz dükkanı bulunurken şuan sınırlı sayıda sanatkarlar bulunmaktadır.

Telkari İşlemeciliği

Tel işi anlamına gelen telkarinin kökeni M.Ö. 3000'lerde Mezopotamya da, 2500'lerde de Anadolu olduğu ve buralarda kullanıldığı bununla birlikte eski Yunan ve Roma da yaygın olduğu bilinmektedir.15. yüzyıldan sonra Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da kullanılmaya ve yapılmaya başlanan telkarinin Trabzon'a yerleşmesinde Dağıstanlı ustaların etkisinin ol-

duğu günümüz ustaları tarafından söyleniyor.

Trabzon işi telkariler, likör ve kahve takımı, çay tepsisi, takunya, ev ve mutfaklarımızda kullandığımız çeşitli saklama kapları telkariden üretilen işler arasında sayılabilir.

Dokumacılık ve El İşçiliği Sanatı

Bakırcılık gibi, bölgenin en eski el sanatlarındandır. Tarihi belgelerde "Padişahın gömleği ve ipekli kumaşlar Trabzon dokumasından tedarik edilirdi" şeklinde kayıtlara rastlanırken, "Trabzon bezi" olarak bütün Osmanlı vilayetlerinde ün yapan Trabzon dokumalarının üretimi talep üzerine hala sürmektedir.

Bugün tüm Anadolu'da olduğu gibi, Trabzon'da da el dokumacılığında bir gerilemenin söz konusu olmasına rağmen, peştemal vb. eşyanın halkın günlük yaşamındaki önemli yerini koruması bu geleneksel sanatımızı yaşatmaktadır.

Trabzon dokumacılığı ile ilgili araştırmalarda "keten kenevir" denilen dokuma aslında "kendir"dir.

El tezgahlarında, el eğirmesi yöntemiyle elde edilen bu kendir ipliği ile yapılan dokumalar, yerini zamanla pamuğa bırakmıştır. İğdir, Erzincan ve Çukurova'dan sağlanan pamuk ipliğiyle Trabzon'dan

başka Maçka, Çarşıbaşı, Beşikdüzü ve Şalpazan gibi yerlerde başta peştemal olmak üzere, perde, gömleklik, şal, başörtüsü, kuşak vb. dokumalar üretilmektedir.

Peştemal;

Karadenizli kadının simgesi olan

peştemal, Dolay Peştemal (bele dolanan) ve Baş Peştemali olarak iki ana gruba ayrılır. Renk, büyüklük ve dokuma tekniğine göre de değişik isimler alırlar. (Makaslı, ikat, çeşan vb.)

Heybe:

İşte, alışverişte, pazarda erzak ve ihtiyaç maddelerini koymaya veya taşımaya yarar geniş bantlar arasında ince çizgiler taşıyan bir dokumadır. Ağız kısımları kendi ipliyle büzülebilirler.

Keşan:

Tahta el tezgahlarında dokunan keşanları yöre kadınları başlarına, peştemalleri ise bellerine bağlarlar. Her yörenin birbirinden farklı desenlere sahip peştemalleri vardır. Kök boyalardan yapılan keşan ve peştemaller, el dokuması çarşaf ve kumaşlar hem günlük yaşamda hem de dekoratif amaçlı kullanılıyor.

Kuşak:

Kalın yün iplikten yapılan üçgen biçimde kök boyalarla farklı desenlere boyanan, genellikle bölgemizde kadınların bellerine doladıkları bir giysi türüdür.

Çorap:

Boyanmış yada boyanmamış yünden örülür. Boyanmamış saf yünler beyaz ve kahverengi doğal renklere sahiptir. Çorap süsleri arasında üçgen motifler Trabzon'un özelliğidir. Ve nazara karşı bir önlem olarak kullanılır.

Tarım Ürünleri

Fındık

Fındık tarihe kutsal bir yemiş olarak geçmiştir. Eski Türklerin din hayatında pek önemli yeri olan fındık, aynı zamanda barış, esenlik sembolü sayılıyordu.

Mısır

Tarım ürünlerindeki artış, yıllık bazda artış göstermektedir. Trabzon, gerek coğrafi gerekse iklim şartları yönünden tarım ürünleri üretmeye çok elverişli konumdadır. Mısır bu ürünler arasında önemli bir yere sahiptir.

Çay

Bölgede çay tarımına 1930'lu yıllarda başlandı. Dikildikten beş yıl sonra ve yılda üç kez ürün verebilen çay bitkisi asırlık bir bitkidir. Özellikle Trabzon'un doğusundaki ilçelerde çay tarımı yapılmaktadır.

Tütün

Trabzon ülkemizin önemli tarım ürünlerinin yetiştiği önemli illerinden birisidir. Ülkemizdeki tütün üretiminin yüzde (% 20) yirmisi Trabzon'dan karşılanmaktadır.

Balıkçılık

Trabzon özellikle ülkemizin balıkçılık sektöründe önemli bir potansiyele sahiptir. Ülkemizin balık üretiminin % 20'si Trabzon'dan sağlanmaktadır.

Ahi Evren Dede

Asıl adı Hasan Ebu'l Hakayık olduğu bildirilen Ahi Evren Dede Kırşehir'deki Ahi Evran'ın kardeşi veya Ahilerden biri olarak biliniyor. Ahi Evren Dede Trabzon'a Rum denilen Hristiyan Krallığı döneminde Padişah Orhan Gazi (1326-1362) döneminde İslam'ı yaymak için gelmiş olan Ahi tarikatından gönüllü İslam tebliğcisidir. Trabzon'daki putperestlere ve Hristiyanlara karşı maddi ve manevi sahadaki çalışmalarıyla 1461 yılındaki Trabzon'un fethine zemin hazırlamış beş evliyadan biridir. Kaynaklara göre Ahi Evren Dede'nin, miladi 1351 yılında 67 yaşında şehit edildiği, kabrinin, Maşatlıktaki bir ceviz ağacının altında Hacı Hakkı Baba tarafından manevi olarak tespit edildikten sonra, oradan alınarak adına yaptırılan türbeye nakledildiği bilinmektedir.

Ahi Evren Dede Trabzon'da esnaf ve sanatkarlığın kurucusu kabul edilmektedir. Kırşehir'de yatmakta olan ve kardeşi olduğu söylenen, Ahi Evran gibi kendisinin de debbağ olduğu (deri işleme sanatı) Trabzon'da bu mesleğin piri olduğu söylenmektedir. Ayrıca Trabzon'da diğer bölgelerde faaliyet gösteren Ahi Dervişleri gibi Trabzon'da bir tekke inşa ettiği, burada yürüttüğü faaliyetlerle, öncelikle kale dışında, daha sonra da kale içerisinde bir çok Hristiyan Rum'un İslamlaşmasını sağlayarak Fethin kolaylaşmasına zemin hazırladığı söylenmektedir.

Trabzon'a hakim Boztepe semtinde bulunan Ahi Evren Dede camii ve türbesi ziyarette açıktır.

Ahiliğin Trabzon’da Tüten Ocağı: Ahi Evren Dede

Prof. Dr. Ali YAKICI

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi

Anadolu Türklerinin sosyal ve kültürel hayatının şekillenmesinde önemli bir yeri olan Ahilik, Türklerin ata yurdundan ana yurtlarına getirdiği mitolojik dinamiklerin fütüvvet anlayışıyla ortaya çıkmış; siyasi, sosyal, ekonomik, kültürel ve dinî yönleri bulunan esnaf ve sanatkâr yapılanmasıdır.

Ahiliğin kurucusu Ahi Evran olarak bilinmektedir. Araştırmacılara göre tam adı “Şeyh Nasîrüddîn Ebu’l-Hakâyık Mahmud b.Ahmed el-Hoyî” olan Ahi Evran, yaşadığı dönemde debbağlıkla, kısmen de ticaretle uğraşmıştır (Bayram, 1978: 662). Ahi Evran’ın 1175’te doğduğu ve Gülşehrî’nin “Menâkıb-ı Ahi Evran” adlı eseri ve şecere-nâmelerde kayıtlı olduğu üzere 93 yıl yaşayıp Kırşehir’de 1262 yılında vefat ettiği tahmin edilmektedir (Bayram, 1978: 664). Ahi Evran’ın türbesi Kırşehir’dedir.

Ahi Evran’ın Anadolu’nun birçok şehir ve kasabasında Ahilik teşkilatının kurulmasını sağladığı bilinmektedir. Ahi Evran önce debbağ sanatının piri, zamanla Müslüman Türk toplumunda bütün esnafın ortak

önderi kabul edilmiştir (Soykut, 1971: 48). Vefatından sonra Ahi Evran tarafından yetiştirilen Ahiler Anadolu’nun diğer şehirlerinde de Ahiliğin yayılmasını sağlamışlardır. Bu şehirlerden biri de Trabzon’dur.

Ahilik, Anadolu’nun pek çok yerinde olduğu gibi önemli ticaret yolları üzerinde bulunan Trabzon’da da etkili olmuş, Trabzon’un ticaret erbabı ile esnaf ve sanatkârının teşkilatlanmasını sağlamıştır. Bugün Trabzon esnafının tavır ve davranışlarındaki ciddiyet, doğruluk, sözünde durma, yardımlaşma ve dayanışma gibi temel prensiplerin Ahilik değerleri olduğunu söylemek mümkündür.

Trabzon’daki bu yapılanmanın tarihi derinliklerinin olduğu görülmektedir. Bunlardan biri Ahi Evren Dede Türbesi’dir. Trabzon’daki Ahi Evren Dede Türbesi günümüzde Trabzon halkı tarafından manevî makam olarak kabul edilmekte; şifa dileği, adakta bulunma vb. sebeplerle ziyaret edilmektedir. Halk anlatılarında ve menkıbelerde de yaşayan Ahi Evren Dede’nin manevî mirasının Trabzon halkı tarafından günü-

“
**Ahi Evran’ın
Anadolu’nun
birçok şehir ve
kasabasında
Ahilik teşkilatının
kurulmasını
sağladığı
bilinmektedir.**
”

müzde de korunduğu görülmektedir.

Trabzon’daki Ahi Evren Dede Türbesi, Ortahisar İlçesi, Boztepe Mahallesi, Erenler Sokak’ta yer almaktadır. Boztepe’de aynı adla anılan camiin kuzeydoğu cephesindedir. Kare bir plan üzerine tek kubbe ile örtülü olan türbenin giriş kapısı kuzey cephesindedir. Türbedeki dört mezardan batı tarafındaki büyük sandukalı mezarın Ahi Evren’a ait olduğu rivayet edilmektedir. Türbenin bahçe kapısında 1308/1890 tarihi kayıtlıdır (Yüksel, 2000: 153).

Kırşehir’deki Ahi Evran’ın kardeşi, amca-oğlu ya da oğlu olduğu iddia edilen Trabzon’daki Ahi Evren Dede’nin Trabzon’un coğrafi, ekonomik ve stratejik önemden dolayı buraya görevli olarak Padişah Orhan Gazi zamanında geldiği, şehrin dışındaki Boztepe’de bir zaviye kurarak insanları eğitmeye başladığı ve onları Ahilik prensiplerine göre örgütlediği tahmin edilmektedir (Çelik, 1999: 82; Soykut, 1971: 51).

Trabzon’un manevî mimarlarından olan ve yanan bir Ahilik ışığı olarak kabul edilen

“
Ahi Evren Dede ve benzeri öncüler tarafından
asırlar önce başlatılan bu sanayi ve ticaret hamlesi
bugün uluslararası bir seviyeye ulaşmıştır
”

“
Trabzon’da
hem meslekî
örgütlenmenin hem
de maneviyatın
oluşumunda katkısı
olan Ahi Evren
Dede, zaman zaman
Trabzonlu şairlerin
şiiirlerine de konu
olmuştur.
”

Ahi Evren Dede’nin vefatından sonra me-
zannın zamanla kaybolduğu fakat Hacı
Hakkı Baba’nın rüyasında görmesi üzerine
yerinin manevi olarak tespit edilerek Boz-
tepe’ye nakledildiği rivayet edilmektedir (Baş,
2012:444).

Ahi Evren adına yapılan bugünkü cami ve
türbenin II. Abdulhamit tarafından gönde-
rilen 900 altınla Trabzon Valisi Kadir Paşa
tarafından 1305 yılında yaptırıldığı bilin-
mektedir (Çelik, 1999:83).

Trabzon’da halk arasında Ahi Evren De-
de’yle ilgili birçok rivayet ve menkıbeye
rastlamak mümkündür. Bunlardan birine
göre Trabzon’un Ruslar tarafından işgal
edildiği günlerde, Rus topçusunun de-
nizden açtığı ateşten Trabzon halkını
Ahi Evren Dede korumuştur. Yaşlı, kadın
ve çocuklardan oluşan Müslüman ahali
bombalardan korunmak için Boztepe’de
toplanmışlardır. Ruslar tarafından atılan
bombalardan hiçbir Ahi Evren Dede’nin
türbesine isabet etmediği gibi nereye
düştüğü de anlaşılamamıştır (Kalafat,
1998:632).

Trabzon’da hem meslekî örgütlenmenin
hem de maneviyatın oluşumunda katkısı
olan Ahi Evren Dede, zaman zaman Trab-
zonlu şairlerin şiiirlerine de konu olmuştur.
Fehmî mahlasını kullanan Malkoçzâde
Hacı Mehmed’in ve Alaybegizâde Hasan
Naci’nin kimi şiiirlerinde Ahi Evren De-
de’ye yer verildiği görülmektedir (Çelik,
1999:83).

Diğer şehirlerde olduğu gibi Trabzon’da
da Ahi Evren Dede, debbağların piri ve
tüm esnaf teşkilatlarının kurucusu olarak
kabul edilmektedir. Trabzon’da Tabakhane
Deresi ve Tabakhane Köprüsü olarak
adlandırılan yerde geçmişte debbağla-
rının bulunduğu bilinmektedir. Debbağla-
rının peştamal kuşatma törenlerini Kabak
Meydanı’nda yaptığı ve bu törenlere çok
önem verildiği kayda geçmiştir (Bıyıklı ve
Turan, 2007:19-20).

Trabzon’da debbağların ve diğer meslek
erbabının usta-çırak ilişkisi ile yetiştiril-
mesi ve peştamal kuşatma törenleri Ahi
Evren Dede’nin mirasının yansımaları ola-
rak görülmektedir.

Türbesi, çevresinde oluşan halk anlatılan
ve bugüne taşınan kültürel mirasıyla Trab-
zon’da Ahi Evren Dede ulu bir pir, yüce bir
şahsiyet ve Ahiliğin yanan ve sönmeyen
bir ışığı olarak görülmekte ve yaşatılmak-
tadır. Ahi Evren’in Trabzon’un fethinden
önce yaktığı kıvılcım esnaflar tarafından
parlayan bir ateşe dönüştürülmüş, Ahi
Evren Dede ve benzeri öncüler tarafından
asırlar önce başlatılan bu sanayi ve tica-
ret hamlesi bugün uluslararası bir seviye-
ye ulaşmış, Trabzonlu birçok uluslararası
nitelikte sanayici ve ticaret adamının ye-
tişmesine vesile olmuştur.

KAYNAKLAR

Baş, M. (2012). "Anadolunun Türkleşmesinde
Ahiler ve Trabzon’da Bir Ahi Ahi Evren Ebu’l-Ha-
san El-Hakayık". Türk Dünyası Mühendislik,
Mimarlık ve Şehircilik Kurultayı Bildiriler Kitabı,
441-446.
Bayram, M. (1978). "Ahi Evren Kimdir? Gerçek
Şahsiyeti ve Eserleri". Türk Kültürü Dergisi, (16),
658- 668.
Bıyıklı, Y. & Turan, A. (2007). Ahilik Teşkilatı ve
Trabzon’daki İzleri. Trabzon: Trabzon Esnaf Sa-
natkârlar Odaları Birliği.
Çelik, A. (1999). "Trabzon’da Ahilik ve Ahi Evren
Dede". II. Uluslararası Ahilik Kültürü Sempozyu-

mu Bildirileri, 81-87.
Kalafat, Y. (1998). "Trabzon Yöresi Ulucanları".
Trabzon Tarihi Sempozyumu Bildirileri, 631-639.
Soykut, R. H. (1971). Orta Yol Ahilik. Ankara: Türki-
ye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu.

Yüksel, M. (2000). Trabzon’da Türk- İslam Eser-
leri ve Kitabeler (Cilt 1), Trabzon, Trabzon Beledi-
yesi Kültür Yayınları.

Kurumsal Yönetim Anlayışı ve Yönetimde Etkinlik

Mustafa Erol Hatipoğlu
Ticaret Uzmanı

Günümüzde kurumların gündemlerini oluşturan kavramlar arasında sürdürülebilirlik kavramı en ön planda yer almaktadır. Karlılık, büyüme ve benzeri başarı kavramları önemli göstergeler olmakla beraber sürdürülebilir olmadıkları müddetçe çağımızda gerek yatırımcılar gerekse tüm paydaşlar nezdinde yeterli kıstaslar olarak görülmemektedir.

Günümüzde tüm kurumların, sağladıkları başarıların sürdürülebilir olduğu konusunda paydaşlarını ikna etmeleri bir zorunluluk haline gelmiştir. İşte bu zorunluluk, kurumları kar amaçlayan veya amaçlamayan fark etmeksizin sürdürülebilir iş sonuçlarını yakalamak üzere kurumsallaşmış bir yapıya doğru yönlendirmektedir.

Sürdürülebilirliği yakalamış kurumlarda gözlemlenen en önemli özelliklerden birisi, kişisel değerler ve başarıları kurumsal değerler çerçevesinde örgütlenmiş çağdaş ve kolektif bir yönetim yapısına sahip olmalarıdır. İşte bu durum süreçler ve sonuçları konusunda sürdürülebilir bir görünüm sağlamaktadır.

Küreselleşmenin de getirdiği rekabet şartları Türkiye'deki kurumlarımız üzerinde yönetsel değişim konusunda güçlü bir motivasyon ve yeni bir bakış açısı getirme zorunluluğu yaratmıştır. Kurumlarımızın hızla değişen dünyada çağı yakalama isteği sadece teknolojik alt yapı gelişimi ile başarıları mümkün olmayan bir durumdur, teknik alt yapıya uyumlu olarak hem insan kavramını hem de insanın kurum içindeki katılımını yeniden yapılandırmak gerekmektedir.

Günümüzde kurumların paydaşları ve çıkarıcıları kurumların daha şeffaf ve hesap verebilir olmasını istemektedir. Bu beklentiler doğrultusunda ve yaşanan firma skandallarıyla birlikte 2000'li yılların başında kurumsal yönetim bütün gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin gündemine girmiştir. Bu kavram kurumu daha anlaşılır hale getirirken, paydaşları ve çıkarıcıları da bütünsel bir anlayış ile gözetmektedir.

İşte tüm bu gelişmeler kurumsal yönetim anlayışını kurumlar için olmazsa olmaz un-

surlardan biri olarak karşımıza çıkarmıştır. Son yıllarda bu alanda yapılan çalışmalar bu kavramı ekonomi bilimi içerisinde en hızlı gelişen kavramlardan biri haline getirmekte ve dünya çapındaki başarılı uygulamalar da kurumsal yönetim ilkelerinin oluşması yönünde bizlere ışık tutmaktadır.

KURUMSAL YÖNETİM KAVRAMI

Kurumsal yönetim; yapılar, süreçler, kültürler ve organizasyonun başarılı çalışmasını sağlayan sistemler olarak tanımlanabilir. Kurumsal yönetim, organizasyonun paydaşlarının çıkarlarını ve yönetimin performansını yükseltecek mekanizmaların kurulması ve devamlılığının sağlanmasıdır.

En açık ifadesiyle kurumsal yönetim, kurumların şeffaf ve dürüst olarak yönetilmesidir. Bu amaca ulaşabilmek için kurumun tüm bileşenleri bu ilkelerle hareket etmelidir. Kurumsal yönetimin temel bileşenleri şöyle sıralanabilir; sorumluluk, dürüstlük, iş ahlakı, şeffaflık, hesap verilebilirlik, etkinlik, eşitlik, hukukun üstünlüğü, kontrol ve denetim. Başarılı bir Kurumsal

Yönetimden söz edilebilmesi için bu bileşenlerin uyumlu bir şekilde bütünleşmesi sağlanmalıdır.

Kurumsal yönetim veya yönetişim; kurumun amaçlarına ulaşmaya yönelik olarak, kurumun faaliyetlerinin raporlanması, yönlendirilmesi, yönetilmesi ve izlenmesi gayesiyle uygulanan yapı ve süreçlerin birleşimi olarak da tanımlanabilmektedir.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) Kurumsal Yönetim Komitesine göre kurumsal yönetim, şirketin amaç ve hedeflerinin saptandığı ve bunlara erişebilmek için performans izleme araçlarının belirlendiği yapıyı ortaya koyar.

"Kamusal Kurumsal Yönetim", kurumun, amaçlarının karşılandığı ve faaliyetlerin etik, şeffaf ve hesap verilebilir bir şekilde yürütüldüğü, makul bir güvence sağlayan, faaliyetleri yönlendiren politika ve süreçleri kapsar. Kamusal kurumsal yönetim hangi amaçların konduğu ve başarıldığı ile ilgilidir. Aynı zamanda devletin güvenilirliğini sağlayan aktiviteleri, eşit hizmet dağılımını kamu çalışanlarının uygun davran-

ışını ve rüşvet riskinin azaltılmasını içerir.

Diğer bir ifadeyle, politika hedeflerinin etkin ve verimli bir biçimde hayata geçirilmesini ve ayrıca bunların açık biçimde duyurulmasını ve paydaşların yarar için bunlarla ilgili hesabın verilmesini hedeflemiş olan kamu organizasyonları tarafından ve kamu idarelerince tesis edilmiş organlar eliyle yönetim, kontrol ve gözetim arasındaki etkileşimli ilişkinin güvence altına alınması olarak tanımlanır.

KURUMSAL YÖNETİMİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Dünya ekonomisinde 1970'li yılların sonundan itibaren başlayan ve 1980'li yıllarda hızlanarak devam eden yapısal değişiklikler ekonomik ilişkilerin daha karmaşık bir yapıya bürünmesine yol açmıştır. Gerçekten de 1980'li yılların başından itibaren dünyada çok yönlü bir dönüşüm yaşanmaktadır. Bu dönüşüm sanayi toplumundan bilgi toplumuna, Fordist üretimden esnek üretime, ulus devletler dünyasından küreselleşmiş dünyaya, modernist

düşünceden post modern dünyaya geçiş söyleminde ifadesini bulmuştur. Bu dönüşüm sürecinde ekonomide liberal yaklaşım ön plana çıkarken, bireyle devlet arasındaki ilişki biçimi de değişmiş; yönetim (government) kavramı yerine yönetişim (governance) kavramı kullanılmaya başlanılmıştır.

İyi yönetişim kavramını ilk olarak ortaya atan kurum Dünya Bankasıdır. Bu bankanın 1989 Dünya Gelişme Raporu'nun takdim kısmında başkanın "özel sektör girişimleri ve piyasa mekanizmaları önemlidir, ancak bunların iyi yönetim ile el ele gitmesi gerekir" şeklindeki ifadesi dikkati çekmektedir. Aslında rapor bütünüyle ele alındığında iyi yönetişimin özü hakkında temel unsurları görebilmek mümkündür. Dünya Bankası 1992 yılında yayınladığı bir raporda-Governance and Development-ekonomik gelişmede ve dünya standartlarının yakalanması bakımından önemli gördüğü iyi yönetişimin birçok özelliklerini ortaya koydu. Bunlar arasında kamu sektörü yönetimi, yasal/

“
Kurumsal yönetimin
temel bileşenleri
şöyle sıralanabilir;
sorumluluk, dürüstlük,
iş ahlakı, şeffaflık,
hesap verilebilirlik,
etkinlik, eşitlik, hukukun
üstünlüğü, kontrol ve
denetim.”

kurumsal yapılanma, hesap verebilirlik ve şeffaflık sayılabilir. Bu tarihten sonra yayınlanan diğer raporlarda iyi yönetim konusunda devlete ve diğer uluslararası kurumlara düşen görevlere işaret edilmektedir. Benzer şekilde diğer uluslararası kuruluşlar da iyi yönetim kavramını gündemlerine aldılar ve popülerleşmesine katkı sağladılar.

Hükümet etme anlamındaki “Yönetim” (government) den farklı bir anlamda kullanılan “Yönetişim” (governance) kavramı, zaman içerisinde “Kurumsal Yönetim” (corporate governance), “Demokratik Kurumsal Yönetim” (democratic governance) veya “İyi Kurumsal Yönetim” (good corporate governance) kavramlarının da temelini oluşturmuştur.

Yönetişim kavramında, yönetim (government) kavramından farklı olarak, hiyerarşik ilişki yerine heterarşik ilişki vurgulanmaktadır. Bu çerçevede heterarşik, karşılıklı ilişki ve bağımlılık halindeki aktivitelerin eşgüdümünü ve kendi kendine organize olmayı ifade etmektedir. Bu niteliği ile he-

terarşi, kendi kendini organize eden kişiler arası ağlar, örgütler arası eşgüdümü, merkezî, çerçeve bağlamli sistemler arası döngüyü içermektedir. Heterarşik yapı içinde; karşılıklı bağımlılık ilişkileri içinde bulunan, işlevsel bakımdan otonom olan sistemlerin, kurumların ve diğer birimlerin kendi kendini örgütleme çabaları söz konusudur. Bu anlamda heterarşi, kişiler arası (inter-personel), örgütler arası (inter-organizational) ve sistemler arası (inter-systemic) olmak üzere üç farklı düzeyde ortaya çıkan hiyerarşiyi ifade etmektedir.

1990’lardan bu yana, gerek az gelişmiş ülkelerin gerekse de dağılan Doğu Avrupa ülkelerinin ulusal politikalarının ve kamu yönetimlerinin küresel eklemlenmeye uyumunu geliştirmek amacıyla yönelik olarak Dünya Bankasının elindeki en önemli araçlardan biri haline gelen yönetim, tüm reform programlarının genel çerçevesini ve içeriğini belirlemektedir. Tüm bu ülkelerde, ulusal politikaların yanı sıra devlet örgütlenmelerinin de küresel eklemlenmeye uyumlu hale getirilme-

sinde “İyi yönetim modeli” reform programlarının zorunlu ve ayrılmaz bir parçası olmuştur.

Öncelikle özel sektörle ilgili olarak gelişen kurumsal yönetim kavramı giderek kamu kurumları içinde kullanılan bir yaklaşım haline gelmiştir. Uluslararası düzeyde özellikle OECD tarafından 1999 yılında yayınlanan ve 2004 yılında revize edilen Kurumsal Yönetim İlkeleri, ülke düzenlemelerine referans olma açısından önemli bir yere sahiptir.

Türkiye’de kurumsal yönetim alanındaki ilk çalışma TÜSİAD tarafından 2002 yılında gerçekleştirilmiş olup “Kurumsal Yönetim En İyi Uygulama Kodu: Yönetim Kurulunun Yapısı ve İşleyişi” adlı çalışma yayımlanmıştır.

Ağırlıklı olarak OECD tarafından benimsenen ilkelere dayanan bu rapordan sonra 2003 yılında SPK tarafından ilk kez halka açık şirketlere yönelik düzenlemeler getirilmiştir. SPK’düzenlemelerini 2006 yılında BDDK düzenlemeleri izlemiş, bankalarda

kurumsal yönetimin uygulamasına yönelik standartlar getiren çalışmalar yapılmıştır. 2011 yılında kurumsal yönetim ilkeleri ilk kez sermaye piyasası kanununda yer bulmuştur. Ayrıca 2012 yılında yürürlüğe giren yeni Türk Ticaret Kanunu da kurumsal yönetime yönelik önemli düzenlemeleri beraberinde getirmiştir.

Kamuda kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanması 2006 yılında yürürlüğe giren 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile olmuştur. 5018 sayılı Kanun kamu yönetiminde yeni bir çığır açmış ve gelişmiş ülkelerdeki uygulamaları kendisine uyarlamıştır. Bu kapsamda küresel bağlamda genel kabul görmüş iyi yönetim uygulamaları olan şeffaflık, sorumluluk, hesap verebilirlik ve adillik kamu

Ülkemizde de, dünyadaki gelişmelere paralel olarak kamu hizmetlerinde mali disiplinin, şeffaflığın ve hesap verme sorumluluğunun sağlanması, kaynakların etkin kullanılması ve hizmet kalitesinin artırılması öncelikli hedef haline gelmiştir.

Sivil toplum kuruluşlarına yönelik ise Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği (TKYD) tarafından, 2014 yılında “Kurumsal Yönetim İlkeleri Işığında Sivil Toplum Kuruluşları Yönetim Rehberi” hazırlanmış olup “STK Kurumsal Yönetim Derecelendirme Çalışması” yürütülmektedir.

KURUMSAL YÖNETİMİN ÖNEMİ

Kurumsal yönetim daha iyi karar almayı ve kaynakların etkin kullanımını ve bu kaynakların sorumluluğu için hesap verebilirli-

“
Kurumsal Yönetimin
geliştirilmesi kurumun
sağladığı ürün ve
hizmet kalitesinde
doğrudan bir artış
sağlar.”

“
Günümüzde kurumların paydaşları ve çıkar
çevreleri kurumların daha şeffaf ve hesap
verebilir olmasını istemektedir.”

ği destekler. Etkili kurumsal yönetim, daha iyi hizmet sunumunu ve daha iyi çıktılara yol açacak yönetimi güçlendirir.

Dikkat çekici kamu kurumsal yönetim başarısızlıklar olmamasına rağmen kamuda kurumsal yönetimin önemi kritiktir. Daha iyi bir kurumsal yönetim uygulaması kurumsal yönetimin ana unsurlarının, etkili iletişim ve hesap verebilirlik, şeffaflık, adillik ve sorumluluk ilkelerinin kurum kültürüyle desteklenmiş bütüncül bir çerçevede bütünleşmesinde yatar.

Kamu tüm ekonomilerde hayati bir rol oynar. Bu sebeple iyi yönetilen bir kamu vatandaşların yaşam kalitesini artırmak ve kaynakları daha etkin kullanmaya yoğun bir katkı yapabilir. Bu açıdan hükümetlerin etkin bir kurumsal yönetimin peşinde olması kritik önemdedir.

Kurumsal Yönetimin geliştirilmesi kurumun sağladığı ürün ve hizmet kalitesinde doğrudan bir artış sağlar. Kurumsal Yönetim genelde yönetsel bir olgu olarak algılsa da aslında kurumun tüm birimlerini

ilgilendiren bir ilkeler bütünüdür. Kurumsal Yönetimini olgunlaştırarak güven kazanan kurumlar, sosyal ve ekonomik alanda da birçok avantajı elde etmiş olurlar.

Kurumlara güven duyulmadığında, onların gelişmesi mümkün değildir. Kurumsal yönetimin özü de kuruma duyulan güvenin artırılmasıdır. Bunun için kurumların kurumsal yönetim ilkelerini benimsemesi gerekiyor. Kurumlar için itibar çok önemli bir sermayedir.

Kurumsal yönetimi özümsemeyen kurumların itibarını koruması ve paydaşları için katma değer üretmesi mümkün değildir. Kurumsal yönetim, kişilere duyulan güvenin ötesinde kurumlara duyulan güvendir. Bu itibarla kurumların itibar yönetimi konusunda farkındalığı ve gelecek planlaması olmalıdır.

KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİ

Kurumsal yönetim esas olarak iş dünyasında uygulanmaktadır. Kamu ve özel

sektör kurumsal yönetim anlamında farklı sorumluluklar taşıması sebebiyle farklı yapıdır. Kurumsal yönetim anlamında bu farka rağmen her iki yapıya da uygulanabilir kurumsal yönetim ilkeleri vardır; hesap verebilirlik, şeffaflık, adillik ve sorumluluk.

Hesap Verebilirlik: Kurumların ve çalışanlarının, kaynakların idaresi ve her yönden performansı ile uygun iç denetime razı olacak şekilde kararları ve uygulamaları için sorumlu olmasıdır.

Şeffaflık/Açıklık: Şeffaflık, görev, yetki ve sorumluluklar ile karar ve hizmet süreçlerinin önceden bilinebilir ve açık olması; üretilen karar ve belge ile doğru, açık ve karşılaştırılabilir bilgilere paydaşların ulaşmasına fırsat verilmesini, faaliyet ve denetim raporlarının yayınlanmasını ifade eder.

Adillik: Adillik ilkesi, yönetimin bütün hak sahiplerine karşı eşit davranmasının ifadesidir. Bu ilke bütün paydaşların haklarının korunmasını ve yapılan sözleşmelerin uygulanmasını ifade etmektedir.

Sorumluluk: Sorumluluk ilkesi yetkililerin

kendilerine emanet edilen gücü ve kaynakları dikkatli bir şekilde kamu yararına kullanmalarını ve paydaşları için değer yaratırken toplumsal değerleri yansıtan kanun ve düzenlemelere uyum gösterecek şekilde faaliyet göstermesini ifade etmektedir.

KURUMSAL YÖNETİMİN AMAÇLARI

Kurumsal yönetimin ana amacı, yönetimin bu konudaki sorumluluğundan hareketle, ulaşılacak hedefleri kolaylaştıran güvenceleri yaratmaktır. Bu nedenle, kurumsal yönetim, kontrol, gözetim ve hesap verme sorumluluğunu kapsar.

Kurumsal yönetim uygulamasının birçok nedenleri ve gerekçeleri bulunmaktadır. Kurumsal yönetimin başlıca amaçlarını maddeler halinde şu şekilde açıklayabiliriz:

- Yönetimin sahip olduğu güç ve yetkilerin keyfi kullanımının engellenmesi, güç ve yetkilerini kötüye kullanarak kendilerine özel menfaatler sağlamalarının ortadan kaldırılması,
- Paydaşların haklarının korunması ve güvence altına alınması,
- Paydaşların adil ve eşit muameleye tabi tutulmasının sağlanması,
- Kurumun faaliyetleri ve finansal durumu ile ilgili olarak paydaşların aydınlatılması ve şeffaflığın sağlanması, paydaşlar için önem taşıyan bilgiyi zamanında ve eksiksiz açıklamaları,
- Yöneticilerinin sorumluluklarının açık olarak belirlenmesi,
- Yönetiminin karar ve eylemleri dolaşısıyla paydaşlara hesap verme yükümlülüğünün temin edilmesi,
- Kaynakların etkin ve verimli kullanımının sağlanması
- Kuruma güven duyulmasının sağlanması
- Kurumun itibarının artırılması

Bahsedilen faydalar nedeniyle kurumsal yönetim kavramı kamuda ve özel sektörde önemi giderek artmakta ve uygulama

alanları genişlemektedir.

KAYNAKÇA

1. ARMSTRONG, Elia, "Combating Corruption for Development: The Rule of Law, Transparency and Accountability" New York: 2002
2. ANWAR, Yunita, İKBAL, Muhammad MULYADI, Martin Surya, The importance Of Corporate Governance in Public Sector, Global Business and Economics Research Journal Vol. 1: 25-31, 2012
3. APEC, Good Practice Guide on Public Sector Governance, APEC Economic Committee, 2011
4. Atıyas, İ. ve Sayın, Ş., Devletin Mali ve Performans Saydamlığı, Devlet Reformu: Kamu Maliyesinde Saydamlık, İstanbul: TESEV Yayını, 2000.
5. BARAC, Karin Corporate Governance in The Public Sector Professor: Department of Applied Accountancy, UNISA
6. Başbakanlık, Türkiye'de Şeffaflığın Artırılması Ve Kamuda Etkin Yönetimin Geliştirilmesi Eylem Planı, 12.01.2002 Tarihli Bakanlar Kurulu Prensipten Kararı
7. DPT, "Kamu Yönetiminin İyileştirilmesi ve Yeniden Yapılandırılması" 8. Beş Yıllık Kalkınma Planı Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Rapor No: 535, DPT Basımevi, Ankara, 2000
8. DPT, "Kamuda İyi Yönetişim" DPT Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Rapor No: 674, DPT Basımevi, Ankara, 2007
9. GAUDIN, Jean Pierre, "Modern Governance, Yesterday and Today: Some Clarifications to be Gained from French Government Policies", International Social Science Journal, No:155,

March 1998

10. Institute of Internal Auditors, "The Role of Auditing in Public Sector Governance", Florida USA: 2006, s.3
11. JESSOP, Bob, "The Rise of Governance and the Risks of Failure: the Case of Economic Development", International Social Science Journal, No. 155, March, 1998
12. KARAKUŞ, Gülşah, 5018 sayılı kanun ile yönetişim ilke ve esasları çerçevesinde kamu hizmetlerinin sunumu mesleki yeterlilik tezi, Ankara 2010
13. ONBULAK, Erkmen, Kurumsal Yönetim ve Türkiye Yansımaları, Journal of Social Policy Conferences Sayı: 72, 2017/1, ss:101-126
14. ÖZTÜRK, Namık Kemal, Bürokratik Devletten Etkin Yönetime Geçiş: İyi Yönetişim,
15. ROSENBAUM, Allan, Good Governance, Accountability and the Public Servant
16. Sayıştay Araştırma inceleme dizisi Kamusal Yönetişim: Kamu Sektöründe Kurumsal Yönetişim, Niçin ve Nasıl? Mart 2014
17. SÖNMEZ, Asuman ve Andaç TOKSOY, "Kurumsal Yönetim İlkelerinin Türkiye'deki Aile İşletmelerine Uygulanabilirliği", Maliye Finans Dergisi, 2011, Yıl:25, Sayı:92, s. 51-89,
18. TOPÇU, Mustafa Kemal, Kamuda İç Kontrol Sistemi,
19. TÜSİAD, Kurumsal Yönetim İlkeleri, 2000, TÜSİAD yayınları, İstanbul

Türkiye’de Kadın Girişimciliği

Hazal OĞUZ
Ticaret Uzmanı

Her ne kadar son otuz yılda küreselleşme sınır ötesi ticaretin artmasına katkıda bulunmuş, eşitsiz gelişmeyle birlikte ekonomik, sosyal ve kültürel engelleri azaltma varsayımı sağlamış olsa da dünya genelinde ne yazık ki sosyal gelişmenin ekonomik büyümeyle her zaman el ele gitmediği gözlemlenmiştir. Benzer şekilde sosyal eşitsizlik ve gelir dağılımındaki eşitsizlik konuları tartışıldığında ele alınması gereken kavramlardan biri olan sosyal dışlanma ise bir bireyin sosyal entegrasyonunu sağlayan sosyal, ekonomik, politik ve kültürel sistemlerden tamamen veya kısmen yoksun bırakılması olarak tanımlanabilecektir (Walker ve Walker, 1997). Kadınlar, genç nüfus, çocuklar, yaşlılar ve engelli bireyler, sosyal dışlanmaya ve sosyal dışlanma riskine maruz kalan dezavantajlı grupların listesinin başında gelmektedir. Bu konuyu kadınlar açısından ele aldığımızda, kadınların çalışma yaşamı, eğitim ve sağlık alanlarında toplumsal cinsiyete ve ayrımcılığa dayalı zorluklarla karşılaştıklarını belirtmemiz gerekir (Adaman ve Keyder, 2006). Geleneksel açıdan kadınların birincil

rolü annelik ve çocuk bakımıdır. Ancak, değişen ve gelişen dünya ile birlikte kadınlar, bu “değerlemeden” ve hanehalkının bakımını üstlenen ücretsiz aile işçiliğinin sınırlı rolünden kurtulmak istemektedir. Benzer şekilde, Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği ve diğer küresel kuruluşlar, geliştirmekte olan ülkelerde sosyo-ekonomik dışlanmayı en aza indirmek için kadınların kısıtlı rolünü ve erkeklerin geleneksel “hanehalkı geçimini sağlayan kişi” olma hegemonyasını değiştirmeyi amaçlamaktadır.

Ülkemizde yoksulluk riski ve buna bağlı

sosyal dışlanma ile en fazla karşı karşıya kalan grup, özellikle eğitimsiz bireylerden - tanım sektöründe çalışanlardan - çocuklardan, kadınlardan ve engellilerden oluşmaktadır. Kadınlar bu grup içinde en dezavantajlı olanlardır; nitekim eğitim fırsatlarına ulaşma, sosyal hayata katılım veya ekonomik alanda aktif olma gibi problemlerle karşı karşıya kalmaları, “yoksulluğun kadınlaşmasına” neden olmaktadır. Türkiye’nin farklı kesimlerinde yapılan araştırmalar sonucunda, örneğin Nevşehir, Kastamonu ve Mersin’de kadınların girişimci olmaya yönlendiren sebeplerin para ka-

zanma, bağımsız çalışma ve sosyal hayata katılma talepleri olduğu açıktır. Aileye ek gelir sağlamak, eşlerin ölümü ve kendilerini kanıtlama talepleri de kadınların bu konudaki bakış açısını şekillendiren farklı faktörler olarak sıralanabilir. Aşağıda Goyal ve Parkash’a göre (2001) kadınların girişimci olma nedenleri sıralanmaktadır.

ÜLKEMİZDE KADIN GİRİŞİMCİLER

Gelişmiş ve geliştirmekte olan ülkelerde, küçük işletmelerin iyileştirilmesi, rekabet gücünün artırılması, girişimciliğin uluslararasılaştırılması ve teşvik edilmesi için bir dizi destek programı geliştirilmektedir (Çakıcı, 2003). Diğer yandan, son yıllarda ülkemizde girişimcilik kültürünün hem bireysel hem de kurumsal düzeyde geliştirildiği, genişletildiği ve teşvik edildiği açıktır. Kadınlar arasında girişimciliği teşvik etmek, kadınların işsizliğine bir çözüm olarak giderek daha fazla görülmeye başlamıştır. 90’lı yıllardan başlayarak, bu konudaki vurgunun arkasında iki farklı kaygının olduğunu söylememiz gerekir. Kadınların iş-

gücüne katılım oranındaki keskin düşüş ve yüksek işsizlik oranları, politika yapıcılarının girişimciliği teşvik ederek bu olumsuz eğilime karşı alarma geçmelerini sağlamıştır. Ayrıca, kent yoksulu aileler arasında yoksulluğun artması politika müdahalesine çağrı yapılması ile sonuçlanmıştır. Bazı teorisyenlerin de vurguladığı gibi bu, kadının girişimciliği açısından kadın odağından hane odağına bir değişim-kayma olduğu anlamına geliyordu (Ecevit, 2007). Devlet kurumları, özel ve sivil toplum kuruluşları kendilerini farklı amaçlara sahip projelere yerleştirmektedir. Türkiye’de özellikle 80’li yıllardan itibaren gelişen girişimcilik kavramını değerlendirdiğimizde 1995-2009 döneminde kırsal alanda kadınların işgücü piyasasına katılımı %49,3’ten %35,7’ye düşerken, kentte %17’den % 21,3’e yükseldiği sonucuna ulaşmaktayız (TÜİK, 2007: 12-13, TÜİK, 2009). Bu çalışmak isteyen kadınların sayısının görece kentsel alanda arttığı anlamına gelmekte ve tarımsal faaliyetlerden ziyade ticari ve ekonomik alanda daha bilinçli girişimci faaliyetlere yöneldiklerini bize göstermesi açısından önemli sayıl-

maktadır.

Bununla birlikte, potansiyel girişimci kavramını irdedelediği çalışmada Karadeniz (2016) Türkiye genelinde 2006-2012 yılları arasında, yetişkin nüfusun yaklaşık %51’i girişimci olma özelliklerine sahip iken, bu oranın 2013-2016 yılları arasında artarak %54,4 olduğunu belirtmektedir. Cinsiyete göre incelendiğinde ise 2006-2016 yılları arasında yetişkin erkek nüfusun yaklaşık %59’u girişimci olma özelliklerine sahip iken, bu oran zaman içinde değişmemiştir. Diğer taraftan kadınlarda bu oran, 2006-2012 yılları arasında yaklaşık %44 iken, 2013-2016 yılları arasında %49’a yükselmiştir. Toplumda yetişkin kadın nüfusumuzun yaklaşık yansı girişimci olma kapasitesine sahiptir ve ülkemizde potansiyel kadın girişimci oranı 2013-2016 yılları arasında %11 oranında artarken, erkeklerde bu oran hemen hemen hiç değişmemiştir.

Hassas ekonomik dengelere sahip ülkemizde kadın girişimciler ekonomik büyümede, istihdamı arttırmada ve istikrarlı üretim vizyonu ile küresel düzeyde faaliyet

gösteren işletmeler yaratmada önemli rol oynamaktadır.

KİM HANGİ PROJELERİ NASIL DESTEKLİYOR?

Ülkemizde kadın girişimciler temelde dört yapı tarafından desteklenmektedir: devlet/kamu kuruluşları, özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve uluslararası kuruluşlar. Her ne kadar tüm bu sayılan kesimler kadın girişimciliğini destekleseler de her birinin konuya yaklaşımları farklıdır; böylece kendi teşvik politikalarını belirlerken farklı hedefler izlerler. Öncelikle, ekonomik büyümede, kadınların kuracağı küçük işletmeler ekonomik kriz ve krizden sonra iş yaratma için hayati öneme sahiptir. Ayrıca, kadın girişimciliği, kadınların işgücü piyasasına katılımının arttırılması anlamına gelmektedir ki bu da işsizliğin azalmasına neden olacak faktörlerden biridir (İŞKUR'un "Aktif İşgücü Piyasası Tedbirleri Projesi" bağlamında desteklediği projeler burada değerlendirilebilir). Diğer yandan, kadınlar daha fazla para kazanacağı için bu ailele-

rinin gelir durumunu olumlu yönde etkileyecektir. "Mikro kredi" yaklaşımı çok yeni olmamakla birlikte, yoksul kadınların işgücü piyasasına katılımını sağlamak, üretken kılmak ve sosyal statülerini yükseltmek amaçlanmaktadır. Yoksulluğu azaltmak için Grameen Bank programı ile mikro kredi sağlamak bu gruba girmektedir. Son olarak, ekonomik açıdan güçlü ve bağımsız olma kadınların ataeril aile ilişkilerinin zorlukları karşısında durmalarında yardımcı olacaktır. KEDV (MAYA projesi), KAMER ve KAGİDER'in kadın girişimciliği konusuna yaklaşımları bu grup altında sayılabilir.

Diğer yandan kadın girişimciliğinin desteklenmesi yönetsel açıdan belirli başlıklar altında toplanabilir:

- Eğitim/koçluk/bilgi ve beceri edin-dirme: Girişimciliği özendirme için eğitim sağlama ve kadınlara beceri kazandırma
- Finansal destek: Mikro kredi sağlama (MAYA, Grameen Bank, Garanti Bankası)
- Kurumsal destek: KOSGEB, ABİGEM

veya TESK'in açtığı girişimcilik merkezleri gibi kadınların başvurabilecekleri kurumlar oluşturma ve bu sayede kadınların bilgiye ulaşma ve danışmanlık yapmalarını sağlamaya

- Ağlar kurma ve geliştirme: Kadın girişimciler arasında ağlar oluşturma.

MEVCUT DURUMA YÖNELİK DEĞERLENDİRMELER

Özyılmaz'ın (2016) Türkiye'de kadın girişimciliği ve girişimci kadınların karşılaştıkları sorunlar üzerine yürüttüğü araştırmanın sonucunda, kadın girişimcilerin girişimcilik özelliklerini yüksek oranda sağladıkları, girişimci olma nedenlerinden en çok kendi işinin patronu olma ve kendini kanıtlama isteğinin baskın olduğu, iş kurarken de aslında en çok aile bireylerinden destek gördükleri, bunun da girişimci olmalarına önemli katkılar sağladığı tespit edilmiştir. Kadın girişimcilerden büyük çoğunluğu iş kurarken herhangi bir sorunla karşılaşmazken, işlerini yürütürken sorunlarla karşılaştığı, en çok finansal konularda ve büro-

ratik işlemlerde sorun yaşadıkları sonucu elde edilmiştir.

Diğer yandan, TOBB İl Kadın Girişimciler Kurulu Üyeleri ile anket ve derinlemesine görüşmeler yapılarak kadın girişimcilerin karşılaştıkları sorunlar üzerine değerlendirmelerde bulunan Öztürk (2016) ekonomik bağımsızlık ve kendi patronu olma isteği ile kadınların girişimci olmak istediğini fakat firmalarını kurma aşamasında karşılaştıkları en önemli sorunun bürokratik işlemlerin yoğunluğu olduğunu tespit etmiştir. Ayrıca kadınlar işleri ile ilgili eğitim ve seminerlere katılmalarnın kendilerini desteklediğini ifade ederken işlerini yürüttükleri sırada karşılaştıkları en önemli sorunun borç ve vergi ödemeleri olduğu belirtmektedirler. Bu da bize çözüm önerilerinin ne olacağına dair ipuçları sunmaktadır.

Türkiye'de kadınların girişimcilik anlamında birtakım avantajlarının bulunduğu kanaatindeyiz. Ülkemizde genç nüfus oranı yüksek olduğundan, çalışmak isteyen kadın potansiyeli de yüksektir. Ayrıca, eğitime erişimi olan kadınların (lise eğitimlerine devam edebilenlerin erkek öğrencilere kıyasla daha başarılı olduğu göz önünde bulundurulursa) girişimci olmaya yönelik motivasyonları çok daha yüksektir. Bu durum ülke gündemimizde önem arz eden konular arasında yer almaktadır çünkü politika yapıcılar nezdinde de kadınların işgücüne katılım oranının düşük olduğu ve potansiyelin arttırılması halinde genel kalkınma hedeflerine de ne denli katkıda bulunabilecekleri aşikardır. Ayrıca, günden güne kaynak bulma olasılığı artmaktadır çünkü kadın örgütleri hem AB projelerinden faydalanmakta hem de İŞKUR gibi kuruluşların hazırladıkları programlar artık daha kolay bir şekilde finanse edilebilmektedir.

Bununla birlikte 8 Mart 2019 tarihinde TÜRK Eximbank, ihracat sektöründe rollerinin artması için ihracatçı kadın girişimcilere özel bir finansman imkanı geliştirdiğini duyurmuştur. Yeni kredi desteği ile Eximbank, desteklediği ihracatçıları arasında kadın girişimcilerin yüzdesini artırmayı hedeflemektedir. Türk Eximbank tarafından QNB Finansbank'a sağlanacak kaynak kapsamında kullanılacak krediye ilişkin imza töreninde Ticaret Bakanı Sayın Ruhsar Pekcan, Türk Eximbank tarafından bahse konu bankaya sadece kadın girişimcilere kullanılmak üzere 100 milyon TL ve 200 milyon dolardan oluşan bir kredi limiti açıldığını belirtmiştir.

“Ülkemizde genç nüfus oranı yüksek olduğundan, çalışmak isteyen kadın potansiyeli de yüksektir.”

SONUÇ

Son on yıllık sürece bakıldığında girişimcilik ekosistemindeki olumlu değişimlerin ülkemizin girişimcilikte önemli bir yol kat etmesini sağladığını görmekteyiz. Buna paralel olarak kadın girişimcilerin sayısında da önemli bir artış olmuştur. Kadın girişimcilerin sahip olduğu işletmelerin bü-

yük çoğunluğunun mikro ölçekli işletmeler olduğu düşünüldüğünde, ülke önceliklerini dikkate alarak bu işletmeleri geliştirici politikalar ortaya konup uygulamaya konulmalıdır. Kanaatimizce kadın girişimciliğini yalnızca işsiz ve yoksul kadınların haneli gelirini arttırıcı faaliyetlerini veya mikro kredileri içeren bir kavrama dönüştürmek indirgemeci bir yaklaşım olacaktır. Teknolojiye uygun, bilgi tabanlı, yenilikçi işletmelerin oluşumunda da kadın girişimciler desteklenmeli, finansal yönetim eğitimi, modern teknolojinin kullanımı, kredi kolaylığı ve e-ticaret gibi konulardaki bilgilendirmeler yardımıyla kapasiteleri arttırılmalıdır.

Diğer yandan, kadın girişimcilere yönelik vergi ve sosyal güvenlik primi kalemlerinin azaltılması, bürokratik işlemlerin yeniden düzenlenerek daha kolay hale getirilmesi,

devlet ve ilgili paydaşlar tarafından danışmanlık hizmeti sağlanması da çözüm önerileri arasında yer almaktadır. Türkiye Kadın Girişimciler Derneği (KAGİDER) ve Kadın Adayları Destekleme Derneği (KA-DER) gibi sivil toplum kuruluşlarının faaliyetleri girişimcilik yoluyla kadının güçlenmesini hedeflerken yalnızca ekonomik alanda değil sosyal ve siyasal alanda da kadınların varlığını ortaya koyabilmelerine aracılık etmektedir.

KAYNAKÇA

- Adaman, F. & Keyder, Ç. (2006). Türkiye'de büyük kentlerin gecekondusu ve çöktü mahallelerinde yaşanan yoksulluk ve sosyal dışlanma. Avrupa Komisyonu, Sosyal Dışlanma ile Mücadelede Mahalli Topluluk Eylem Programı 2002-2006 Raporu. Erişim Tarihi 17 Eylül 2019, http://ec.europa.eu/employment_social/social_inclusion/docs/2006/study_turkey_tr.pdf.
- Çakıcı, A. (2003). Mersin'deki Kadın girişimcilerin iş kurma öyküsü ve iş kuracak kadınlara öneriler". 11. Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı (Afyon).
- Ecevit, Y. (2007). Türkiye'de kadın girişimciliğine eleştirel bir yaklaşım. Uluslararası Çalışma Örgütü, Ankara: 47.
- Goyal, M., & Parkash, J. (2011). Women Entrepreneurship in India-Problems and Prospects. ZENITH, International Journal of Multidisciplinary Research, 1(5), p.4.
- Hisarcıklıoğlu, R. (2008). "Zengin olmak için kadınları ön plana çıkaralım". (Hürriyet Newspaper, 16 Kasım): 15.
- "Kadın girişimciye ihracat kredisi". Hürriyet, 8 Mart 2019, <http://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/kadin-girisimciye-ihracat-kredisi-41143177>.
- Karadeniz, E. (2016). Türkiye'de Girişimcilik ve Girişimcilik Eko-Sistemi, GEM Raporu, 2016.
- Öztürk, M. (2016). Türkiye'de Kadın Girişimcilik: Kadınların Girişimciliğe Yönelten Faktörler, Karşılaştıkları Sorunlar Ve Çözüm Önerileri. İstanbul Ticaret Üniversitesi, Dış Ticaret Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Özyılmaz, A. (2016). Türkiye'de Kadın Girişimciliği ve Girişimci Kadınların Karşılaştıkları Sorunlar Üzerine Bir Araştırma. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- TÜİK. (2006). Household Labour Force Statistics Classification of Statistical Region Units SRE, Level 1 and 2, TÜİK, Ankara.
- Walker, A. & Walker, C. (1997). Britain Divided: The growth of social exclusion in the 1980s and 1990s. Child Poverty Action Group, London.

Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Odaları Organ Üyelerinin Harcırâh Hesaplamaları Sorunsalı

Dr. Süleyman Ruhi AYDEMİR

Ticaret Başmüfettişi
Bağımsız Denetçi

HARCIRAHIN YASAL DAYANAĞI

Gerek 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanununda gerekse ilgili yönetmeliklerinde "harcırâh" kavramı açıkça tanımlanmamıştır. Bununla birlikte, Kanunun 56'ncı maddesinin birinci fıkrasında "Esnaf ve sanatkarlar meslek kuruluşlarının... merkez dışından genel kurul, başkanlar kurulu, yönetim kurulu, denetim kurulu ve disiplin kurulu toplantılarına katılacak üyelere ve bunların görevlendirilmelerinde ödenecek yolluk ve konaklama ücretleri... aşağıda belirtilen hadleri aşmamak kaydıyla ilgili esnaf ve sanatkarlar meslek kuruluşlarının genel kurullarınca belirlenir.", ikinci fıkrasında ise "Esnaf ve sanatkarlar meslek kuruluşlarının yetkili organ üyelerinin yurt içi harcırahları, asgari ücretin 1/5'inden, yurt dışı harcırahları ise en yüksek Devlet memuruna ödenen günlük harcırahtan fazla olamaz." şeklinde hükümlere yer verilmiştir.

"Yolluk" kelimesi ise Türk Dil Kurumunun Güncel Türkçe Sözlüğünde "Yol masrafı olarak ödenen para" şeklinde tanımlan-

mıştır. "Harcırâh" ise esasen 6245 sayılı Harcırâh Kanununda düzenlenmiş olup, Kanunun 3'üncü maddesinde "bu Kanuna göre ödenmesi gereken yol masrafı, gündelik, aile masrafı ve yer değiştirme masrafından birini, birkaçını veya tamamını ifade eder." şeklinde tarif edilmiştir.

Bu iki fıkra hükmü birlikte, lafzi ve dar bir biçimde değerlendirildiğinde; Kanun Koyucunun iradesinin harcırâh kelimesiyle sadece yolluk ve konaklama harcamalarını kapsadığı gibi bir anlam ortaya çıkmaktadır. Ayrıca bu maddede harcırâh alabilecek kişiler sadece merkez dışından toplantılara katılacak organ üyeleri olarak belirlenmiş kuruluşların personelinin görevleri kapsamında harcırâh alıp alamayacağı konusu muğlak bırakılmıştır.

Ancak, aynı maddede günlük harcırâhın üst sınırı "en yüksek Devlet Memuruna" endekslenmiş, Muhasebe Yönetmeliğinin "Bütçenin gider kısmı" başlıklı 92'nci maddesinde meslek kuruluşlarının "Eğitim Bütçesi" fasılları altında personel için "Yurtiçi ve yurtdışı seyahatlerine ilişkin

gündelikler, yol ücretleri ve konaklama giderleri" ödeneği düzenlenmiştir.

Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları, 6245 sayılı Kanun kapsamına girmemekle birlikte, bu Kanunda "harcırâh" kavramının en geniş tanımı yapılmıştır.

ÖDENECEK HARCIRAHIN MİKTARININ TESPİT EDİLMESİ

Ödemelerin hesaplanmasında esas alınan asgari ücretin brüt miktarıdır ve bu miktar ilgili esnaf ve sanatkarlar meslek kuruluşlarının genel kurullarınca belirlenir. Esnaf ve sanatkarlar meslek kuruluşlarının merkez dışından genel kurul, başkanlar kurulu, yönetim kurulu, denetim kurulu ve disiplin kurulu toplantılarına katılacak üyelere ve bunların görevlendirilmelerinde yurt içi harcırahları, asgari ücretin 1/5'inden, yurt dışı harcırahları ise en yüksek Devlet memuruna ödenen günlük harcırahtan fazla olamaz.

Kanunun 56' ncı maddesinin birinci fıkrasında sadece yolluk ve konaklama kavramlarına yer verilmesi, ikinci fıkrasında

ise harcırâh kavramından bahsedilmesi ve harcırâh kavramının gündelik+yolluk ve konaklamayı içeren bir kavram olması nedeniyle ve belirlenecek harcırâh miktarının üst sınırının asgari ücretin 1/5'inden fazla olamayacağı hüküm altına alınması nedeniyle karşımıza iki adet belirsizlik ortaya çıkarmaktadır.

2019 yılının Ağustos ayı itibarıyla net asgari ücret 2.020,90 TL' dir. 1/5 üst limit kuralına göre belirlenebilecek günlük limit 404,18 TL'dir.

Birinci belirsizlik; kendisine 404,18 TL harcırâh belirlenen yetkili organ üyesinin, yapacağı yolculuk masrafları ve konaklama ve gündelik yevmiye harcamalarını bu miktarlar dahilinde mi yapacağı yoksa bu miktarın kişinin yevmiyesi olup ayrıca yolculuk ve konaklama masraflarının ayrıca ödenip ödenmeyeceği sorundur.

İkinci belirsizlik; sadece yolluk ve konaklamaya işaret eden madde hükmü çerçevesinde yevmiye ödenip ödenmeyeceği, tespit edilen 404,18 TL sınırlarında ilgili kişinin yolculuk ve konaklama masrafı

yapıp yapamayacağı sorundur.

Kanaatimizce;

- Meslek kuruluşları açısından harcırâh kavramı gündelik (yevmiye), yolculuk masrafları ile konaklama masraflarını kapsar ve görevleri nedeniyle ilgili organ üyeleri ve kuruluş personeline harcırâh verilebilir
- 5362 sayılı Kanunun 56'ncı maddesinin ikinci fıkrası hükmü ile Muhasebe Yönetmeliğinin 65'inci maddesinin birinci fıkrasının (I) bendi ve 92'nci maddesi gereğince, (muhtemel) görevlendirmeler nedeniyle organ üyelerine ve personeli için öngörülen yıllık harcırâh miktarının yönetim kurulları tarafından tespit edilerek (konaklama, gündelik ve yolculuk giderleri bütçenin ilgili gider faslı içerisinde alınıp, ödenek oluşturulması suretiyle) meslek kuruluşu genel kurulunun onayına sunulacak yıllık tahmini bütçelerle belirlenmelidir.
- Meslek kuruluşlarını temsilen şehir dışı ve yurt dışı görevleri nedeniyle

personel ve organ üyelerinin gündelik (yevmiye) miktarları ile kalacakları otellerin sınıflarının belirlenmesi gerekmektedir.

- Ulaşım, eğer meslek kuruluşunun aracılığı yapılmış ise ulaşım ücreti ödenmemelidir. Eğer ulaşım, organ üyesinin kendi özel aracılığıyla yapılmış ise bunlara mutlak ulaşım aracı gideri ödenmelidir.
- Harcırâh ödemeleri; harcırâh beyannamesine bağlanarak, beyanname ekine seyahate dair müsbet evrakın (konaklama faturası, yolculuk bileti veya faturası gibi) konulması suretiyle yapılması gerekmektedir.

HARCIRAH ÖDEMELERİNDEN GELİR VERGİSİ KESİNTİSİ KESİLMESİ

Bir yere geçici bir görevle görevlendirilen organ üyelerine personele ve kuruluş dışından görevlendirilecekler verilen harcırâh ödemelerinde gelir vergisinin hesaplanması ve doğrudan harcırâh ödemesinden mahsup edilmesi gerekmektedir.

“

“Harcırah” ise esasen 6245 sayılı Harcırah Kanununda düzenlenmiş olup, Kanunun 3’üncü maddesinde “bu Kanuna göre ödenmesi gereken yol masrafı, gündelik, aile masrafı ve yer değiştirme masrafından birini, birkaçını veya tamamını ifade eder.”

”

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu’nun 24’üncü maddesinin 2’nci bendinde yer alan “Harcırah Kanunu kapsamı dışında kalan müesseseler tarafından idare meclisi başkanı ve üyeleri ile denetçilerine tasfiye memurlarına ve hizmet erbabına (Harcırah Kanununa tabi olsun olmasın her türlü sözleşmeli personel dahil) verilen gerçek yol giderlerinin tamamı ile yemek ve yatmak giderlerine karşılık verilen gündelikler (Bu gündelikler aynı aylık seviyesindeki Devlet memurlarına verilen gündeliklerden fazla ise veya Devletçe verilen gündeliklerin en yüksek haddini aşarsa aradaki fark ücret olarak vergiye tabi tutulur).” hükmü çerçevesinde Harcırah Kanununa tabi olmayan esnaf ve sanatkarlar meslek kuruluşlarında geçici görevlendirmeler için verilen harcırahlardan Devlet memurlarına verilen en yüksek gündelik miktarını aşan kısma teka-bül eden miktar üzerinden gelir vergisi kesilmelidir.

2019 yılı için gelir vergisinden istisna edilen yurt içi gündelik tutan 61,50.-TL’dir.

Yani, 61,50.-TL üzerindeki yevmiye tutarlarından Gelir Vergisi Kanunun 103. Maddesinde belirtildiği şekilde gelir vergisi kesilmesi gerekmektedir.

HARCIRAH ÖDEMELERİNDEN DAMGA VERGİSİ KESİNTİSİ

488 sayılı Damga Vergisi Kanununun 1’inci maddesinde; bu Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yazılı kağıtların damga vergisine tabi olacağı; 3’üncü maddesinin birinci fıkrasında damga vergisinin mükellefinin bu kağıtları imzalayanlar olduğu; 10’uncu maddesinde de damga vergisinin nispi veya maktu olarak alınacağı nispi vergide kağıtların nevi ve mahiyetlerine göre bu kağıtlarda yazılı belli paranın maktu vergide kağıtların mahiyetlerinin esas alınacağı hükme bağlanmıştır.

Kanuna ekli (1) sayılı tablonun “IV-Makbuzlar ve diğer kağıtlar” başlıklı 1/b fıkrasında maaş ücret gündelik huzur hakkı aidat ihtisas zammı ikramiye yemek ve mesken bedeli harcırah tazminat ve benzeri her ne adla olursa olsun hizmet karşılığı alınan

paralar (avans olarak ödenenler dahil) için verilen makbuzlar ile bu paraların nakden ödenmeyerek kişiler adına açılmış veya açılacak cari hesaplara nakledildiği veya emir ve havalelerine tediye olunduğu takdirde nakli veya tediye temin eden kağıtların nispi damga vergisine tabi olacağı hükme bağlanmıştır.

Bu çerçevede, yapılan harcırah ödemelerine ilişkin olarak; düzenlenen kağıtların ihtiva ettiği tutar üzerinden Kanuna ekli (1) sayılı tablonun IV-1/b bölümüne göre nispi damga vergisi olan Binde 7,59 oranına (0,00759) tabi tutularak hesaplama yapılması gerekmektedir.

ÖRNEK

Günlük yevmiye miktar 300 TL olarak belirlenmiş A Esnaf Odaları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Bay B, 10.01.2019 tarihinde TESK binasında 2 gün olarak düzenlenecek olan toplantıya katılması için gönderilmiş, ilgili geceliği 225 TL olan otelde 2 gece konaklamıştır.

HARCIRAH KALEMİ	TOPLAM (TL)	AÇIKLAMA
Yevmiye (gündelik)	600	2*300
Konaklama	450	Otel, Ev, Pansiyon vs.. Belgelendirilmesi Zorunludur.
Yol Masrafı (Yolluk)	500	Taksi, Dolmuş, Otobüs,Uçak vs Belgelendirilmesi Zorunludur.
TOPLAM	1550	
Gelir Vergisi İstinası Olan Yevmiye Tutan	123	=(61,50*2)
Gelir Vergisi İstinası Olmayan Yevmiye Tutan	477	=600-123 (Sadece gündeliğe gelir vergisi uygulanır)
Gelir Vergisi	71,55	= 477*15/100
Net Yevmiye Miktarı	528,45	=600-41,55
Ödenecek Genel Toplam	1478,45	=528,45+450+500
Damga Vergisi	11,06	=1478,45*7,59/1000 (Toplam miktardan uygulanır)
Ödenecek Net Hakediş	1467,23	=1478,45-11,06

SONUÇ

Görülebileceği üzere, Kanunun amir hükümleri doğrultusunda hesaplanacak olan harcırah konusu, hesaplanma, ödenme ve vergi kesintileri çerçevesinde hukuki sorumluluk yaratabilecek önemli bir konudur.

Türkiye Yenilenebilir Enerji Kooperatifleri Kuruluşu ve Yeni Uygulamalar

Gülsüm Gözde AYANOĞLU
Ticaret Uzmanı

GİRİŞ

Kooperatifler, temelinde karşılıklı yardım- laşma ve dayanışmanın var olduğu, toplumsal sorumluluk bilinciyle hareket eden, ortaklarının ve parçası olduğu yerin kal- kınması amacını taşıyan bir ortaklık mo- delidir. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 124'üncü maddesinde anonim ve limited gibi sermaye şirketleriyle birlikte ticaret şirketi olarak sayılması kooperatiflerin hukuki statüsünün daha net bir şekilde ortaya konmasını sağlamıştır. Bu doğrul- tuda kooperatiflerin de enerjiden sağlığa, sigortadan eğitime kadar pek çok alan- da ticari faaliyetleri gerçekleştirebilmesi mümkündür.

Enerji sektörü bahse konu sektörler ara- sında en dikkat çekici alan olarak kabul edilmektedir. Özellikle yerli ve yenilenebilir kaynakların enerji üretiminde kullanımına dayalı projeler giderek artmaya başlamış- tır. Yenilenebilir enerji alanında meyda- na gelen bu olumlu gelişmelerle birlikte dünyadaki başarılı kooperatif uygulama- larını dikkate alarak yenilenebilir enerji kaynakları konusunda oldukça zengin bir ülke olan ülkemizde de yenilenebilir enerji

kooperatifçiliğinin geliştirilmesine yönelik çalışmalara başlanmıştır. Bu kapsamda, öncelikli olarak kooperatiflerin faaliyet alanları tespit edilerek hukuki çerçevesi belirlenmiş aynı zamanda vatandaş üye- rinde farkındalık ve bilgilendirme çalış- maları yürütülmüştür. Yapılan çalışmalar akabinde ülkemizde de enerji sektöründe başarılı kooperatif uygulamaları faaliyete geçmeye başlamıştır. Ancak uygulama süresince çeşitli mevzuat değişiklikleri ile karşılaşmış bu nedenle vatandaşın doğ- ru yöntemlerle faaliyeti gerçekleştirmesi amacıyla farkındalık çalışmaları yürütül- müştür.

1. Yenilenebilir Enerji Kooperatiflerinin Ülkemizde Kuruluş Şartları;

12 Mayıs 2019 Değişikliği Öncesi ve Son- rası

Ülkemizde Yenilenebilir Enerji Üretim Ko- operatifleri (YEÜK) Lisanssız Elektrik Üre- timi kapsamında faaliyet göstermektedir. Lisanssız Elektrik Üretimi Yönetmeliğinin 23 üncü maddesinde yer alan "Tüketim Birleştirme" müessesesi kooperatiflerin bu alanda faaliyet gösterebilmesi için

tek alan olarak kabul edilmektedir. Bu doğrultuda, vatandaşlar elektrik enerjisi ihtiyaçlarını karşılamak üzere kooperatif çatısı altında bir araya gelerek tesislerini kurabilmekte ve faaliyete geçebilmekte- dir. Ancak söz konusu faaliyete ilişkin 12 Mayıs 2019 tarihinde yapılan yönetmelik değişikliği ile belirli usul ve şartlar de- ğiştirilmiştir. Buna göre yenilenebilir enerji ko- operatiflerini kuruluşlarını genel şart olan medeni hakları kullanma yeterliliği baki kalmak üzere 12 Mayıs 2019 öncesi ve son- rası olarak iki ayrı başlık altında incelemek faydalı olacaktır.

12 Mayıs 2019 öncesi kuruluş şartları;

Genel ortaklık şartı olan medeni hakları kullanma ehliyetine haiz bir gerçek veya tüzel kişinin YEÜK ortağı olmasının özel şartları değişiklik öncesi Lisanssız Elektrik Üretim Yönetmeliği'nin "Tüketim Birleştir- me" maddesine göre;

- Aynı dağıtım bölgesi içinde yaşayan,

- Aynı tür aboneliğe sahip

olarak belirlenmişti. Dolayısıyla bu şart- lara haiz olmayan vatandaşların bir araya gelerek YEÜK kurma ve YEÜK ortağı olma

imkanı bulunmamaktaydı.

12 Mayıs 2019 tarihinde yapılan değişiklik sonrası ise; "Tüketim Birleştirme" konu- sunda kooperatif ortaklarına sağlanan "aynı dağıtım bölgesinde bulunma" şartı kaldırılarak "ortak sayaç veya aynı bağlan- tı noktasına bağlanma" şartı getirilmiş ve potansiyel ortak çerçevesi daralmıştır. Do- layısıyla değişiklik ile beraber yenilenebilir enerji kooperatifine ortak olacak vatan- daşların dağıtım bölgesinin tamamında değil aynı dağıtım bölgesi içinde ancak bir iş merkezi, apartman, sanayi sitesi gibi toplu alanlarda abonelikleri olan ve elekt- riklerini ortak sayaç veya aynı bağlantı noktasından alan aboneler olması gerek- mektedir. Bağlantı noktası düzenlemesinin yanında 10 Mayıs 2019 tarihinde yayınla- nan Cumhurbaşkanı Kararı'nda ise "Güneş enerjisi kaynaklı üretim tesislerinin üretim ve tüketim noktalarının aynı yerde olması" şartı getirilerek tesislerin "çatı" alanlarında kurulması yönünde yorumlanmıştır.

YEKDEM'den yararlanabilme koşullarının sıralandığı kararda;

"Üretim ve tüketimleri aynı ölçüm nokta- sında olmak üzere mesken aboneleri 10

kW'ya kadar" ifadesi ile artık mesken abo- nelerinin güneş enerjisinde tüketim bir- leştirme değil bireysel olarak ve 10 kW'ya kadar çatı uygulaması yapabilecekleri kararlaştırılmıştır. Ayrıca, tarımsal sulama abonelerine de aynı üretim ve tüketim noktası şartı getirilmiştir.

2. Örnek Ülke Uygulamaları

2.1. S.S. Mobilyacılar Yenilenebilir Enerji Üretim Kooperatifi

S.S. Mobilyacılar Yenilenebilir Enerji Üretim Kooperatifi 2017 yılının Temmuz ayında kuruluş işlemlerini tamamlamıştır. Kayse- ri'de faaliyette bulunan Erciyes KSS Yapı Kooperatifi tarafından gerçekleştirilen 763 üretim işyeri, 400 mağaza ve bir mobilya alışveriş merkezinin enerji ihtiyacını kar- şılamak amacıyla kurulan kooperatif, GES çatı uygulamalarına yönelik sağlanan üre- tim avantajından yararlanarak, her 1 MW'ı bir trafo merkezine bağlı olmak şartıyla ilk etapta 5 MW güneş enerjisi çatı uygula- masının kurulumunu gerçekleştirmiştir.

36 bin m2'lik çatı alanına 18 bin panel, 100 invertör ile kurulan tesiste kullanılan yerli/ yabancı ürün oranı ise %40-%60'dır. Tesis

finansmanı için Kalkınma Bankası'ndan kredi kullanılmıştır. Montajı 6 ayda tamam- lananan tesis sayesinde enerji üretiminin yılda yaklaşık 7,5 milyon kWh, kurtarla- cak ağaç sayısının 23.404, engellenecek CO2 salınımının 8,2 ton olacağı tahmin edilmektedir. Türkiye'nin kendi türünde faaliyete geçen ilk kooperatifi olan S.S. Mobilyacılar Yenilenebilir Enerji Üretim Kooperatifi'nin resmi açılışı Sayın Cumhur- başkanımızın himayelerinde düzenlenen törenle 13 Ekim 2018'de gerçekleştirilerek faaliyete başlamıştır.

2.2. Orman Köylerinde Yenilenebilir Enerji Üretim Kooperatifleri

Orman köylerinden meydana gelen göçler köylerin kapanma riskini arttırmış, köylerin terkedilmemesi ve nüfusun korunması amacıyla çeşitli projeler üretilmiştir. Söz konusu projelerden biri, Birleşmiş Millet- ler Kalkınma Programı (UNDP)'nin Küre- sel Çevre Fonu (The Global Environment Facility-GEF) 5 proje bütçesi ile "Orman Köylerinde Güneş Enerjisinden Elektrik Üretimi İçin Sürdürülebilir Enerji Finans Mekanizması Projesi"dir. Proje kapsamında Çorum ve Afyon illerinde belirlenen 2 or-

man köyünde enerji kooperatifi kuruluşu yapılmış, her bir köy için ayrı ayrı 100 kW kapasiteli GES kurulumu için çalışmalara başlanmıştır. Sadece köyde ikamet eden elektrik aboneleri vatandaşların ortak olduğu kooperatiflerde gelir ortakları tarafından paylaşılacaktır. Köyden kente göçün etkisini azaltmak, köylerin ekonomik olarak güçlendirilmesi ve cazibesinin artırılması amacıyla gerçekleştirilen proje kapsamında tesisin bakımı ve güvenliği ise yine o köyde ikamet eden kadınlar tarafından sağlanarak kadın istihdamına da katkı sağlanması hedeflenmektedir.

2.3. Çorum ve Altınoluk Yenilenebilir Enerji Üretim Kooperatifleri

Çorum'da mesken aboneleri tarafından 2016 yılından kurulan kooperatiflerden 62 ortaklı Çorum Yenilenebilir Enerji Üretim Kooperatifi'ne 500 kW, 90 ortaklı Altınoluk Yenilenebilir Enerji Üretim Kooperatifi'ne ise 650 kW kapasite tahsis yapılmıştır. Söz konusu kooperatifler tahsis edilen kapasiteyi güneş enerjisine uygun olarak

tespit edilen araziler üzerinde iki proje halinde gerçekleştirerek faaliyete geçmiş ve üretime başlamıştır.

Her iki kooperatif de yatırımlarının %50'lik kısmını kırsal kalkınma desteklerinin temelini oluşturan Avrupa Birliği Katılım Öncesi Yardım Aracı Kırsal Kalkınma Programı (IPARD) projesinden, geri kalan kısmını ise banka kredisi ve ortaklarından aldıkları katkı payları ile bütçelendirilmiştir.

SONUÇ

Bir ülke için enerjinin siyasi ve ekonomik açıdan önemi büyüktür. Yenilenebilir kaynaklar bakımından oldukça iyi bir konumda olan Türkiye sahip olduğu potansiyeli kullanarak milli enerji üretimi içerisinde gerek rüzgâr gerekse güneş enerjisinin payını artıran önemli adımlar atmaya başlamıştır. Devletin bu konuda yapmış olduğu çalışmaların yanı sıra vatandaşında bu konuda farkındalığını arttırmak ve girişimlerde bulunmasını sağlamak kırsal kalkınmaya ciddi katkılar sağlayacaktır.

Pek çok alanda olduğu gibi bu sektörde de anonim ve limited gibi şirketler ön plana çıkmış olmasına rağmen küçük ve orta ölçekli vatandaşın birikimlerini enerji yatırımlarına kanallı edebilecek bir model olan kooperatifçilik modelinin dünyadaki örneklerinden de feyz alarak ülkemizde geliştirilmesi bu açıdan önem arz etmektedir. Zira vatandaş girişimleri ile kurulan enerji kooperatifleri enerjinin tüketileceği yerde üretilmesi, enerji sistemimizdeki kayıp oranlarının azaltılması, istihdam üzerinde yaratacağı olumlu etki, toplumun ekonomiye katılımı, enerjide tekelleşmeyi önleyerek enerji fiyatlarının düşürülmesi, sermayenin tabana yayılması, yerel kalkınmayı sağlaması, çevreye olumlu etkisi ve özellikle ülke enerji bağımlılık oranlarının düşürülmesine katkısı nedeniyle çok önemlidir.

Bu çerçevede, yeni düzenlemeler ile yenilenebilir enerji üretim kooperatifleri küçük sanayi sitelerinde faaliyette bulunan sanayi esnafı tarafından sanayi sitelerinin

çatıları üzerine kurulabilen bir model haline gelmiştir. Mevcut durumda düzenlemeyi fırsat olarak değerlendirerek ülke genelinde faaliyetlerdeki küçük sanayi sitelerinde kurulacak enerji kooperatifleri ile güneş enerjisi çatı uygulaması yaparak sanayide yenilenebilir kaynakların kullanımı hedeflenmeli ve bu yönde projeler geliştirilmelidir.

Dünya'nın büyük ekonomileri arasında sayılan ve ımece kültürünün anavatanı olan Türkiye; sahip olduğu zengin yenilenebilir enerji kaynakları ile köklü kooperatifçilik tarihini, toplumsal sorumluluk ilkesi sayesinde, tek bir kurumsal yapı altında buluşturarak, ortaklarının katkılarını, uygulanabilir iktisadi projeler içine kanallı edebilen, yerel ve yenilenebilir kaynakları en doğru şekilde değerlendiren enerji kooperatifleri ile dünya liderleri arasında yerini alacaktır.

KAYNAKÇA

Ayanoğlu, G.G. (2013), "Kooperatiflerde Toplumsal Sorumluluk İlkesi ve Yenilenebilir Enerji Kooperatifleri", Uzmanlık Tezi, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü, Ankara.
Çıkin, A. Karacan, A. R. (1994). "Genel Kooperatifçilik", Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları No: 511, İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
Henry, H. "Guidelines for Cooperative Legislation", Review of International Co-operation, Vol.94, No.2/2011
Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretimine İlişkin Yönetmelik, Resmi Gazete, Tarih: 02.10.2013, Sayı: 28783
Cumhurbaşkanı Kararı, Resmi Gazete Tarih: 10/05/2019

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı-Türkiye (UNDP), "Orman Köylerinde Güneş Enerjisinden Elektrik Üretimi İçin Sürdürülebilir Finans Mekanizması Projesi", e.t. 24/05/2018, <http://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/projects/sustainable-energy-financing-mechanism-for-solar-photo-voltaic-sy.html>

YEREL VE YENİLENEBİLİR KAYNAKLARI EN DOĞRU ŞEKİLDE DEĞERLENDİREN ENERJİ KOOPERATİFLERİ İLE DÜNYA LİDERLERİ ARASINDA YERİNİ ALACAKTIR.

Esnaf ve Sanatkâr Mesleklerinin NACE Sınıflama Sistemi ile Uyumlaştırılması

Ünal Okumuş - Uğur Özbek
Ticaret Uzmanı - Mühendis

GİRİŞ

Bu makalede, Ahiname Dergisi'nin 1'inci sayısında yer alan uluslararası sınıflama sistemlerinin genel olarak incelendiği ve NACE Rev.2 Ekonomik Faaliyet Sınıflamasının (NACE) açıklandığı "İşletmelerin Faaliyetlerinin Sınıflandırılması" başlıklı makalenin devamı olarak esnaf ve sanatkâr mesleklerinin geçmişten günümüze gelişiminin anlatılarak ileriye dönük çıkarımlarda bulunulmaya çalışılacaktır.

NACE'nin aktif bir şekilde ülkemizde kullanılması 2012 yılına denk gelmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) başkanlığında çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarının katılımıyla oluşturulan bir çalışma grubu 6'lı düzeyde faaliyet kodları belirlenmesi çalışmalarını yürütmektedir. Kurulun her yıl revize ettiği NACE'yi istatistik çıkarmak amacıyla TÜİK, vergi kayıtlarının tutulması için Hazine ve Maliye Bakanlığı, işyeri tehlike sınıflarının belirlenmesi amacıyla Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, kredi ve desteklerin dağıtımında kullan-

mak üzere KOSGEB, meslek komitelerinin oluşturulmasında TOBB kullanmaktadır.

Diğer taraftan NACE sisteminin etkinliğinin artması ile birlikte esnaf ve sanatkâr mesleklerinin de NACE Kodlama sistemi ile uyumlaştırılması için çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmaların yapılmasında temel amaç kurumlar arası dil birliğini sağlamanın yanında esnaf ve sanatkâr mesleklerini genel geçer bir sisteme dayandırarak uzun dönemli ve uluslararası geçerliliğe sahip istatistikler oluşturmaktır.

ESNAF VE SANATKÂR İLE TACİR VE SANAYİCİYİ BELİRLEME KOORDİNASYON KURULU

NACE ve meslek kolları iki farklı yapı içermektedir. Burada ilk makalede üzerinde ayrıntılı olarak durduğumuz NACE'yi kısa süreliğine kenara bırakarak öncelikle meslek kollarının belirlenme sürecine değinmekte fayda var. Esnaf ve sanatkâr meslek kolları Esnaf ve Sanatkâr ile Tacir

ve Sanayiciyi Belirleme Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenmektedir. Söz konusu Kurul 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkâr Meslek Kuruluşları Kanununun "Esnaf ve Sanatkâr ile Tacir ve Sanayiciyi Belirleme Koordinasyon Kurulu" başlıklı 63 üncü maddesinde;

"Esnaf ve sanatkâr meslek kollarını belirlemek ve yıllık gayri safi gelirleri ve bölgelerin özelliklerine göre esnaf ve sanatkârlar ile tacir ve sanayicinin ayrımını yapmak, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 1463 üncü maddesinde Bakanlar Kurulunca çıkarılması öngörülen karar taslağını hazırlayarak Bakanlığa sunmak üzere; Bakanlık Müsteşarı veya ilgili müsteşar yardımcısının başkanlığında, Bakanlık, Maliye, Millî Eğitim, Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlıklarının ilgili genel müdürleri ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının bir temsilcisi ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğini temsilen katılan bir temsilci ve Konfederasyonu temsilen katılan bir temsilci

Tacir ve Sanayiciyi Belirleme Koordinasyon Kurulu kurulmuştur. Kurulun sekretarya hizmetleri Genel Müdürlük tarafından yürütülür."

"Esnaf ve sanatkâr meslek kollarını belirlemek ve yıllık gayri safi gelirleri ve bölgelerin özelliklerine göre esnaf ve sanatkârlar ile tacir ve sanayicinin ayrımını yapmak, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 1463 üncü maddesinde Bakanlar Kurulunca çıkarılması öngörülen karar taslağını hazırlayarak Bakanlığa sunmak üzere; Bakanlık Müsteşarı veya ilgili müsteşar yardımcısının başkanlığında, Bakanlık, Maliye, Millî Eğitim, Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlıklarının ilgili genel müdürleri ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının bir temsilcisi ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğini temsilen katılan bir temsilci ve Konfederasyonu temsilen katılan bir temsilci

hükmü ile ifade edilmektedir.

Aslında 5362 sayılı Kanundan önceki Kanunlarda da Esnaf ve Sanatkâr ile Tacir ve Sanayiciyi Belirleme Koordinasyon Kurulu'na benzeyen, aynı görevi yürüten bir Komite tarafından esnaf ve sanatkâr meslekleri tekrar tekrar belirlenmekteydi. O dönem sicil kayıtlarında bir bilgi sisteminden bahsedilemeyeceği için kayıtlar sicil defterleri üzerinde tutulmakta, Kurul Kararı ile yayımlanan meslek kolları mevcut sicil defterlerinin üzerine yeni mesleklerin yazılmasıyla yürütülmekteydi. Bu durum bir meslekte faaliyetini sürdüren esnaf ve sanatkârın aktif olarak tespitini zorlaştırmakta ancak kişi özelinde yapılan detaylı araştırma ile esnaf ve sanatkârın mesleği hakkında bilgi alınabilmekteydi.

Bu bağlamda, 5362 sayılı Kanunla beraber sicil defter kayıtlarının elektronik ortama aktarılması ile birlikte esnaf ve sanatkâr meslek kollarının da sistemli bir yapıya oturtulması ihtiyacı doğmuş ancak diğer kamu kurum ve kuruluşlarının ortak kul-

landığı NACE veya benzeri bir sınıflama sisteminin esnaf ve sanatkârların ticari hayatında aktif olarak kullanılamaması sebebiyle esnaf ve sanatkâr meslek kollarında 507 sayılı Kanun dönemine benzer bir uygulama sürdürülmüştür.

Bu uygulamayı daha iyi anlamak adına 5362 sayılı Kanundan önce var olan yapıyı irdelemek gerekir. 507 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Kanununun 6 ncı maddesinde "Belirleme Koordinasyon Kurulu ve Anlaşmazlıkların Çözümleme Komiteleri" başlığı altında bulunmaktadır.

"Esnaf ve sanatkar kollarını belirlemek ve yıllık gayri safi gelirleri ve bölgelerin özelliklerine göre esnaf ve sanatkarlar ile tacir ve sanayicinin ayrımını yapmak, Türk Ticaret Kanununun 1463'üncü maddesi gereğince çıkarılacak Bakanlar Kurulu kararnamesini hazırlamak ve bunları ilan etmek üzere, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müsteşar veya Müsteşar Yardımcısının başkanlığında Sanayi ve Ticaret, Maliye ve Gümrük, Millî Eğitim Gençlik ve Spor ve

Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlıklarının ilgili genel müdürleri ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Türkiye Halk Bankası Genel Müdürlüğü' nün birer temsilcisinin oluştuğu "Esnaf ve Sanatkar ile Tacir ve Sanayiciyi Belirleme Koordinasyon Kurulu" kurulmuştur. Kurul çalışmaları Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği ile Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu' nun görüşlerini alır.

"Esnaf ve sanatkar kollarnı belirlemek ve yıllık gayri safi gelirleri ve bölgelerin özelliklerine göre esnaf ve sanatkarlar ile tacir ve sanayicinin ayırımını yapmak, Türk Ticaret Kanununun 1463'üncü maddesi gereğince çıkarılacak Bakanlar Kurulu kararname-sini hazırlamak ve bunları ilan etmek üzere, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müsteşar veya Müsteşar Yardımcısının başkanlığında Sanayi ve Ticaret, Maliye ve Gümrük, Milli Eğitim Gençlik ve Spor ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlıklarının ilgili genel müdürleri ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşar-

lığı, Türkiye Halk Bankası Genel Müdürlüğü' nün birer temsilcisinin oluştuğu "Esnaf ve Sanatkar ile Tacir ve Sanayiciyi Belirleme Koordinasyon Kurulu" kurulmuştur. Kurul çalışmaları Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği ile Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu' nun görüşlerini alır." ifadesine yer verilmiştir.

Kanun maddeleri dışında çeşitli yönetmeliklerde doğrudan veya atıf yoluyla Komite/Kurul çalışmalarında izlenecek usul ve esaslar belirlenmiştir. 507 sayılı sayılı Kanun döneminde Komite 12 karar almış, bunların bazıları meslek kollarnın genelinde bir düzenlemeye gidilmişken, bazıları ise 12 nci Karar'da olduğu gibi ("Taksi sahipleri" ifadesi "Taksicilik" olarak değiştirilmiştir) sadece bir meslek özelinde değişikliğe gidilmiştir. Ayrıca esnaf ve sanatkar ayırımına ilişkin 5 No.lu Karar örneğinde olduğu gibi esnaf ve sanatkarlık had ve tanımına ilişkin kararlarda alınmıştır.

Konunun dağılmaması amacıyla daha önceki mevzuatlara burada daha fazla değinmemenin gerektiğini düşündüğümüzden ilgili bazı kaynaklara yazımızın sonunda yer vereceğiz.

ESNAF VE SANATKÂR MESLEK KOLLARI

2016 öncesi Kurul Kararlarına baktığımızda; 13.06.2007 tarihinde imalat ve hizmet olarak 2 üst sektör altında 19 sektör ve 491 meslek kolu belirlenmiştir. Bu listede de ortaya konan her meslek listesi öncekilerde olduğu gibi selefleri ile bir şekilde bağını muhafaza edememiş ve esnaf ve sanatkar sicil kayıtlarında meslekler birbirinden bağımsız şekilde tekrar ettirilerek kayıtlardaki mevcut meslek sayısı sun'i olarak arttırılmıştır. Yani fiili olarak aynı mesleği yapan iki esnaf ve sanatkardan birinin meslek bilgisinin güncellenmemesi sebebiyle Esnaf ve Sanatkarlar Bilgi Sistemi'nde (ESBİS) bu iki esnaf ve sanatkar iki farklı meslek icra ediyor gibi gözükme-

tedir. Bu durumdan kaynaklı olarak meslek bazlı analizlerde hem meslek bilgisi güncellenen esnaf ve sanatkar sayısı hem de meslek bilgisi güncellenmeyen esnaf ve sanatkarları gösteren eski meslekler tespit edilmekte ve incelenen meslekteki toplam esnaf ve sanatkar sayısı bulunmaktadır. Fazladan iş yükü getirmesinin yanında ayrıca bazı mesleklerin ayrılması veya birleştirilmesi gibi durumlar ortaya çıktığında meslek bazlı istatistikî çalışma yapmak imkânsız hale gelmektedir.

Konuyu somut örneklerle daha anlaşılır hale getirmek gerekirse 2002 yılında yayımlanan meslek kolları arasında "Tesviyecilik (Tornacılık, Frezecilik, Vargel, Planyacılık, Taşlama, Alet Bilemeciliği)" yer alır iken 2007 yılında yayımlanan 491 meslek kolunda bu meslek "Torna ve Tesviyecilik (Frezecilik, Vargel, Planyacılık, Taşlama, Alet Bilemeciliği)" mesleğine dönüştürülmüştür. Bu örnek özelinde mesleği bölme veya başka bir meslek ile birleştirme yapılmamış, sadece mesleğin ismi değiştirilmiştir. Sicil müdürleri tarafından kişi

özelinde meslek güncellemeleri devam ederken mesleğe ilişkin bir çalışma yapılmak istendiğinde güncellenen ve güncellenmeyen olarak her iki meslekte olan esnafların toplamı bize meslekteki toplam sayıyı verecektir. Buraya kadar fazladan bir iş yükünün olması dışında herhangi bir sıkıntı gözükmemektedir.

Diğer taraftan daha karmaşık bir örneği incelersek yine 2002 yılında yayımlanan meslek kolları arasında "Makas, Fren, Ön Düzen, Dizel Motor Yakıt Pompası ve Enjektör Ayarlılığı" ve "Balata, Amortisör, Diferansiyel, Karbüratör, Rektifiye, Şanzıman, Jant, Tampon, Bobinaj ve Lastik Tamirciliği" mesleklerinin tarif ettiği faaliyetler 2007 yılındaki listede yer alan "Fren-Balata, Makas, Amortisör, Diferansiyel, Karbüratör, Şanzıman İmal, Satış ve Tamirciliği" ve "Oto Motor, Ön Düzen, Yakıt Pompası, Enjeksiyon Sistemi v.b. Ayarlılığı ve Tamirciliği" mesleklerinin altında karma bir şekilde toplanmıştır. Bu halde bu mesleklerin herhangi biriyle ilgili bir çalışma yapmak istediğimizde karşımıza dört ayrı

meslek çıkacak ve bu mesleklerin arasından doğru bir sayı bulmak mümkün olmayacaktır. Bu da gelecek vizyonu açısından NACE'ye geçişe zorlayan sebepler arasından yer almaktadır.

NACE ÇALIŞMALARI

Esnaf ve sanatkar mesleklerinin NACE ile uyumlaştırılması çalışmalarının başında Genel Müdürlüğümüz ile Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu'nun (TESK) ve esnaf ve sanatkarlara hizmet veren diğer kamu kurum ve kuruluşlarının katılımı ile bir çalışma grubu oluşturuldu. Çalışma grubu öncelikle NACE ile 491 meslek kolu arasında bir eşleştirme (dönüşüm) tablosu hazırlamak amacıyla çalışma yürüttü. Fakat yürütülen çalışmaların sonucunda hazırlanan rapora göre bir NACE birden fazla meslekle eşleşebildiği gibi süreçten baktığımızda bir meslek birden fazla NACE ile de eşleşmekteydi. Bu yapı bilgisayar bilimindeki ifadesiyle birebir eşleşen durumlar dışında 1-n ilişki, n-1 ilişki ve n-n ilişki durumları olarak bilinmektedir. Bu yapının 491 meslek kolu ile NACE listeleri arasında sistemleştirilebilir bir liste oluşturmadığı ve kişi faktörüne bağlı bir durum ortaya çıktığı görüldüğü çalışmada bir noktada tıkanmış ve yeni bir süreçte girilmiştir.

Şayet böyle bir metodu kabul ederek meslek kollarnı NACE ile uyumlaştırsaydık, vergi kaydı açtıran esnaf ve sanatkarların aldıkları NACE'ler sicil müdürlüklerince birden fazla mesleğe tekabül etmesinden dolayı tamamen sicil müdürlüğü denetimine bırakılmış ve özünde yeni bir şey katılmamış olunacaktı.

Esnaf ve sanatkar meslek kollarnın NACE'ye uyumlaştırılmasında yaşanan bu problemlerden sonra izlenecek yöntemle ilişkin bir karar sürecine girildi. Bu amaçla meslek örgütleri ile çeşitli toplantılar ve kamu kurum ve kuruluşları ile istişareler yapıldı. Nihayetinde 491 meslek kolu olarak bilinen geleneksel meslek tanımlarının bulunduğu yapı terk edilerek, NACE ile tam uyumlu yeni bir meslek kolları çalışması yapılmasına karar verildi.

Ahilik Kültürünün Trabzon'un Günümüz Eğitim ve Bilim Hayatına Etkisi

Prof. Dr. Ali YAKICI - Çağla KARAAHMET ÜÇÜNCÜ

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi
Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Yüksek Lisans Öğrencisi

Ahilik, binlerce yıldan beri süregelen eski Türk kültür ve medeniyetinin Anadolu'nun Türk yurduna dönüştüğü tarihten itibaren esnaf içinde oluşan, İslami prensiplerle şekillenen din, ticaret, kültürel ve sanat ağırlıklı yapının adıdır. Bir esnaf kuruluşu olarak Ahilik, milâdi XIII. yüzyılın ilk yansından başlayarak XX. yüzyılın başlarına kadar Anadolu'nun şehir, kasaba hatta köylerindeki esnaf ve sanatkâr kuruluşlarının eleman yetiştirme, işleyiş ve kontrollerini düzenleyen bir müessese olarak belirginleşmiştir (Çağatay, 1989, s.1).

Günümüzde bir teşkilat olarak varlığından söz etmek mümkün olmasa bile Ahilikten kalma tavır ve davranışların, çeşitli inanışların Trabzon esnafı tarafından yaşatıldığı görülmektedir.

Ahilik Anadolu'da birçok şehirde olduğu gibi Trabzon esnafı arasında da teşkilatlanmıştır. Trabzon'da Ahilik teşkilatının varlığına dair kanıtlar arasında Ahi Evren Dede Türbesi, şeriye sicilleri, halk anlatılan ile çeşitli cadde ve sokak isimleri sayılabilir.

Ahilik mesleklerine yönelik sokak ve cadde adlandırılmaları ile semt isimleri geçmişte Trabzon'daki meslek teşkilatlarını ve bu teşkilatların şehrin hangi bölgesinde kurulduğunu göstermektedir. Bu isimler arasında; Bakırcılar Çarşısı, Balıkthane, Çömlekçiler, Tabakhane köprüsü, Tabakhane deresi (Debbağhane), Kabak Meydanı, Kazancılar, Kuyumcular çarşısı, Kunduracılar Çarşısı, Mumhane, Pazarkapı, Sandıkçılar, Semerciler Yokuşu, Sipahiler sayılabilir (Çelik, 1999: 86-87).

Bugün de bu mevki adlarının birçoğu kullanılmakta ve esnafılar kısmen de olsa buralarda mesleklerini icra etmeye devam etmektedirler.

Günümüzde bir teşkilat olarak varlığından söz etmek mümkün olmasa bile Ahilikten kalma tavır ve davranışların, çeşitli inanış-

ların Trabzon esnafı tarafından yaşatıldığı görülmektedir.

Trabzon'da kimi kurum ve kuruluşlar Ahilikle ilgili görevleri üstlenmekte ve Ahilik kültürünün yaşatılması için çalışmalar yapmaktadır.

Trabzon Ticaret İl Müdürlüğü, Ticaret Bakanlığının ildeki temsilcisi olarak gerek esnaf ve sanatkârlarla ilgili karar ve düzenlemelerde, gerek diğer ticarî ve ekonomik kararlarda söz sahibidir. Trabzon Ticaret İl Müdürlüğü; her yıl gerçekleştirilen Ahilik Haftası Kutlamaları'nı destekleyerek Ahilik kültürünün yaşatılmasıyla ilgili çalışmalar yapmaktadır (Trabzon Ticaret İl Müdürlüğü, t.y.).

Ahilik Haftası'nda her şehirde olduğu gibi Trabzon'da da yılın Ahileri seçilmektedir. Hatta bu isimlerin bazılar Türkiye genelinde yılın Ahisi olarak kabul edilmiştir. Ahilik haftalarında Trabzon'un Ahileri olarak seçilen bazı isimler, meslekleri ve yılın Ahisi olarak seçildikleri yıllar şöyledir:

- Cevdet Şen- Esnaf- 2013
- Mehmet Hanefi Sula- Terzi- 2014
- İhsan Turan- Ayakkabıcı- 2015
- Emine Coşkun- Terzi- 2016
- Ali Saraç- Marangoz- 2017

Hakkı Aydın- Soba İmalatçısı- 2018 (Trabzon İl Ticaret Müdürlüğü arşivlerinden erişilmiştir).

Bu isimlerden Emine Coşkun ve Ali Saraç Ticaret Bakanlığı Ahilik Kutlamaları Merkez Yürütme Kurulu tarafından Türkiye'de yılın Ahisi seçilmişlerdir.

Ahilik kültürünün her yıl düzenlenen programlarla halka tanıtılması eğitim hayatına yaptığı katkı bakımından önemlidir. Öğrencilerin bu programlarda Ahilik teşkilatının temel prensipleriyle ilgili edindiği birtakım bilgiler okuldaki öğrenmelerini pekiştirmektedir. Bunun yanında her yıl düzenlenen Ahilik haftası kutlamalarının öğrencilerin ilgisini çekerek Ahiliğe yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

Trabzon'da Ahilik kültürü bilim dünyasının

da dikkatini çekmiştir. 26 Nisan 2017 tarihinde Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Esnaf ve Sanatkârlar Genel Müdürlüğü ve Karadeniz Teknik Üniversitesi işbirliğinde Trabzon'da Ahilik paneli düzenlenmiştir. Ahi Evran Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Ahmet GÖKBEL'in moderatörlüğünde gerçekleştirilen panele Gazi Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Ali YAKICI ve Karadeniz Teknik Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Hikmet ÖKSÜZ konuşmacı olarak katılmıştır. Yoğun ilgi gören panel, Trabzon'da Ahilik kültürüne dikkat çekilmesi bakımından önem taşımaktadır (Karadeniz Teknik Üniversitesi, t.y.) .

Ahiliğin eğitim işlevini taşıyan Millî Eğitim Bakanlığı Trabzon'da çeşitli okul ve kurumlarla bu görevini yerine getirmektedir. Trabzon'da Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı olarak meslekî eğitim veren 49 okul ve kurum mevcuttur. Bunların 4'ü Meslekî Eğitim Merkezi, diğerleri ise Meslekî ve Teknik Anadolu Lise ile Çok Programlı Liselerdir. Meslekî ve Teknik eğitime bağlı okul ve kurumlarda öğrencilere Ahilik teşkilatının özellikleri anlatılmasının

“

Trabzon’da gerçekleştirilen bilimsel çalışmalarla eğitim faaliyetleri Ahilik kültürünün korunması ve yaşatılması için önemli adımlardır.

”

yanında Trabzon Ahiliği ile ilgili bilgiler de verilmektedir.

2019 yılında yapılan bir araştırmada Trabzon’da meslekî eğitim gören lise öğrencilerinin Ahilik bilgilerinin yüksek olduğu belirlenmiştir (Karaahmet Üçüncü, 2019). Araştırma sonuçlarından yola çıkılarak Trabzon eğitim hayatında Ahiliğin önemli bir yer tuttuğu söylenebilir.

Görüldüğü üzere günümüzde Trabzon’daki Ahilik kültürü bilim dünyası tarafından dikkat çekici bulunmuş, toplumu ve öğrencileri bu konuda daha bilinçli hale getirmek için çeşitli adımlar atılmıştır. Trabzon’da Ahilik konusunda yapılan araştırmalar artmıştır. Geçmişte Trabzon’da Ahilik kültürünün izlerini arayan araştırmacıların yanında bu kültürün günümüze yansımalarını değerlendirmeye çalışan araştırmacılar da bulunmaktadır.

Ahilik kültürünün Trabzon halkı arasında korunup kuşaktan kuşağa aktarıldığını söylemek mümkündür. Trabzon’da gerçekleştirilen bilimsel çalışmalarla eğitim faaliyetleri Ahilik kültürünün korunması

“

2019 yılında yapılan bir araştırmada Trabzon’da meslekî eğitim gören lise öğrencilerinin Ahilik bilgilerinin yüksek olduğu belirlenmiştir (Karaahmet Üçüncü, 2019). Araştırma sonuçlarından yola çıkılarak Trabzon eğitim hayatında Ahiliğin önemli bir yer tuttuğu söylenebilir.

”

ve yaşatılması için önemli adımlardır. Bunun yanında yapılan akademik çalışmalar ve kültürel programların etkisiyle Ahiliğin eğitim ve bilim hayatında kendine gittikçe daha büyük bir yer açtığı da söylenebilir.

KAYNAKLAR

Çağatay, N. (1989). Bir Türk kurumu olan Ahilik. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
Çelik, A. (1999). Trabzon’da Ahilik ve Ahi Evran Dede. II. Uluslararası Ahilik Kültürü Sempozyumu Bildirileri, 81-87.
Demir, G. (1999). Türk kültürü Ahilik. İstanbul: Ahilik Araştırma ve Kültür Vakfı.
Karaahmet Üçüncü, Ç. (2019). Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Meslekî Eğitim Veren Liselerdeki Öğrencilerin Ahilik Kültürüne Bakışı: Trabzon Örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
Karadeniz Teknik Üniversitesi (t.y). Ahilik paneli düzenlendi. <http://www.ktu.edu.tr/ktu-duyuru/17274-sayfasından-erişilmiştir>.
Millî Folklor (2009). <http://www.millifolklor.com/PdfViewer.aspx?Sayi=82&Sayfa=165> adresinden erişilmiştir.

İş Sağlığı ve Güvenliğinin Önemi

Behiye KARAGÖL
Ticaret Uzmanı

Teknolojik gelişmeler bir yandan insanın refahını arttırırken, diğer taraftan da insan hayatı ve çevre için birçok tehlikeleri de beraberinde getirmiştir. Üretimde makineleşmenin artması diğer bir ifadeyle "endüstrileşme" süreci içerisinde çalışanların sağlığını ve güvenliğini tehdit eden yeni unsurlar ortaya çıkmıştır. İnsanlar yaşam kalitesini yükseltmek ve ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla sağlıklarını göz ardı ederek çalışmış ve böylece yaptıkları işlerin sonucunda bozulan sağlıklarına kavuşmak için çalışma hayatlarında kazandıkları paranın fazlasını harcamak zorunda kalmıştır.

Yıllar içerisinde iş kazası ve meslek hastalığından dolayı ölen kişilerin sayısında artış olması ve yaşanan bu olumsuzluklara önlem alınabilmesi adına "iş sağlığı ve güvenliği" kavramı üzerinde önemle durulan konulardan biri olmuştur.

İş sağlığı genel olarak; çalışanların fiziksel, ruhsal, moral ve sosyal yönden tam iyilik durumlarının sağlanmasını ve en yüksek seviyede devam ettirilmesini; çalışma ko-

şulları ile kullanılan araç ve gereçlerden kaynaklanabilecek tehlikelerin önlenmesini veya asgari seviyeye indirilmesini amaçlayan, çalışanın iş ortamında huzurlu yaşayabilmesini ele alan bilim şeklinde tanımlanmaktadır.

İş güvenliği kavramı ise işin yapılması sırasında çalışanların işin yürütülmesinden kaynaklanan tehlikelerin ve sağlığa zarar verebilecek risklerin ortadan kaldırılması ya da azaltılması için yapılan teknik çalışmalar olarak açıklanmaktadır.

İş sağlığı ve güvenliği; işçinin işe alınışından işten ayrılması sürecine kadar sağlık ve fizyolojik özelliklerine uygun iş verilmesi ile iş yaparken karşılaşılabilecek tehlikelere karşı alınan teknik ve sosyoekonomik önlemlerdir.

NEDEN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ?

İş sağlığı ve güvenliği; tüm mesleklerde çalışanların bedensel, ruhsal, sosyal iyilik durumlarını en üst düzeye ulaştırmak, bu düzeyde sürdürmek, çalışanların çalışma

şartları yüzünden sağlıklarının bozulmasını önlemek amacıyla yapılan çalışmaların ifade eder. Dünya Sağlık Örgütü sağlığı; "yalnız hastalık ve sakatlığın olmaması değil, fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden tam bir iyilik hali" olarak tanımlamaktadır.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinin 3. maddesinde "Yaşamak, özgürlük ve kişi güvenliği herkesin hakkıdır" denilmektedir. Bildirgenin 25. maddesinde de "Her şahsın, gerek kendisi gerekse ailesi için, yiyecek, giyim, mesken, tıbbi bakım, gerekli sosyal hizmetler dahil olmak üzere sağlığı ve refahını temin edecek uygun bir hayat seviyesine ve işsizlik, hastalık, sakatlık, dulluk, ihtiyarlık veya geçim imkânlarından iradesi dışında mahrum bırakacak diğer hallerde güvenliğe hakkı vardır" hükmü ile güvenliğin önemi vurgulanmaktadır.

İnsan yaşamını tehdit eden ve çoğu kez karşımıza kazalar ve meslek hastalıkları olarak çıkan tehlikelerden insanları korumak, zararlı unsurları ortadan kaldırmak veya en alt düzeye indirmek, tehditlerin

zamanında tespit edilmesini sağlamak, önlenmesi mümkün olmayan durumların kötü sonuçlarının en aza indirilmesi için çaba göstermek, kısacası daha güvenli bir çalışma ortamı sağlamak insanın en temel hakkı olan yaşama hakkını korumak adına büyük önem arz etmektedir.

İş sağlığı ve iş güvenliğinin üç temel amacı bulunmaktadır:

1. Çalışanların korunması

- Sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamı oluşturmak,
- Çalışanları çalışma ortamından kaynaklanan sağlık ve güvenlik risklerine karşı korumak,
- Çalışanların sağlık, güvenlik ve refahını sağlamak ve geliştirmek,

2. İşletmenin korunması

- Kaza veya istenmeyen olayları önceden tespit edip gerekli önlemleri alarak, oluşabilecek direk ve dolaylı zarar ve ödemeleri önlemek,

3. Üretimin korunması

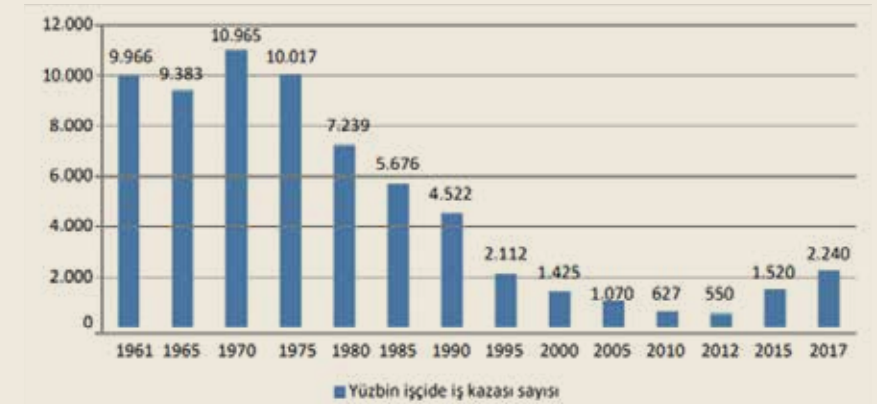
- Üretimin devamlılığını sağlamak,
- Verimi artırmaktır.

Türkiye’de iş sağlığı ve güvenliği göstergeleri Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tanımları ve Avrupa Birliği İstatistik metodolojisi baz alınarak yıllık olarak derlenip sınıflandırılmakta ve Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı (SGK) tarafından derlen-

mekte ve yayımlanmaktadır. İş sağlığı ve güvenliğinin neden bu kadar önemli olduğunu daha iyi açıklayabilmek adına aşağıda yer alan istatistiklerden edilmiş bulguları incelemek daha yerinde olacaktır.

Grafik’te aktarılan verilere göre Türkiye’de 1961-1975 döneminde yüz bin işçide iş kazası oranı 10 bin civarında seyretmektedir. Yani her 10 işçiden birisinin iş kazası geçir-

TÜRKİYE’DE İŞ KAZASI ORANI; 1961-2017

Kaynak: 1965-2010 dönemi verileri R. Güven. 2012. Dünyada ve Ülkemizde Meslek Hastalıkları, s. 11. 2012-2017 verileri SGK İstatistiklerinden alınmıştır.

“
İş kazalarının % 30'u 1 - 49 çalışanın,
% 33'ü 50 - 249 çalışan ve % 37'si
250 ve üzeri çalışanın bulunduğu
işyerlerinde gerçekleşmiştir.
”

diği kayıtlara geçmektedir. 1980'e gelindiğinde ise iş kazalarında hızlı bir azalma eğilimi görülerek 1995'te 2.112'ye, 2012'de ise 550'ye düşmüştür. Ancak 2013 yılın-

dan itibaren sunulan verilerin değişmesi ve getirilen düzenlemelerle iş kazası bildirimi sayısı artarak yüz bin kişide 2.240'a yükselmiştir.

Tablo-1: SGK verilerine göre Türkiye'de İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları, 1995-2017*

Yıllar	Meslek hastalığı sayısı	Meslek hastalığı sebebiyle ölüm sayısı	İş kazası sebebiyle ölüm sayısı	İK ve MH sonucu ölüm sayısı
1995	975	121	798	919
1996	1.115	196	1.296	1.492
1997	1.055	191	1.282	1.473
1998	1.400	158	1.094	1.252
1999	1.025	168	1.165	1.333
2000	803	6	1.167	1.173
2001	883	6	1.002	1.008
2002	601	6	872	878
2003	440	1	810	811
2004	384	2	841	843
2005	519	24	1.072	1.096
2006	574	9	1.592	1.601
2007	1.208	1	1.043	1.044
2008	539	1	865	866
2009	429	0	1.171	1.171
2010	533	10	1.444	1.454
2011	697	10	1.700	1.710
2012	395	1	744	745
2013	371	0	1.360	1.360
2014	494	0	1.626	1.626
2015	510	0	1.252	1.252
2016	597	0	1.405	1.405
2017	691	0	1.633	1.633

Kaynak: 1)1995-2010 yılları: ÇSGB, 2012, 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, Ankara, s. 35, 2) 2011 ve sonraki yıllar ilgili yılın SGK İstatistikleri

Veriler 5510 Md. 4-1/a kapsamındaki sigortalılar (işçileri) kapsamaktadır. Bağımsız çalışanlar bu tabloya dâhil edilmemiştir. 2017 yılında bağımsız çalışanlar için yayınlanan verilere göre 3 kişi iş kazalarında ölmüştür. 2017 yılında SSGSS kapsamında iş kazası sonucu ölüm toplam sayısı 1.636 kişidir.

Tabloda 1995 sonrası verileri meslek hastalıklarının tespit edilmesindeki sorunlara ilişkin ipuçları vermektedir. 1995-1999 döneminde yıllık olarak ortalama 167 meslek hastalığı sebebiyle ölüm tespit edilmiştir. 2000 yılında meslek hastalığı tespiti sayısı önceki yıla göre %20 azalırken ölüm tespiti sayısı birdenbire 6'ya düşmüş ve sonraki yıllarda bu seviyelerde sürmüştür.

İş kazalarının % 30'u 1 - 49 çalışan, % 33'ü 50 - 249 çalışan ve % 37'si 250 ve üzeri çalışanın bulunduğu işyerlerinde gerçekleşmiştir. En yüksek iş kazası oranı % 15,5 ile 100 - 199 çalışanın bulunduğu işyerlerinde gerçekleşmiştir.

Ölümlü iş kazalarının % 60'ı 1 - 49 çalışan, % 23'ü 50 - 249 çalışan ve % 17'si 250 ve üzeri çalışanın bulunduğu işyerlerinde gerçekleşmiştir. En yüksek ölümlü iş kazası sayısı 21 - 49 çalışanın (% 21) bulunduğu işletmelerde gerçekleşmiştir. Meslek hastalığına tutulanların % 28'i 1000 ve üzeri çalışanın bulunduğu işyerlerinde çalışan sigortalılardır.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KONUSUNDA İŞVERENİN VE ÇALIŞANIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Bir iş yerinde iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin yönetim sistemi oluşturmak için sadece işverenin üzerine sorumluluk düşmemekte aynı zamanda çalışanların da sorumlulukları bulunmaktadır. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu 30.06.2012 tarihli ve 28339 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. İş Sağlığı ve güvenliği konusuna ilişkin mevzuat tek çatı altında toplanmıştır. Kanunun 2. maddesinde çalışan kavramı kullanılarak işçi memur ayrımını kaldırılarak kapsamı genişletilmiştir. 6331 sayılı İş

Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile işverenlere yüklenen tüm yükümlülükler, çalışanların iş sağlığı ve güvenliği hakkının güvence altına alınması amacıyla getirilmiştir.

6331 sayılı Kanunun ile "İş Sağlığı ve Güvenliği" konusunda kazalar olduktan sonra önlem alan geleneksel yaklaşım terk edilmiş yerine; yerine kazalar olmadan önce önlem almayı hedefleyen çağdaş bir güvenlik yaklaşımına geçilmiştir.

İŞVERENİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

6331 sayılı İş sağlığı ve Güvenliği Kanununun 4. maddesine göre işverenlerin uymakla yükümlü olduğu genel sorumluluklar şu şekildedir:

(1) İşveren, çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlü olup bu çerçevede;

a) Mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbirin alınması, organizasyonun yapılması, gerekli

İş Kazalarının İşyeri Büyüklüklerine Göre Dağılımı, 2015

	İş Kazası Geçiren Sigortalı	Ölümlü İş Kazası Geçiren Sigortalı	Meslek Hastalığı
1 - 3 Çalışan	5.744	123	10
4 - 9 Çalışan	13.091	164	5
10 - 20 Çalışan	18.853	203	19
21 - 49 Çalışan	34.363	272	38
50 - 99 Çalışan	29.330	141	33
100 - 199 Çalışan	37.375	119	35
200 - 249 Çalışan	12.991	28	8
250 - 499 Çalışan	35.947	127	45
500 - 999 Çalışan	25.044	44	39
1000 + Çalışan	28.809	31	142
Toplam	241.547	1.252	510 (136 dâhil)

araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapar.

b) İşyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyulup uyulmadığını izler, denetler ve uygunsuzlukların giderilmesini sağlar.

c) Risk değerlendirmesi yapar veya yaptırır.

ç) Çalışana görev verirken, çalışanın sağlık ve güvenlik yönünden işe uygunluğunu göz önüne alır.

d) Yeterli bilgi ve talimat verilenler dışındaki çalışanların hayati ve özel tehlike bulunan yerlere girmemesi için gerekli tedbirleri alır.

(2) İşyeri dışındaki uzman kişi ve kuruluşlardan hizmet alınması, işverenin sorumluluklarını ortadan kaldırmaz.

(3) Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği alanındaki yükümlülükleri, işverenin sorumluluklarını etkilemez.

(4) İşveren, iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin maliyetini çalışanlara yansıtamaz."

Yine kanun çerçevesinde ilgili yönetmeliklere bakıldığında işverenlerin çalışanların sağlık ve güvenliğini göz önünde bulundurarak alması gereken tedbirleri şu şekilde sıralayabiliriz:

- İşyerinde iş organizasyonunu tehlike ve riskler göz önüne alarak belirlenmelidir.
- Çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamak için risk değerlendirmesi yapmakla yükümlüdür. Çalışanlara ilk yardım ve acil durum planı oluşturma ile yangınla mücadele yükümlülüğünü yerine getirmelidir.
- İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini sunmaktır.
- Sağlık gözetimi yapılmalıdır. Bu kapsamda; işe girişte sağlık durumlarının yapılacak işe uygun olduğunu belirten sağlık raporu alınmalı ve ya-

pılan işin niteliğine göre, işin devamı süresince sağlık muayeneleri düzenli aralıklarla yapılmalıdır.

- Çalışanları iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeli ve gerektiğinde eğitim sağlamalıdır.
- İş sağlığı ve güvenliği adına atılacak her bir adımın işletmelerine ek maliyetler getirmeyeceğini; aksine sağlıklı çalışma ortamının, önlemlerin alınmamış tehlike ve risklerin, iş kazaları ve meslek hastalıklarının ek maliyet getirdiğini unutmamalıdır.

ÇALIŞANIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

İşyerinde genel anlamda sağlık ve güvenliğe ilişkin alınan önlemlerin hayata geçirilmesi için işveren ve çalışanın etkileşim içinde olması gerekir. Bu açıdan 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu çalışanların görüşünün alınması ve katılımının sağlanması hususuna önem vererek aktif bir yapı öngörmüştür. Çalışanlar işyerlerinde hem kendilerini hem de diğer çalışma arkadaşlarının sağlık ve güvenliklerini tehlikeye atmamakla yükümlüdür. Yine Kanun çerçevesinde çalışanların uyumla yükümlü olduğu hususlar 19. mad-

dede yer almaktadır. Buna göre;

(1) Çalışanlar, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili aldıkları eğitim ve işverenin bu konudaki talimatları doğrultusunda, kendilerinin ve hareketlerinden veya yaptıkları işten etkilenen diğer çalışanların sağlık ve güvenliklerini tehlikeye düşürmemekle yükümlüdür. (2) Çalışanların, işveren tarafından verilen eğitim ve talimatları doğrultusunda yükümlülükleri şunlardır:

a) İşyerindeki makine, cihaz, araç, gereç, tehlikeli madde, taşıma ekipmanı ve diğer üretim araçlarını kurallara uygun şekilde kullanmak, bunların güvenlik donanımlarını doğru olarak kullanmak, keyfi olarak çıkarmamak ve değiştirmemek.

b) Kendilerine sağlanan kişisel koruyucu donanımı doğru kullanmak ve korumak.

c) İşyerindeki makine, cihaz, araç, gereç, tesis ve binalarda sağlık ve güvenlik yönünden ciddi ve yakın bir tehlike ile karşılaşmışlarında ve koruma tedbirlerinde bir eksiklik gördüklerinde, işverene veya çalışan temsilcisine derhal haber vermek.

ç) Teftişe yetkili makam tarafından işyerinde tespit edilen noksanlık ve mevzu-

ata aykırılıkların giderilmesi konusunda, işveren ve çalışan temsilcisi ile iş birliği yapmak.

d) Kendi görev alanında, iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için işveren ve çalışan temsilcisi ile iş birliği yapmak ile görevlidir.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ EĞİTİMLERİNİN ÖNEMİ

İş sağlığı ve güvenliği eğitimi iş verimliliğini arttırmada ve işyerlerinde güvenli bir çalışma ortamının oluşturulmasında önemli rol oynamaktadır. Genel olarak iş sağlığı ve güvenliği eğitiminin amacı, işyerlerinde sağlıklı ve güvenli bir ortamı temin etmek, iş kazalarını ve meslek hastalıklarını azaltmak, çalışanları yasal hak ve sorumlulukları konusunda bilgilendirmek, onların karşı karşıya bulundukları mesleki riskler ile bu risklere karşı alınması gerekli tedbirleri öğretmek ve iş sağlığı ve güvenliği bilinci oluşturarak uygun davranışlar kazandırmaktır.

Son dönemde uluslararası düzeyde güvenlik bilincinin ve önleme kültürünün oluşturulmasına verilen önem artmıştır. Bu yeni anlayış içinde "İş Sağlığı ve Gü-

venliği Eğitimleri" önemli bir uygulama basamağını oluşturmaktadır. Çünkü eğitim yolu ile kişinin edindiği bilgileri uygulamaya dönüştürerek davranış değişikliğinin sağlanması, böylece iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin doğru davranış modellerinin kazandırılması mümkündür.

İş kazaları ve meslek hastalıklarına maruz kalmanın en önemli nedenlerinden birini bu konudaki bilgisizlik, diğer bir deyişle eğitim yetersizliği oluşturmaktadır. "İnsanın yapmakla yükümlü olduğu iş için gerekli ve yeterli eğitim görmemiş ya da yeterli beceri ve deneyim kazanmamış olması, güvensiz davranışlara kaynaklık etmekte ve iş kazası nedenlerini ortaya çıkarmaktadır.

6331 sayılı Kanunu'nun 17. maddesinde çalışanların eğitimi şu şekilde açıklanmıştır:

"(1) İşveren, çalışanların iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini almasını sağlar. Bu eğitim özellikle; işe başlamadan önce, çalışma yeri veya iş değişikliğinde, iş ekipmanının değişmesi halinde veya yeni teknoloji uygulanması halinde verilir. Eğitimler, değişen ve ortaya çıkan yeni risklere uygun olarak yenilenir, gerektiğinde

ve düzenli aralıklarla tekrarlanır.

(2) Çalışan temsilcileri özel olarak eğitilir.

(3) Mesleki eğitim alma zorunluluğu bulunan tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde, yapacağı işle ilgili mesleki eğitim aldığını belgeleyemeyenler çalıştırılmaz.

(4) İş kazası geçiren veya meslek hastalığına yakalanan çalışana işe başlamadan önce, söz konusu kazanın veya meslek hastalığının sebepleri, korunma yolları ve güvenli çalışma yöntemleri ile ilgili ilave eğitim verilir. Ayrıca, herhangi bir sebeple altı aydan fazla süreyle işten uzak kalanlara, tekrar işe başlatılmadan önce bilgi yenileme eğitimi verilir.

(5) Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde; yapılacak işlerde karşılaşılabilecek sağlık ve güvenlik riskleri ile ilgili yeterli bilgi ve talimatları içeren eğitimin alındığına dair belge olmaksızın, başka işyerlerinden çalışmak üzere gelen çalışanlar işe başlatılamaz.

(6) Geçici iş ilişkisi kurulan işveren, iş sağlığı ve güvenliği risklerine karşı çalışana gerekli eğitimin verilmesini sağlar.

(7) Bu madde kapsamında verilecek eğitimin maliyeti çalışanlara yansıtılamaz. Eğitimlerde geçen süre çalışma süresinden sayılır. Eğitim sürelerinin haftalık çalışma süresinin üzerinde olması hâlinde, bu süreler fazla sürelerle çalışma veya fazla çalışma olarak değerlendirilir."

Sonuç olarak; iş sağlığı ve güvenliği kavramını, mevzuattan kaynaklanan ve uygulanması gereken bir zorunluluk olarak algılamak yerine, iyileştirici ve geliştirici bir yaklaşım olarak benimsemeli, sağlık ve güvenliğimizi destekleyici bir araç olarak görmeliyiz.

KAYNAKÇA

1. Coşkun Saraç, Sosyal Sigorta Kurumları ve İşveren Açısından İş Kazası Kavramı, YODÇEM, 1998, No: 10, s.4-6.
2. Aydın Başbuğ, İş Hukuku, Birlik Matbaası, Ankara 2005, s.27.
3. Ercan Akıgöçer, İş Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2007, s.314.
4. ILO, 2009, International Global Report (Year 2009), International Labour Organization.
5. SGK İstatistik Yıllıkları.
6. Tolga Özer, 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun İş Kazalarına Etkisi: 2012 Yılı 2016 Yılı İstatistiksel Karşılaştırılması Yüksek Lisans Tezi, 2018.
7. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu.

Ticaretin Yeni Şekli E-Ticaret: Esnaf ve Sanatkârlar İçin E-Ticaretin Önemi

Canan YILDIZ
Ticaret Uzmanı

Dünyada internetin ortaya çıkışı ve gelişimiyle birlikte her alanda kullanım imkânı sağlanmış, bu alanın ticaret amaçlı kullanılmaya başlanması ile de e-ticaret doğmuştur. İnternetin milyonlarca kişi tarafından kullanılıyor olması bu alanın ticaret için de fırsat yaratacağı bilinci ile e-ticareti geliştirmiştir. İlk başlarda araştırma için kullanılan internet; eğlence, dinlenme, bilgilenme ve alışveriş amaçlı olarak da kullanılmaya başlamıştır.

Gelişen ve değişen piyasa şartları ticaretin yeni şekli olan e-ticareti ortaya çıkarmış ve ülkemizde 2000'li yıllardan itibaren yaşamımıza giren e-ticaret hızla artmaya devam etmiştir. İnternetin ticaret için de kullanılmaya başlaması ile birçok açıdan ticaret kolaylaşmış ve e-ticaret işletmelere her geçen gün yeni avantajlar sunmaya devam etmiştir. Elektronik ticaret, tarafların fiziki olarak karşı karşıya gelmeksizin mal ve hizmetlerin üretim, tanıtım, satış, sigorta, dağıtım ve ödeme işlemlerinin bilgisayar ağları kullanılarak gerçekleşmesini

sağlamaktadır.

Genel olarak ürünlerin reklamının yapılması, ürünlerin satılması, ödeme yapılması ve satıştan sonra teknik destek verilmesi aşamalarından oluşan e-ticaret; müşteri-

rilerin kolaylıkla dünyanın her tarafında sunulan ürünlere ulaşmasını sağlamaktadır. Ayrıca e-ticaret yoluyla ürünlerini tanıtmak ve satmak isteyen işletmelere iş süreçlerinin kolaylaştırılması, maliyetlerin azaltılması, müşteri potansiyelinin artırılması, zaman tasarrufu sağlanması gibi daha birçok avantaj sağlamaktadır. E-ticaret, daha düşük fiyatlı ürünlerin pazara girmesini sağlayarak rekabeti arttırmakta ve tüm ticari işlemlerin maliyetini düşürmektedir.

Dünyada hızlı bir şekilde gelişen ve büyüyen e-ticaret, Türkiye'de de artan bir eğilim sergilemektedir. Yakalanan ivmeye rağmen Türkiye'de e-ticaretin toplam perakendeden aldığı pay 2016 yılı itibarıyla % 3,51 seviyesinde gerçekleşmiştir. Dünya ortalaması olan % 8,5 ile kıyaslandığında ülkemizin e-ticaret seviyesi dünyada rekabet edebilir seviyeye ulaşmasını sağlayamamaktadır. Bu durumun nedenleri arasında, Türkiye'deki perakende sektörü cirosunun yaklaşık % 97'sini oluşturan klasik perakendecilerin hâlihazırda

e-ticaret pastasından sadece % 30 civarında pay alması yer almaktadır. Dolayısıyla ülkemizdeki klasik perakendeciler e-ticarette yeterince varlık gösterememektedir.

Türkiye ekonomisinde çok büyük bir yere sahip olan KOBİ'ler ve esnaf ve sanatkârlar, dünyada ve Türkiye'de hızla gelişen e-ticaret akımına dünya işletmelerinin aksine teknik, finansal, /hukuksal, sosyal ve diğer nedenler dolayısıyla yeterince dâhil olamamıştır. Elektronik ortamda ürün tanıtımı ve satışının, maliyet ve müşteri açısından çok büyük kolaylıklar getirdiği göz önünde bulundurulduğunda rekabet gücünün artması için e-ticaretten mümkün olduğunca fazla yararlanılması gerekmektedir.

Türkiye'deki KOBİ'ler gelişen rekabet koşullarına ayak uydurabilmek adına e-ticarete yönelik göstermektedir. KOBİ'lerin internet kullanımını artırmaya, e-ticarete dair bilgilendirme sağlanmasına ve e-ticaretle işiğalini artırmaya yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Her ne kadar son

yıllarda KOBİ'lerin e-ticaret kullanımında bir artış olsa da aktif bir şekilde e-ticaret kullanan toplam KOBİ sayısı dünya pazarlarındaki yüksek rekabet göz önüne alındığında gerekenden aşağıda kalmaktadır. Bunun yanı sıra, ülkedeki tüm işletmelerin yaklaşık % 67'sini oluşturan, ülke ekonomisinde önemli bir yer tutan ve ekonomik ve sosyal açıdan denge ve istikrar görevini üstlenen esnaf ve sanatkâr işletmelerinde ise e-ticarete yönelik çok daha düşük kalmaktadır.

Hâlihazırda esnaf ve sanatkâr işletmelerinin e-ticaretteki varlığına dair resmi bir veri bulunmamaktadır. E-ticaret verilerinin olmaması esnaf ve sanatkârların bu alanda mevcut durumunu ortaya koymaya engel oluştursa da Ticaret Bakanlığı Etnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğüne hayata geçirilen 'Etnaf ve Sanatkârlar Özelinde Sektör Analizleri Projesi' kapsamında Gıda; Deri, Giyim ve Ayakkabı ile Makine, Taşıtlar ve Madeni Eşya Sektörlerinde, Türkiye genelinde esnaf ve sanatkârlara yönelik olarak her bir sektörde 1100 adet olmak üzere top-

lamda yapılan 3300 adet anketten çıkan sonuçlardan bazı veriler ortaya konulabilecektir. Buna göre; Gıda Sektörü esnaf anketinden çıkan veride, bu sektörde faaliyet gösteren esnaflardan yalnızca % 4' ü internet üzerinden satış yaptığını ifade etmiştir. Yine Deri, Giyim ve Ayakkabı Sektörü anketine katılanların yalnızca % 9'u internet üzerinden ürün/hizmet satışı yaptıklarını belirtmiştir. İnternet üzerinden en fazla ürün/hizmet satışı yapan sektör ev tekstili, en az ürün/hizmet satışı

“KOBİ'lerin internet kullanımını artırmaya, e-ticarete dair bilgilendirme sağlanmasına ve e-ticaretle işiğalini artırmaya yönelik çalışmalar yapılmaktadır.”

“

Geleneksel ticarete faaliyet gösteren esnaf ve sanatkâr işletmeleri, internet bağlantılarının ve web sayfalarının olmaması, yeterli finansmana sahip olmaması, teknolojiye uyum sağlayamaması, eğitim eksikliği ve eğitime ihtiyaç duyulmaması gibi nedenlerle e-ticarete yeterince var olamamaktadır.

yapan sektör ise giyim olarak karşımıza çıkmıştır. Makine, Taşıtlar ve Madeni Eşya Sektörü anketinde ise katılımcıların büyük çoğunluğunun (%91,8) internet üzerinden ürün/hizmet satışı yapmadığı ortaya çıkmıştır. Bu verilere bakıldığında esnaf ve sanatkâr işletmelerinin e-ticaret yapma oranlarının oldukça düşük olduğu görülebilmektedir.

Geleneksel ticarete faaliyet gösteren esnaf ve sanatkâr işletmeleri, internet bağlantılarının ve web sayfalarının olmaması, yeterli finansmana sahip olmaması, teknolojiye uyum sağlayamaması, eğitim eksikliği ve eğitime ihtiyaç duyulmaması gibi nedenlerle e-ticarete yeterince var olamamaktadır. Geleneksel satış ve tahsilât yöntemlerinin esnaf ve sanatkârların hayatında önemli rol oynamayı sürdürmesi, esnaf ve sanatkârlar işletmelerinin bilgisayar ve internet teknolojileri ile geç tanışması, bu işletme sahiplerinin e-ticaretin faydalarını henüz çok fazla bilmiyor ya da e-ticarete şu aşamada gerek duymuyor olması nedeniyle esnaf ve sanatkârların dijital yetkinliği düşük kalmaktadır. Dijitalleşmeye uzak olan esnaf

ve sanatkârlar için ürün ve hizmetlerinin detaylarını ve fiyatlarını internette yayınlama fikri de yabancı kalmaktadır. Öte yandan, e-ticarete geçiş için yapmaları gereken başlangıç yatırımı da esnaf ve sanatkârlar için caydırıcı olabilmektedir.

AVM ve zincir mağazalar gibi güçlü rakipleri karşısında varlık göstermeye çalışan esnaf ve sanatkâr işletmelerinin mevcut rekabet şartlarından dolayı hâlihazırda iş hacimleri azalmakta ve hedef müşteriye ulaşmaları güçleşmektedir. Durum böyleyken geleneksel yollarla ticaret yapan esnaf ve sanatkâr işletmelerinin ticarete gerçekleşen yeni trendlere uyum sağlamamaları güçlerinin daha da azalması anlamına gelmektedir. Etnaf ve sanatkâr işletmelerinin e-ticarete faaliyet gösterememesi, ilerleyen süreçlerde pazar paylarının ve müşterilerinin azalmasına yol açabilecektir. Çünkü gün geçtikçe e-ticarete dâhil olan işletmeler ve onların internet üzerinden alışveriş yapan müşterileri, artma eğilimi sergileyecektir. İşte bu nedenlerle esnaf ve sanatkâr işletmelerinin de potansiyelleri ölçüsünde e-ticarete dâhil olmaları elzem hale gel-

mektedir.

En basit anlamıyla internet ortamının kullanılarak ticaret yapılması anlamına gelen elektronik ticaret, işletmelere;

- Müşterilere ulaşmada 7/24 açık online dükkan,
- Zamandan tasarruf,
- Müşteriye daha fazla çeşit sunabilme,
- Stok, ürün maliyeti, iş gücü, dükkân giderleri vb. maliyetler açısından avantaj,
- Daha fazla müşteriye ulaşabilme,
- Ürünlerin detaylı bir şekilde tanıtılmasında kolaylık,
- Müşteri eğilimlerinin takibinde kolaylık, gibi faydalar sağlamaktadır.

Bu nedenlerle, esnaf ve sanatkâr işletmelerinin e-ticarete yeterince faaliyet gösterememe nedenlerinin başında gelen yeniliklere kapalı olunması, teknolojik gelişmelere uyum sağlanamaması, internet kullanım düzeyinin düşük olması, eğitim eksikliği ve iş süreçlerinde internet kullanımı ile internet üzerinden ürün satışı yapmanın öneminin farkında olunmaması gibi sorunların çözülmesine yönelik adım-

lar atılması ve e-ticarete katılımın sağlanmasına yönelik çalışmalar yapılması, ülkemizde önemli bir yere sahip olan esnaf ve sanatkârların rekabet edebilirlik seviyelerini artırmaya yardımcı olacaktır.

Sonuç olarak, büyük bir ticari potansiyel taşıyan ve ilerleyen dönemlerde öneminin daha da artacağı düşünülen elektronik ticarete, esnaf ve sanatkârlarımız daha yoğun olarak faaliyet göstermelidir. E-ticarete dair esnaf ve sanatkârlara yönelik olarak hayata geçirilecek bilinçlendirme, eğitim, danışmanlık ve destek politikaları, esnaf ve sanatkârlarda e-ticaret faaliyetlerini artırmaya yardımcı olacak ve böylece esnaf ve sanatkâr işletmelerinin e-ticaret içerisinde yeterince yer edinmeleri sağlanabilecektir. Bu çerçevede, tüketicilerin birincil alışveriş kaynağı olma yönünde ilerleyen elektronik ticaretin sunduğu avantajlardan esnaf ve sanatkârların da fayda sağlaması, rakipleri karşısında rekabet güçlerini artıran önemli bir unsur olacak ve ülkemiz ekonomisine katkılarını artıran etki yapacaktır.

KAYNAKÇA:

ŞİMŞEK, S. (2012), Türkiye’de Elektronik Ticaret ve E-Ticaretin Kobiler Üzerindeki Etkisi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

TAMAR, R.S. (2013), Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerde E-Ticaret, Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri Ankara İlinde Bir Uygulama, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara

ÇAM, E. Dünü, Bugünü ve Yarını İle E-Ticaret: Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Malatya: İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2014.

TÜSİAD, Dijitalleşen Dünyada Ekonominin İtici Gücü: E-Ticaret, <http://tusiad.org/tr/yayinlar/raporlar/item/9675-dijitallesen-dunyanin-iti-ci-gucu-e-ticaret> Erişim Tarihi: 08.07.2019

Deri, Giyim ve Ayakkabı Sektörü Etnaf Anketi Sonuç Raporu. Ankara: Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi.

Makine, Taşıtlar ve Madeni Eşya Sektörü Etnaf ve Sanatkârlar Anket Raporu. Ankara: Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Çankaya Üniversitesi.

Gıda Sektörü Etnaf Anketi Sonuç Raporu. Ankara: Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi.

Ticaret günlüğü, <http://www.eticaretgunlugu.com/e-ticaret-nedir-e-ticaretin-avantaj-ve-dezavantajlari-nelerdir/>

Ahilik Kutlamaları Merkez Yürütme Kurulu Toplantıları

Ahilik kültürünün tanıtılması, yaygınlaştırılması ve gelecek kuşaklara aktarılması konusunda planlamaların yapıldığı ve atılan adımların değerlendirildiği Ahilik Kutlamaları Merkez Yürütme Kurulu; Ahilik Haftası Kutlamaları Yönetmeliği gereğince her yıl Şubat, Mayıs, Ağustos ve Ekim aylarında olmak üzere yılda dört defa toplanmaktadır.

Ahilik Kutlamaları Merkez Yürütme Kurulu Olağan Toplantılarının üçüncüsü ve dördüncüsü 28 Ağustos ve 11 Ekim tarihlerinde Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan'ın başkanlığında gerçekleştirildi. Toplantılara Genel Müdür Yardımcısı Ekrem Alper BOZKURT, Ahilik ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanı Çağatay Yasin KARABOĞA ile Merkez

Yürütme Kurulu üyesi kurum ve kuruluşların temsilcileri katıldı.

Ağustos ayında gerçekleştirilen üçüncü toplantıda, bu yıl 32'ncisi kutlanan Ahilik Haftasına ilişkin Kırşehir merkez olmak üzere 81 ilin Ahilik Haftası kutlama programları görüşüldü. Ayrıca kurul tarafından 32. Ahilik Haftası kapsamında yılın ahisi, kalfası, çırağı belirlendi.

Ekim ayında gerçekleştirilen dördüncü toplantıda ise kutlamaların merkezi Kırşehir başta olmak üzere 81 ilde gerçekleştirilen 32. Ahilik Haftası Kutlamalarının genel değerlendirme yapıldı. Ayrıca, kurul üyeleri tarafından 33. Ahilik Haftası kutlamalarına ilişkin görüş ve öneriler sunuldu.

**Ahilik Kutlamaları
Merkez Yürütme Kurulu
Olağan Toplantılarının
üçüncüsü ve dördüncüsü
28 Ağustos ve 11
Ekim tarihlerinde
Esnaf, Sanatkarlar ve
Kooperatifçilik Genel
Müdürü Necmettin
Erkan'ın başkanlığında
gerçekleştirildi.**

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan Esnaf ve Sanatkarlar İstişare Toplantısına Katıldı

Yaptığı konuşmada esnafın sıkıntılarının farkında olduklarını dile getiren Pekcan, bunların çözümü için ellerinden geleni yapmaya devam ettiklerini söyledi. Pekcan, toplantıya katılmayı özellikle talep ettiğini belirterek, "Güçlü Esnaf Güçlü Türkiye" vizyonu ile çalışmalarını yürüttüklerini, devletin esnafa verdiği desteklere vurgu yaptı.

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, Bakan Yardımcısı Sezai Uçarmak ve Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK) Hizmet Binası'nda TESK Başkanı Bendevi Palandöken ve 81 ilden gelen esnaf ve sanatkarlar odaları birlik başkanları ile İstişare Toplantısına katıldı.

Burada yaptığı konuşmada esnafın sıkıntılarının farkında olduklarını dile getiren Pekcan, bunların çözümü için ellerinden geleni yapmaya devam ettiklerini söyledi. Pekcan, toplantıya katılmayı özellikle talep ettiğini belirterek, "Güçlü Esnaf Güçlü Türkiye" vizyonu ile çalışmalarını yürüttüklerini, devletin es-

nafa verdiği desteklere vurgu yaptı.

Pekcan, esnafın uzun vadeli, sürdürülebilir politikalarla desteklenmesi ve güçlendirilmesi için yapılan çalışmaların sürdürülmesine işaret ederek, "Cumhuriyet tarihinde ilk defa esnaf ve sanatkârlarımız için sektör analizleri çalışmamızı tamamladık. Sizlerin de desteği ve üniversitelerin iş birliğiyle 8 sektörün incelenmesini ve sektör analizlerini yapmış bulunuyoruz." ifadesini kullandı.

Bakanlıkta iç ve dış ticaret ile gümrüklerin bir çatı altında toplandığına dikkati çeken Pekcan, sözlerine şöyle devam etti:

"Bunu esnafımız için bir fırsata dönüştürmeyi planlıyorum. Esnafın artık sadece yerel bir işletme olmasından ziyade uluslararası işletmeler haline getirme yönünde çalışmalarımız var. Bu doğrultuda eğitim hizmetlerimiz devam edecek. E-ticareti kullanarak esnafımızı uluslararası arenada rekabetçi kılmak için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Esnaf ve sanatkârlarımıza yönelik de markalaşma ve pazara giriş projesini hayata geçirdik. Bakanlığımızın Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesi (URGE) projesi var. URGE projesini esnaf ve sanatkârlarımıza nasıl uygulansın diye bir çalışma

üzerindeyiz. Bu kapsamda e-ticarete PTT ile bir sözleşme imzalıyoruz."

Pekcan, esnaf ve sanatkârlar için Elektronik Ticaret Bilgi Sistemi'ni (ETBİS) geliştirdiklerini ifade ederek, "Bu sistemden hepiniz yararlanabileceksiniz. Bu program sayesinde sizin hangi coğrafi konumda olduğunuz, lokasyonunuz ve faaliyet alanınız belirlenecek. Müşterileriniz size ETBİS sistemi üzerinden ulaşabilecek. Sistemden ödeme alma, bilgilerin güncellenmesi ve sicil kayıt işlemlerinizi yapabileceksiniz. Bunun mobil uygulamasını da gerçekleştireceğiz, buna evinizden veya iş yerinizden ulaşabileceksiniz. Hatta muhasebe işlemlerinizi de ETBİS üzerinden yapabileceksiniz." şeklinde konuştu.

Zincir mağazalarla ilgili de bir çalışma yürüttüklerini anlatan Pekcan, bunların üreticilerden doğrudan alım yapabildiğini, sözleşmeli üretim yaptırabildiklerini, esnaf aracı kanalıyla malların alındığında ise maliyetlerin daha yüksek olduğunu ifade etti. Bakan Pekcan, "Şimdi Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü ile kooperatifçiliği esnafın hizmetine nasıl sunabiliriz diye bir çalışmamız var. Tedarik ve Dağıtım Kooperatifi kuruyoruz. Burada sizlerle beraber şeffaf yönetilen bir kooperatif yapısını oluşturmak için çalışmalarımız devam ediyor. Ayrıca Ahi Evran Vakfının kuruluşuyla ilgili taslak çalışmamızı da hazırladık." dedi.

Pekcan, yurt dışında pazara giriş ve alım heyetleri desteklerinin bulunduğunu anımsatarak, "Bunları Türkiye İhracatçıları Meclisi, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği gibi kuruluşlarla yapabiliyoruz. TESK de 'uluslararası pazarlara açılmak ve fuarlara katılmak konusunda iş birliği kuruluşu olarak çalışabiliriz." dedi. Buralardaki katılım masrafları için ihracatçılara verdiğimiz yüzde 75 desteğimizi esnafımıza da vereceğiz." ifadesini kullandı.

Esnaf ve Sanatkarlar İstişare ve Değerlendirme Toplantısı Düzenlendi

Necmettin Erkan, Bakkallar ve Bayiler Federasyonu İstişare ve Değerlendirme Toplantısına Katıldı. Toplantıda perakende ticaretin düzenlenmesi, şans oyunları, tütün ve tütün mamullerinin satışı gibi konularda bakkal ve bayilerin karşılaştıkları sorunlar ele alındı.

Toplantıda perakende ticaretin düzenlenmesi, şans oyunları, tütün ve tütün mamullerinin satışı gibi konularda bakkal ve bayilerin karşılaştıkları sorunlar ele alındı.

Burada bir konuşma gerçekleştiren Erkan, Ticaret Bakanlığı Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen sektör analizleri kapsamında bakkallık, bayilik ve büfecilik mesleği ile iştigal eden esnaf ve sanatkarların sorunlarının tespit edilerek bu sorunlara çözüm önerileri getirildiğini ifade ederek "Bundan sonra da, sektörel istişare toplantılarıyla sorunları takip ettik. Geçtiğimiz hafta içinde Bakkallık Meslek Kılavuzunu hazırladık. Bu kılavuz bakkal açmak isteyen kişilere bir rehber mahiyetindedir." şeklinde konuştu.

Erkan, konuşmasının devamında Genel Müdürlük tarafından tespit edilen sorun ve beklentiler ile bu konularda yapılan çalışmalardan bahsetti. Toplantı, meslekteki sorunların ve bu sorunların çözümünün istişaresiyle devam etti.

Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan, Bakkallar ve Bayiler Federasyonu tarafından Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu(TESK) toplantı salonunda düzenlenen istişare ve değerlendirme toplantısına katıldı. TESK Başkanı Bendevi Palandöken'in de katıldığı toplantıda bakkal, bayi ve büfeci esnafının sorunları ve çözüm önerileri tartışıldı.

Esnaf ve Sanatkarların Kayıt Olacakları Odaların Tespiti Hakkında Tebliğ Yürürlüğe Girdi

Esnaf ve Sanatkarların Kayıt Olacakları Odaların Tespiti Hakkında Tebliğ 01.08.2019 tarih ve 30849 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş olup; 9/12/2013 tarihli ve 28846 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Esnaf ve Sanatkarlar Odalarındaki Üye Kayıtlarına Dair Tebliğ yürürlükten kaldırıldı. Söz konusu Tebliğ ile sanatkarların kayıt olacakları odaların belirlenmesine ilişkin bir takım yenilikler getirildi.

Büyükşehir statüsündeki illere bağlı ilçelerde faaliyet gösteren ve ilçelerinde oda bulunmayan esnaf ve sanatkarların, şehir statüsünde olmamakla birlikte, ilçelerinde şube de kurulmamış esnaf ve sanatkarların kaydolacağı odanın Bakanlıkça nasıl tespit edileceği belirlendi.

Esnaf ve Sanatkar Sicili Yönetmeliğinin 27'nci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendinde de yer aldığı üzere iş yerleri seyyar olmakla birlikte çalışma bölgesi Kanun ve/veya diğer mevzuatla tahditli olarak belirlenenlerin oda kayıtlarının, çalışma bölgesinin bulunduğu yerdeki meslek ve sanatları ile ilgili ihtisas odasına yapılacağı hükme bağlandı.

Bir çalışma bölgesinde aynı meslek kolunda faaliyetini sürdüren birden fazla ihtisas odasının bulunması halinde, ilgili mesleğe veya meslek koluna özgülenen faaliyetin türüne göre esnaf ve sanatkarın üyelik kaydının hangi odaya yapılacağı ayrıntılı olarak düzenlendi, objektif kriterlere bağlandı ve uygulamaya ilişkin örneklerle yer verildi.

Esnaf ve Sanatkarların Kayıt Olacakları Odaların Tespiti Hakkında Tebliğ 01.08.2019 tarih ve 30849 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş olup; 9/12/2013 tarihli ve 28846 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Esnaf ve Sanatkarlar Odalarındaki Üye Kayıtlarına Dair Tebliğ yürürlükten kaldırıldı.

Esnaf ve sanatkarların kaydolabileceği karma oda bulunmayan yerlerde kişinin kaydolacağı mesleği ile alakalı en yakın ihtisas odasının tespitinin yapılmasına ilişkin düzenlemeler yapıldı.

Ahilik Kültürü Tez Konusu Oldu

Orta öğretim öğrencilerinin Ahilik kültürüne bakışı ilk kez Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesinde lisansüstü çalışma konusu oldu. Trabzon'daki lise öğrencilerinin ahilik kültürüne bakışı araştırma ve inceleme yöntemiyle ele alındı ve yüksek lisans tezi olarak hazırlandı.

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi ve Ahilik Kutlamaları Merkez Yürütme Kurulunun YÖK Temsilcisi Prof. Dr. Ali YAKICI'nın danışmanlığında yüksek lisans programı öğrencisi ve lise Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni Çağla Karaahmet Üçüncü tarafından yüksek lisans tezi olarak hazırlandı ve jüri tarafından onaylandı.

Trabzon merkezdeki Milli Eğitim Bakanlığı-

na bağlı mesleki eğitim veren liselerdeki öğrencilerin ahilik kültürüne bakışının ele alındığı tezde, Trabzon'da eğitim gören öğrencilere üç başlık altında toplam 65 soru yöneltilmiş, bu sorulara verilen cevaplardan hareketle Ahilik Kültürünün günümüzde hangi ölçüde bilindiği ve yaşadığına dair bir sonuç ve öneri değerlendirilmesinde bulunuldu.

Esnaf ve Sanatkâr Bilgi Sistemi (ESBİS) Güncelleniyor

Ticaret Bakanlığı Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü Esnaf ve Sanatkâr Bilgi Sistemini yeni özellikleriyle hizmete açıyor. Esnaf ve sanatkârlara hizmet sunacak yeni bilgi sistemleri hayata geçiyor.

Esnaf ve sanatkârların sicil ve oda kayıtlarını tutmak ve bunlara ilişkin iş ve işlemlerin elektronik ortamda yürütülmesini sağlamak amacıyla Ticaret Bakanlığı Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü tarafından 2005 yılında hizmete sunulan Esnaf ve Sanatkâr Bilgi Sistemi (ESBİS) yeni yüzü ve yeni özellikleriyle 1 Kasım 2019 itibarıyla kullanıma açılacak. Ticaret Bakanlığı 2019 yılı Ekim ayı içerisinde sistemi kullanacak meslek kuruluşu personeline eğitimler verecek.

Ticaret Bakanlığı tarafından yürütülen çalışmalar kapsamında, mevcut yazılıma ilave olarak esnaf ve sanatkârlara yönelik üç yeni yazılım daha devreye girecek. Bu yazılımlar ESBİS ile entegre çalışacak olan Esnaf Rehberi Mobil Uygulaması, Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) ve Meslek Kuruluşlarına Yönelik Muhasebe Sistemi olacak.

YENİLENEN ESBİS YAZILIMI İLE GELECEK YENİ ÖZELLİKLER

- Esnaf ve sanatkârların ilk sicil kayıt başvurularını e-imza ile online olarak yapması sağlanacak.
- Esnaf ve sanatkârların sicil ve oda işlemlerini online olarak ESBİS üzerinden yapılabilmesi sağlanacak. Bu sayede işyeri açılışı, işyeri kapanışı, aidat ödeme, belge alma, bilgi güncelleme gibi işlemler sicile veya odaya gitmeden internet üzerinden yapılabilir.
- Sicil müdürlüklerinde olduğu gibi, esnaf ve sanatkâr odalarında da belge düzenleme işlemlerinin e-imza ile gerçekleştirilmesi sağlanacak.
- Mevcut durumda yalnızca Halk Bankası ile çalışan ödeme sistemi, PTT ile yapılan entegrasyonlarla tüm PTT şubelerinde çalışır hale gelecektir.

- Esnaf ve sanatkâr meslek kuruluşlarının tamamının internet dünyasında görünür olması sağlanacak, her meslek kuruluşunun ESBİS üzerinde halka açık bir web sayfası olacak.

ESNAF REHBERİ MOBİL UYGULAMASI İLE HAYATIMIZA GİRECEK YENİLİKLER

- Ticaret Bakanlığı tarafından geliştirilen Esnaf Rehberi mobil uygulaması sayesinde hem vatandaşın esnafa kolayca ulaşması sağlanacak hem de esnafların kayıtlı oldukları meslek kuruluşuna ulaşmaları kolaylaşacak.
- Mobil uygulama içerisinde yer alacak "içerik yönetim sistemi" sayesinde esnaf ve sanatkârların yararlanacağı bilgiler derlenecek ve bu bilgileri esnaf ve sanatkârlara

"Esnaf Rehberi" olarak adlandırılacak uygulama sayesinde esnafların müşteri sayılarının ve gelirlerinin artması hedeflendi. Vatandaş, Esnaf Rehberi ile aradığı esnafı kolaylıkla bulabilecek.

- Esnaf ve sanatkârlar, mobil uygulamaya girerek sicil ve odalardaki aidat ve vize borçlarını görüp ödeyebilecek. Yine mobil uygulama sayesinde ESBİS'ten verilen e-imzalı belgelerin görüntülenmesi ve doğrulanması sağlanabilecek.

VATANDAŞA ESNAF ARAMA KOLAYLIĞI

"Esnaf Rehberi" olarak adlandırılacak uygulama sayesinde esnafların müşterileri sayılarının ve gelirlerinin artması hedeflendi. Vatandaş, Esnaf Rehberi ile aradığı esnafı kolaylıkla bulabilecek.

- Geliştirilen Esnaf Rehberi uygulamasının en önemli özelliklerinden biri tüketicilerin de ESBİS'e bağlanabilmelerinin sağlanmasıdır. Uygulamada yer alacak harita sayesinde tüketiciler, ihtiyaç duydukları sektördeki esnafı kolaylıkla bulabilecek.
- Esnaf ve sanatkârlar sicil kayıtlarında yer alan resmi bilgiler ücretsiz olarak bu uygulamada yer alacak ve uygulamayı kullanan müşterilerin aramalarında çıkacak adres ve iletişim bilgileriyle yeni müşterilerine kavuşacaklar.
- Ticaret Bakanlığı tarafından adresler üzerinde gerçekleştirilen sayısallaştırma işlemi ile esnaf ve sanatkârlar harita üzerine işlenmiş hale geldi ve vatandaşlar uygulamadaki harita yardımıyla istedikleri bölgedeki esnafa ulaşabilecek ve harita üzerinden yönlendirilecekler.

ESBİS COĞRAFİ BİLGİ SİSTEMİ (CBS) İLE GELEN YENİLİKLER

CBS alt yapısını kullanarak mobil uygulama içerisinde sunulan Esnaf Reh-

beri'nin yanı sıra; ESBİS'in raporlama yeteneklerinin artırılması adına coğrafi tabanlı raporlar oluşturmayı sağlayacak bir raporlama sistemi de planlanıyor.

- Raporlama uygulaması içerisinde yer alan 300'den fazla sürekli güncellenen istatistik ile esnaf sayıları harmanlanarak çok yönlü coğrafi raporlar üretilecek.
- Üretilen bu raporlar iş yeri açılış süreçlerinde yol gösterici nitelikte olacak.

MESLEK KURULUŞLARINA YÖNELİK MUHASEBE SİSTEMİ

Meslek Kuruluşlarına Yönelik Muhasebe Sistemi, meslek kuruluşlarının herhangibir ücret ödmeden tüm muhasebe işlemlerini ESBİS üzerinde tutabilmesi, bilgilerin standartlar dâhilinde oluşması ve saklanması, istenilen bilgiye istenilen zamanında ulaşılması, gelir-gider bütçelerinin ve bütçe denkliklerinin izlenebilmesi, meslek kuruluşlarının mali durumunun saydam ve gerçeğe uygun olarak yansıtılması, hizmet kalitesinin artırılması, kamu kaynaklarının etkin kullanılması, esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşlarının gelir-gider analizlerinin yapılabilmesi ve denetimlerin daha etkin hale getirilmesini amaçlayan bir sistemdir.

Meslek kuruluşları hali hazırda defter üzerinden veya piyasada mevcut paket programları kullanarak muhasebe tutmaktadır. Ancak tutulan muhasebe kayıtlarına bakıldığında muhasebe standartlarına uygun olmadığı anlaşılmaktadır. Bu sebeple kullanımı kolay bir uygulama ile muhasebe standartlarına uygun kayıtların tutulması hedeflenmektedir.

2020 yılında pilot olarak devreye alınacak uygulamanın 2021 yılında ülke genelinde yaygınlaştırılması hedefleniyor.

2019 Yılı Ahisi, Kalfası ve Çırağı Seçildi

2019 Yılı'nın Ahisi Adıyaman ilinden tornacılık mesleğini yürüten Şükrü Çalım, Yılın Kalfası Trabzon ilinden el dokumacılığı mesleğini yürüten Ayşe Saka ve Yılın Çırağı Konya ilinden erkek kuaförlüğü mesleğini yürüten Özgür Demirci seçildi.

Ticaret Bakanlığı tarafından her yıl Ahilik Haftası'nda Türkiye genelinden yılın Ahisi, kalfası ve çırağı seçilmektedir. Ahilik Haftası Kutlamaları Yönetmeliği uyarınca çıkarılan Ahilik Haftası Kutlamaları Ödül Yönergesi kapsamında; 81 ilden seçilen ilin Ahisi, kalfası ve çırağı arasından Ahilik Haftası Merkez Yürütme Kurulu karan ile seçilenlere Yılın Ahisi, Yılın Kalfası ve Yılın Çırağı ödülü verilmektedir.

2019 Yılı'nın Ahisi Adıyaman ilinden tornacılık mesleğini yürüten Şükrü Çalım, Yılın Kalfası Trabzon ilinden el dokumacılığı mesleğini yürüten Ayşe Saka ve Yılın Çırağı Konya ilinden erkek kuaförlüğü mesleğini yürüten Özgür Demirci seçildi. Kendilerine ödülleri 21 Eylül tarihinde Kırşehir'de Meclis Başkanımız Prof. Dr. Sayın Mustafa Şentop tarafından verildi.

**Yılın Ahisi
Şükrü Çalım**

Şükrü Çalım 1967 yılında Adıyaman'da esnaf bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmiş, 1978 yılında ilkokulu bitirdikten sonra iş hayatına atılmıştır. Usta ve usta öğreticilik belgesine sahip olan Çalım, 1987 yılında kendi atölyesini açmış, mesleğinin ilerleyen yıllarında Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına petrol sondaj ekipmanları imalatı ve onarımı konusunda hizmet vermiştir. Tekstil yedek parça imalatı, onarımı ve ağır iş makineleri onarımı konusunda hizmetlerde bulunup; tornaya girmeyecek parçaların seyyar torna ile tornalama işlemlerinin yapılmasını sağlamıştır.

Yaptığı üretimle ithalat rakamlarının azalmasını katkı sağlayan Çalım, bizlere yerli üretimin önemini ve gücünü bir kez daha göstermiştir.

**Yılın Kalfası
Ayşe Saka**

1977 yılında Trabzon'un Çarşıbaşı ilçesinde doğan, ilkokulu Çarşıbaşı'nda Serpil köyünde okuyan ve genç yaşlarında keşan dokumacılığıyla ilgilenmeye başlayan Ayşe Saka, 2011 yılında Kalfalık Belgesi sahibi olmuş, aynı mesleği icra eden eşiyile beraber "Saka El Dokuma" adındaki mağazalarında sanatını icra etmektedir.

**Yılın Çırağı
Özgür Demirci**

2002 yılında Konya'nın Karatay ilçesinde Dünya'ya geldi. İlk öğrenimini tamamladıktan sonra Erkek kuaförlüğü mesleğine başladı. Hala Konya Meram Mesleki Eğitim Merkezinin Erkek Kuaförlüğü bölümünde eğitim görmektedir. Ahilik kültürünü bu yaşta benimsemiş olan Özgür DEMİRCİ çevresinde dürüst, güvenilir, meslek ahlakına saygılı biri olarak tanınır.

Kooperatif Ürünlerinin Pazarlanmasında E Ticaret Kullanımının Geliştirilmesine Yönelik PTT ile Anlaşma İmzalandı

Üçüncü 100 Günlük İcraat Programı kapsamında Ticaret Bakanlığınca belirlenen; ürünlerinin pazarlanmasında e-ticaret kullanmaya başlayabilecek kooperatiflerin tespiti, kooperatifler ile e-ticaret siteleri arasında anlaşma yapmalarının sağlanması ve kooperatiflere teknik destek sağlanmasına ilişkin olarak geliştirilen eylem Cumhurbaşkanlığı tarafından söz konusu programa dâhil edildi.

Anılan eylem ile belirlenen kooperatiflerin ürettikleri ürünleri pazarlama kapasitelerinin, e-ticaret faaliyetleri aracılığı ile artırılması amaçlandı. Eylemin hayata geçirilmesi ile kooperatiflerin e-ticaret kullanımlarının ve iç ve dış ticaret hacimlerinin artırılmasının yanında, eğitim ve teknik desteklerle kooperatiflerin bu konudaki bilgi birikimlerine olumlu katkılar sağlanması öngörülmüştür.

Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü, kooperatif ürünlerinin yurtiçi ve yurtdışı pazarlara ulaştırılmasında e-ticaret platformlarının kullanımı için ilgili taraflarla temaslara kurulması, işbirliği ve eğitim gibi konularda gerekli işlemlerin yapılması konusunda girişimlerini başlattı.

Bu doğrultuda, e-ticaret potansiyeli bulunan kooperatifler ve işbirliği yapılacak e-ticaret sitelerine ilişkin araştırmalar gerçekleştiren Genel Müdürlük, pilot uygulama için kooperatifler belirledi. Bu kooperatiflerin ürünlerinin yurt dışı pazarlara ulaştırılması konusunda "PTT-trade", yurtiçinde nihai tüketiciye pazarlanması konusunda ise "e-pttavm" e-ticaret platformlarının kullanılması yönünde işbirliği yapılmasına karar verildi.

PTT yetkilileri ile yapılan görüşmeler sonucunda dış ticaret alanında faaliyet gösteren PTT-trade (B2B platformu) kapsamında kooperatiflere;

- Siteye üyelik ücretinin alınmaması
- 13 dil desteğinin ücretsiz verilmesi
- Kooperatif ürünleri için bölüm ayırtılmasına yönelik çalışma yapılması gibi avantajlar sağlamıştır.

Bununla birlikte, e-pttavm kapsamında da kooperatiflere;

- Ücretsiz mağaza açma imkânı
- Sitede yer alacak ürünlerde sayı sınırının olmaması
- Düşük komisyon oranları
- Ana sayfada yer alan slider, banner alanlarının ücretsiz olması
- Kategori slider, banner alanlarının ücretsiz olması
- Dijital mecralardaki reklamlar için ekstra ücret veya komisyon alınmaması
- Düşük kargo ücretleri

gibi avantajlar sunuldu. Ayrıca, kooperatif ürünlerinin bulunduğu mağazalara herhangi bir ödeme yapmadan milli e-ihracat platformu R2S'e eklenerek yurt içinde satış yapar gibi çalışılan yabancı ülkelerdeki son kullanıcıya satış yapılabilme imkânı getirildi.

Nihai olarak eylem kapsamında, pilot uygulama için belirlenen kooperatifler ile PTT (PTT-trade ve epttavm) arasında sözleşmeler imzalandı. Sözleşme imzalayan kooperatiflere elektronik ticaret konusunda gerekli eğitimler verildi ve teknik destek sağlandı.

Söz konusu eylemin, kooperatiflerin ürettikleri ürünleri hem iç hem de dış pazarlara ulaştırabilmesi açısından etkin ve verimli sonuçlar ortaya çıkarması bekleniyor. İlerleyen dönemlerde kapsamının genişletilerek diğer kooperatiflerin de sisteme dâhil edilmesi bağlamındaki çalışmaların sürdürülmesi öngörülmüştür.

Bakkallık Meslek Kılavuzu Hazırlandı

Sayısal olarak geniş bir kitleyi kapsayan bakkallık mesleğine ilişkin, Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü tarafından esnaf ve sanatkârların faydalanabilmeleri amacıyla “Bakkallık Meslek Kılavuzu” hazırlanarak ilgili meslek kuruluşlarına dağıtıldı.

Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğünce diğer mesleklere ilişkin kılavuz hazırlanması çalışmalarına devam ediliyor.

Bakkallık mesleği; 30685 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Esnaf ve Sanatkâr ile Tacir ve Sanayiciyi Belirleme Koordinasyon Kurulu 3 No’lu karar ile belirlenen esnaf ve sanatkâr meslek kollarından D-Gıda, tarım sektöründe sınıflandırılan D.03 (Meslek Kodu) ile Bakkallık, Bayilik, Büfecilik grubunda yer almaktadır. Ülkemizde “bakkallık” faaliyetini yürüten esnaf ve sanatkâr işletmelerinde yiyecek, içecek maddeleri, temizlik gereçleri ve çeşitli tüketim malzemeleri ve ürünleri perakende olarak satılmaktadır. Ayrıca temel gıda maddeleri, meşrubat, temizlik ve diğer temel ihtiyaç maddeleri başta olmak üzere 1.000 ile 6.000 kalem arasında ürün satışı yapılmaktadır. Gıda sektörü içerisinde yer alan bakkallık meslek grubunda faaliyet gösteren esnaf ve sanatkâr sayısı 170 bin civarındadır. Bu kişilerden %79’u erkek ve %21’i de kadındır. Eğitim durumlarına baktığımızda %43’ü ilkökul mezunu, %14’ü ortaokul mezunu, %25’i lise

mezunu ve %3’ü de üniversite mezunudur. Sayısal olarak geniş bir kitleyi kapsayan bakkallık mesleğine ilişkin, Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü tarafından esnaf ve sanatkârların faydalanabilmeleri amacıyla “Bakkallık Meslek Kılavuzu” hazırlanarak ilgili meslek kuruluşlarına dağıtıldı. Bakkallık mesleğine başlamak isteyenlerin istifade etmesi amacıyla hazırlanan kılavuzda; mesleğin tanımı, mesleğe ilişkin istatistikî veriler, esnaf ve sanatkâr işletmeleri açılış süreci, esnaf ve sanatkârların faydalanabileceği kredi ve destekler, vergi ve sosyal güvenlik, esnaf ve sanatkâr meslek odasına ve sicile kayıt, işyeri açma ve çalışma ruhsatı işlemleri, esnaf ve sanatkârların tüketicilere yönelik sorumlulukları ile mesleğe ilişkin faydalı bilgiler hakkında detaylı açıklamalar yer alıyor. Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğünce diğer mesleklere ilişkin kılavuz hazırlanması çalışmalarına devam ediliyor.

“Birlikte Üretim, Birlikte Büyüme”

5-8 ARALIK 2019
TARİHLERİ ARASINDA

ZİYARETÇİLERİMİZİ BEKLİYORUZ

*"Hak ile sabır dileyip bize gelen bizdendir,
İlim, akıl ve ahlak ile çalışıp bizi geçen bizdendir."*

Ahi Evran-ı Veli

